

T.C.

ALANYA ALAADDİN KEYKUBAT ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI

**GÖKHAN AKÇİÇEK'İN ŞİİR KİTAPLARININ ÇOCUĞA GÖRELİK
BAĞLAMINDA İNCELENMESİ**

Yüksek Lisans Tezi

Ayşegül ERARSLAN

Danışman

Doç. Dr. Bora BAYRAM

**ALANYA
2024**

T.C.
ALANYA ALAADDİN KEYKUBAT ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

GÖKHAN AKÇİÇEK'İN ŞİİR KİTAPLARININ ÇOCUĞA GÖRELİK
BAĞLAMINDA İNCELENMESİ

Yüksek Lisans Tezi

Ayşegül ERARSLAN
Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı
Türkçe Eğitimi Tezli Yüksek Lisans Programı

Danışman
Doç. Dr. Bora BAYRAM

ALANYA

2024

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI

Ayşegül ERARSLAN'ın “Gökhan Akçiçek'in Şiir Kitaplarının Çocuğa Görelik Bağlamında İncelenmesi” başlıklı tezi 27/12/2024 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından değerlendirilerek “Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliği'nin ilgili maddeleri uyarınca, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalında Yüksek Lisans/Doktora tezi olarak oy birliği ile kabul edilmiştir.

Unvanı-Adı Soyadı

İmza

Üye (Tez Danışmanı): Doç. Dr. Bora BAYRAM

.....

Üye : Prof. Dr. Mesut BULUT

.....

Üye : Doç. Dr. Yavuz UYSAL

.....

Prof. Dr. Kemal VATANSEVER

Enstitü Müdürü

ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ

Bu tezin bana ait, özgün bir çalışma olduğunu; çalışmamın hazırlık, veri toplama, analiz ve bilgilerin sunumu olmak üzere tüm aşamalarında bilimsel etik ilke ve kurallara uygun davrandığımı; bu çalışma kapsamında elde edilemeyen tüm veri ve bilgiler için kaynak gösterdiğimi ve bu kaynaklara kaynakçada yer verdiğimi; bu çalışmamın Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi tarafından kullanılan “bilimsel intihal tespit programıyla tarandığını ve “intihal içermediğini” beyan ederim. Herhangi bir zamanda, çalışmamla ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçlara razı olduğumu bildiririm.

Ayşegül ERARSLAN

TEŞEKKÜR

Bu tez çalışmasının hazırlanmasında emeği geçen ve bana destek olan birçok kişi ve kuruma teşekkürü bir borç bilirim. Öncelikle, değerli danışmanım Doç. Dr. Bora Bayram'a, bu tezin fikrinin ortaya atılmasından, tüm zorlandığım anlarda bana destek olmasından, çalışma süresince bana sabırla rehberlik etmesinden ve bu çalışmanın sonuca ulaşmasındaki sonsuz katkılarından dolayı en içten teşekkürlerimi bir borç bilirim. Ayrıca, yüksek lisans öğrenimimde engin bilgilerinden istifade ettiğim Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı, Türkçe Öğretimi Yüksek Lisans Programı öğretim üyelerine bu süreçte bana kattıklarından dolayı sonsuz teşekkürlerimi bildiririm. Bu tezin incelenmesi ve değerlendirmesinde katkılarını ve dönütlerini esirgemeyen jüri üyelerim Profesör Dr. Mesut Bulut ve Doç. Dr. Yavuz Uysal hocalarıma sonsuz saygı ve teşekkürlerimi sunarım.

Özellikle, yüksek lisans öğrenimim sürecinde bana destek olan, fikirleriyle yoluma şık tutan, çok saygıdeğer hocalarım Prof. Dr. Özgür Kasım Aydemir ve Dr. Öğretim Üyesi Nermin Er Aydemir hocalarıma, her daim yanımda olduklarını hissettirdikleri ve bana inandıkları için en derin saygılarımı ve minnettarlığımı sunmak isterim. Sizlere ne kadar teşekkür etsem az gelir. Ayrıca, bu süreçte yanlarında yeterince olamama rağmen, benden sevgilerini hiç esirgemeyen kızlarım Sena ve Eylül'e, eşim Ali Erarslan'a sonsuz teşekkür ederim. Bu çalışmada emeği geçen ve burada isimlerini sayamadığım herkese tek tek sonsuz saygı ve sevgilerimi sunarım.

Ayşegül ERARSLAN

2024

ÖZET

GÖKHAN AKÇİÇEK'İN ŞİİR KİTAPLARININ ÇOCUĞA GÖRELİK BAĞLAMINDA İNCELENMESİ

Ayşegül ERARSLAN

Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı

Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü,

Aralık, 2024 (147 sayfa)

Çocuk edebiyatı, çocukların bilişsel, duygusal ve sosyal gelişimlerine katkı sağlayan edebî eserlerin bir araya geldiği önemli bir alan olarak kabul edilir. Bu tür eserler, çocukların dil becerilerini geliştirirken onların hayal gücünü zenginleştirme, estetik duygularını besleme ve dünya görüşlerini şekillendirme gibi işlevler üstlenir. Çocuk edebiyatı türleri arasında şiir, çocuğun duygu dünyasına hitap eden özel bir yere sahiptir. Yapısal özellikleri, dilin etkili kullanımı ve duygusal yoğunluğu ile şiir, çocukların dil bilincini artırmanın yanı sıra sosyal, duygusal ve düşünsel gelişimlerine katkıda bulunan önemli bir araçtır.

Bu bağlamda, çocuğa görelilik ilkesi, çocuk edebiyatında içerik ve tasarımın çocukların gelişim düzeylerine uygun olmasını ifade eder. Çocuk kitaplarının bu ilke doğrultusunda incelenmesi, içeriklerin eğitsel açıdan değerliliğini ve dış yapı özelliklerinin çocukların algısına uygun olup olmadığını belirleme açısından önem taşır. Böyle bir inceleme, çocuk edebiyatı eserlerinin çocuğun gelişim ihtiyaçlarına ne derece cevap verdiğini ortaya koyar.

Bu tez çalışmasında, Gökhan Akçiçek'in çocuklara yönelik yazdığı Bulutlar Örtmese Güneşi (1995), Bülbül Deresi Şiirleri (1996), Çocuklara Ölüm Yakışmaz (2001), Denizlere Söylenen Şarkı (2007), Alfabetiz Kuşlar (2018), Kalbinden Öpülen Nilüfer (2022), Neşeli Çiçekler Mevsimi (2022) ve Kardeşim Sakız Ağacı (2023) adlı şiir kitapları, çocuğa görelilik ilkesi bağlamında doküman incelemesi yöntemiyle ele alınmıştır. Bu inceleme, eserlerin iç ve dış yapı unsurlarını kapsamaktadır.

Dış yapı unsurları, kitapların kapak tasarımı, ciltleme, kâğıt kalitesi, görsellik ve resim kullanımı, sayfa düzeni, harf karakteri ve yazı büyüklüğü gibi fiziksel özelliklerini içermektedir. İç yapı unsurları ise konu ve tema, dil kullanımı, anlatım tarzı ve iletilerin pedagojik özellikleri gibi edebî unsurlara odaklanmıştır. Şiirlerde işlenen temaların çocuk

dünyasına hitap etmesi, kullanılan dilin sade ve anlaşılır olması, iletilerin pedagojik yönden katkı sunacak şekilde aktarılması detaylı bir şekilde incelenmiştir.

Araştırma bulgularına göre, Gökhan Akçiçek'in şiir kitaplarının genel olarak çocuğa görelilik ilkesine uygun bir şekilde yazıldığı tespit edilmiştir. Örneğin dış yapı unsurları açısından bazı eserlerde görselliğin yetersiz ve sayıcı az olduğu görülse de kitapların görsel bütünlük ve tasarım bakımından çocuklara hitap ettiği belirlenmiştir. Bununla birlikte iç yapı unsurları açısından ölüm gibi çocuğa uygun olmayabilecek temalara rastlanmasına rağmen eserlerde ele alınan konuların çocukların duygusal ve bilişsel gelişimin destekleyici nitelikte olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Gökhan Akçiçek, Çocuk Şiiri, Çocuğa Görelilik, Dış Yapı, İç Yapı

ABSTRACT

ANALYSIS OF GÖKHAN AKÇİÇEK’S POEM BOOKS IN THE CONTEXT OF APPROPRIATENESS TO CHILDREN

Ayşegül Erarslan

Department of Turkish and Social Sciences Education

Alanya Alaaddin Keykubat University, Graduate Education Institute

December 2024 (147 pages)

Children's Literature is regarded as a significant field that brings together literary works contributing to children's cognitive, emotional, and social development. Such works play roles such as enriching children's imagination, nurturing their aesthetic sense, and shaping their worldview, while also enhancing their language skills. Among the genres of children's literature, poetry holds a special place as it appeals to the emotional world of children. With its structural features, effective use of language, and emotional intensity, poetry is a vital tool that not only increases children's language awareness but also supports their social, emotional, and intellectual development.

In this context, the principle of child-appropriateness refers to the suitability of the content and design of children's literature to the developmental levels of children. Examining children's books in line with this principle is important in determining the educational value of their content and whether their formal features are suitable for children's perception. Such an analysis reveals the extent to which children's literature meets the developmental needs of children.

This thesis study examines Gökhan Akçiçek's poetry books written for children, including *Bulutlar Örtmese Güneşi* (1995), *Bülbül Deresi Şiirleri* (1996), *Çocuklara Ölüm Yakışmaz* (2001), *Denizlere Söylenen Şarkı* (2007), *Alfabesiz Kuşlar* (2018), *Kalbinden Öpülen Nilüfer* (2022), *Neşeli Çiçekler Mevsimi* (2022), and *Kardeşim Sakız Ağacı* (2023), using the document analysis method within the framework of the principle of child-appropriateness. This analysis covers the internal and external structural elements of the works.

External structural elements include the physical features of the books, such as cover design, binding, paper quality, use of visuals and illustrations, page layout, font type, and text size. Internal structural elements focus on literary aspects such as topic and theme, language usage, narrative style, and the pedagogical characteristics of the messages conveyed. Themes addressed in the poems are carefully examined to ensure their appeal to the world of children, the simplicity and clarity of the language used, and the transmission of messages in a pedagogically beneficial manner.

According to the research findings, Gökhan Akçiçek's poetry books were generally found to be written in accordance with the principle of child-appropriateness. For example, although some works were found to have insufficient and limited visuals in terms of external structural elements, the books were determined to appeal to children in terms of visual integrity and design. On the other hand, despite encountering themes such as death, which may not be entirely appropriate for children, it was concluded that the subjects addressed in the works support the emotional and cognitive development of children.

Key Words: Gökhan Akçiçek, Child's Poem, Appropriateness to Children, External Structure, Internal Structure

İÇİNDEKİLER

JÜRI VE ENSTİTÜ ONAYI	i
ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ	ii
TEŞEKKÜR	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT.....	vi
TABLolar LİSTESİ.....	x
ŞEKİLLER LİSTESİ	xi
KISALTMALAR DİZİNİ.....	xii
1. GİRİŞ	1
1.1. Problem Cümlesi.....	2
1.2. Çalışmanın Amacı.....	3
1.3. Çalışmanın Önemi	4
1.4. Çalışmanın Sınırlılıkları.....	4
1.5. Tanımlar	5
2. KURAMSAL ÇERÇEVE	6
2.1. Çocuk ve Çocukluk Kavramı.....	6
2.1.1. Çocuğun gelişim dönemleri	7
2.2. Çocuk Edebiyatı.....	10
2.2.1. Şiir ve çocuk şiiri	13
2.3. Çocuğa Görelik İlkeleri	16
2.3.1. Çocuk kitaplarının dış yapı özellikleri	18
2.3.1.1. Kapak ve cilt	19
2.3.1.2. Kâğıt	21
2.3.1.4. Harf karakteri ve büyüklüğü	21
2.3.1.5. Boyut.....	22
2.3.1.6. Sayfa düzeni	23
2.3.1.7. Resim	23
2.3.2. Çocuk kitaplarının iç yapı özellikleri	24
2.3.2.2. Konu ve tema.....	25
2.3.2.3. Dil ve anlatım	27
2.3.2.4. İleti	28
2.4. Gökhan Akçiçek'in hayatı	29

2.4.1.	Gökhan Akçiçek'in eserleri	30
3.	YÖNTEM.....	32
3.1	Araştırma Modeli	32
3.2.	Araştırmanın Evreni ve Örneklemi.....	33
3.3.	Verilerin Toplanması ve Analizi	34
4.	BULGULAR	35
4.1.	Gökhan Akçiçek'in Şiir Kitaplarının Dış Yapı Unsurlarına İlişkin Bulgular	35
4.1.1.2.	Bulutlar Örtmese Güneşi adlı şiir kitabının kapak özellikleri.....	36
4.1.1.3.	Kâğıt	37
4.2.	Gökhan Akçiçek'in şiir kitaplarının iç yapı unsurlarına ilişkin bulgular.....	77
4.2.2.1.	Konu.....	86
5.	SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER.....	135
6.	KAYNAKÇA.....	140
	ÖZ GEÇMİŞ	146

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 4.1. Gökhan Akçiçek’in Bulutlar Örtmese Güneşi Adlı Şiir Kitabının Künyesi	35
Tablo 4.2. Gökhan Akçiçek’in Bülbül Deresi Şiirleri Adlı Şiir Kitabının Künyesi	39
Tablo 4.3. Gökhan Akçiçek’in ‘Çocuklara Ölüm Yakışmaz’ Adlı Şiir Kitabının Künyesi	43
Tablo 4.4. Gökhan Akçiçek’in Denizlere Söylenen Şarkı Adlı Şiir Kitabının Künyesi.....	49
Tablo 4.5. Gökhan Akçiçek’in Alfabetik Kuşlar Adlı Şiir Kitabının Künyesi	54
Tablo 4.6. Gökhan Akçiçek’in Kalbinden Öpülen Nilüfer Adlı Şiir Kitabının Künyesi	60
Tablo 4.7. Gökhan Akçiçek’in Neşeli Çiçekler Mevsimi Adlı Şiir Kitabının Künyesi	65
Tablo 4.8. Gökhan Akçiçek’in Kardeşim Sakız Ağacı Adlı Şiir Kitabının Künyesi	71

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 4.1. Gökhan Akçiçek'in Bulutlar Örtmese Güneşi Adlı Şiir Kitabının Ön Kapağı	36
Şekil 4.3. Gökhan Akçiçek'in Bülbül Deresi Şiirleri Adlı Şiir Kitabının Ön Kapağı	40
Şekil 4.4. Gökhan Akçiçek'in Bülbül Deresi Şiirleri Adlı Şiir Kitabının Arka Kapağı	40
Şekil 4.5. Gökhan Akçiçek'in Çocuklara Ölüm Yakışmaz Adlı Şiir Kitabının Ön Kapağı	44
Şekil 4.6. Gökhan Akçiçek'in 'Çocuklara Ölüm Yakışmaz' Adlı Şiir Kitabının Arka Kapağı.....	45
Şekil 4.7. Gökhan Akçiçek'in Çocuklara Ölüm Yakışmaz Adlı Şiir Kitabında Bulunan Bir Görsel Örneği.....	47
Şekil 4.8. Gökhan Akçiçek'in Denizlere Söylenen Şarkı Adlı Şiir Kitabının Ön Kapağı	50
Şekil 4.9. Gökhan Akçiçek'in Denizlere Söylenen Şarkı Adlı Şiir Kitabının Arka Kapağı	51
Şekil 4.10. Gökhan Akçiçek'in Çocuklara Ölüm Yakışmaz Adlı Şiir Kitabının Ön Kapağı	55
Şekil 4.11. Gökhan Akçiçek'in Çocuklara Ölüm Yakışmaz Adlı Şiir Kitabının Arka Kapağı	56
Şekil 4.12. Gökhan Akçiçek'in Alfabetik Kuşlar Adlı Şiir Kitabında Bulunan <i>Mektup</i> Şiiri ve Görseli	58
Şekil 4.13. Gökhan Akçiçek'in Kalbinden Öpülen Nilüfer Adlı Şiir Kitabının Ön Kapağı	61
Şekil 4.14. Gökhan Akçiçek'in Kalbinden Öpülen Nilüfer Adlı Şiir Kitabının Arka Kapağı.....	62
Şekil 4.15. Gökhan Akçiçek'in Neşeli Çiçekler Mevsimi Adlı Şiir Kitabının Ön Kapağı	66
Şekil 4.16. Gökhan Akçiçek'in Neşeli Çiçekler Mevsimi Adlı Şiir Kitabının Arka Kapağı.....	67
Şekil 4.17. Gökhan Akçiçek'in Neşeli Çiçekler Mevsimi Adlı Şiir Kitabında Bulunan Bir Görsel Örneği.....	69
Şekil 4.18. Gökhan Akçiçek'in Kardeşim Sakız Ağacı Adlı Şiir Kitabının Ön Kapağı	72
Şekil 4.19. Gökhan Akçiçek'in Kardeşim Sakız Ağacı Adlı Şiir Kitabının Arka Kapağı.....	73
Şekil 4.20. Gökhan Akçiçek'in Kardeşim Sakız Ağacı Adlı Şiir Kitabında Bulunan Bir Görsel Örneği.....	75

KISALTMALAR DİZİNİ

Akt.	Aktaran
MEB	Millî Eğitim Bakanlığı
TDK	Türk Dil Kurumu
UNICEF	Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu
VD	Ve Diğerleri

1. GİRİŞ

Şiir, çocukları hem bilişsel hem de duygusal olarak etkileyebilmesi nedeniyle çocuk edebiyatında benzersiz ve önemli bir yere sahiptir. Bu yönüyle şiir, çocukların hayal gücünü besleyen ve dilsel gelişimlerini destekleyen kafiye ve özlü dil kullanır (Önkaş, 2009). Şiirler yoluyla çocuklar yeni kelime dağarcığı, cümle yapıları ve konuşma kalıplarıyla tanışır ve erken okuryazarlık becerileri geliştirirler. Dahası, şiir çocukların dili en sanatsal haliyle deneyimlemelerini sağlayarak kelimelerin etkili bir biçimde kullanılarak ifade gücünün ortaya koyulmasına yardımcı olur. Karmaşık duyguları ve fikirleri basitleştirerek şiir bunları çocuk zihni için erişilebilir hale getirir, kendini ifade etmeyi ve duygusal zekayı teşvik eder. Çocuklar şiir aracılığıyla dünyayı farklı açılardan görmeye, yaratıcı düşünmeye ve soyut kavramları keşfetmeye başlarlar ve bunların hepsi onların bilişsel ve duygusal gelişimlerine katkıda bulunur (Çolak, 2022).

Çocuk edebiyatında şiir, dilsel ve bilişsel faydalarının yanı sıra çocukların sosyal ve kültürel farkındalığını da besler. Birçok şiir, farklı gelişim aşamalarındaki çocuklarda arkadaşlık, akrabalık, kahramanlıklar, vatan ve doğa sevgisi gibi evrensel değerlerin kazanımına yardımcı olurlar (Demiryürek ve Kılıç, 2023). Bu sayede, çocuklarda bir taraftan evrensel ve kültürel değerlere yönelik kazanımlar ortaya çıkarken, diğer taraftan da çocuklar kendilerini ve duygularını, çevresini ve dünyayı anlamlandırma yolunda önemli bir adım atmış olurlar. Şiirin duyguları ve düşünceleri en etkili bir şekilde çocuklara sunmasının sağladığı katkılardan biri de çocukların şiirde işlenen temayla özdeşleşmeleri, kendileri ve başkaları hakkında daha derin bir anlayış geliştirmelerini sağlamasıdır (Yener, 2014). Çocuklar şiirle etkileşime girdikçe, edebî estetiğe karşı daha büyük bir beğeni geliştirir, dil ve edebiyat hakkındaki genel anlayışlarını geliştiren kalıpları ve imgeleri tanımayı öğrenirler (Önkaş, 2009).

Çocuk edebiyatındaki temel ilkelerinden olan çocuğa görelik ilkesi, içeriğin çocuğun yaşına ve bilişsel yeteneklerine göre gelişimsel olarak uygun olmasını sağlamaktır (Çer, 2014; Gök, 2022; Şimşek, 2014). Bu ilke, edebî bir eserin dilinin, temalarının ve duygusal derinliğinin çocukların bilişsel ve duygusal ihtiyaçlarıyla uyumlu olmasını sağlar. Şiir için bu hem erişilebilir hem de ilgi çekici bir dil kullanmayı ve aynı zamanda çocukları yeni kavramları keşfetmeye zorlamayı içerir. Şiirin teması ve içeriği çocukların yaş grubuna duyarlı olmalı, çocuğun anlayışını veya duygusal

dünyasını sarsabilecek veya olumsuz etkileyebilecek karmaşık veya hassas konulardan kaçınmalıdır (Coats, 2013). Bu ilkeye bağlı kalarak, çocuk şiiri onların bilişsel, duyuşsal ve sosyal gelişimlerini destekler (Karaağaç ve Alikılıç, 2023).

Günümüzde çocukların ve çocukluğun öneminin geçmiş dönemlere göre daha fazla fark edilmesiyle birlikte çocuk edebiyatı alanında eser veren yazarların sayısında da önemli bir artış olmuştur. Bu alandaki eserler, çocuklarla bağ kuran nitelikli eserler aracılığıyla hayal gücü, eleştirel düşünme becerisi, yaratıcılığı ve okuma kültürü gelişmiş bireylerden oluşan bir toplum yaratmayı hedeflemektedir. Bu bağlamda üretilen eserler, çocuklara uygunlukları, eğitsel mesajları ve değerler eğitimi ilkeleri açısından incelenmektedir (Küçükavşar, 2013; Dağ, 2021). Ancak, çocuk edebiyatında şiirin giderek artan varlığına rağmen, bu türde çocuklara yönelik uzmanlaşmış şairlerin eserlerini kapsamlı bir şekilde inceleyen akademik araştırmalarda dikkate değer bir boşluk vardır. Bu şairlerden biri de eserleri Türkiye'deki çocuk şiiri alanına katkıda bulunan edebî şahsiyet Gökhan Akçiçek'tir. Akçiçek'in dili, duygusal derinliği ve çocuk dostu temalarıyla öne çıkan şiir kitapları, çocukların şiir ve yaşadıkları dünya anlayışını şekillendirmede önemli bir rol oynamaktadır. Akçiçek'in çocuk edebiyatına yaptığı katkıların önemine rağmen, eserleri alan yazınında akademik açıdan çocuğa yönelik ilkesi kapsamında ele alınmamıştır. Bu nedenle, bu çalışmada, Gökhan Akçiçek'in çocuklara yönelik şiir kitapları çocuğa yönelik ilkesine dayalı olarak iç ve dış yapı unsurları bağlamında ele alınmıştır. Bu çalışmada incelenen kitaplar arasında Bulutlar Örtme Güneşi (1995), Bülbül Deresi Şiirleri (1996), Çocuklara Ölüm Yakışmaz (2001), Denizlere Söylenen Şarkı (2007), Alfabetizasyon Kuşları (2018), Kalbinden Öpülen Nilüfer (2022), Neşeli Çiçekler Mevsimi (2022) ve Kardeşim Sakız Ağacı (2023) yer almaktadır. Araştırma sonucunda Akçiçek'in eserlerinin akademik olarak anlaşılmasına ve bu eserlerin ilgili alan yazınına, araştırmacılara, öğretmenlere, öğretmen yetiştiricilerine ve ailelere katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

1.1. Problem Cümlesi

Şiir, çocuk edebiyatında oldukça önemli bir yere sahiptir ve özellikle son zamanlarda çocuk edebiyatı alanında şiir kitaplarında bir artış görülmektedir. Çocuklara yönelik şiirler yazan ve bunları kitaplaştırarak çocukların dilsel, zihinsel ve duygusal gelişimlerine katkıda bulunan şairlerden biri de Gökhan Akçiçek'tir. Çocuklara yönelik bir şiir kitabı serisine sahip olan şairin eserleri üzerinde alan yazınında herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Dolayısıyla, söz konusu şairin yayımlamış olduğu şiir

kitaplarının çocuğa görelilik ilkeleri kapsamında bilimsel olarak incelenmesi önem arz etmektedir. Bu doğrultuda çalışmada “Gökhan Akçiçek’in şiir kitapları çocuğa görelilik ilkesi bağlamında hangi özelliklere sahiptir?” sorusu temel problem cümlesi olarak belirlenmiştir.

1.2. Çalışmanın Amacı

Bu tez çalışmasının amacı çocuk edebiyatı alanında öne çıkan şairlerden biri olan Gökhan Akçiçek'in eserlerini çocuk edebiyatının temel unsurları açısından iç yapı ve dış yapı unsurları bağlamında incelemektir. Çalışmada rastgele seçki yöntemiyle belirlenmiş şu eserler üzerinde inceleme yapılmıştır:

- Bulutlar Örtmese Güneşi (1995)
- Bülbül Deresi Şiirleri (1996)
- Çocuklara Ölüm Yakışmaz (2001)
- Denizlere Söylenen Şarkı (2007)
- Alfabetik Kuşlar (2018)
- Kalbinden Öpülen Nilüfer (2022)
- Neşeli Çiçekler Mevsimi (2022)
- Kardeşim Sakız Ağacı (2023)

Çalışma kapsamında ulaşılması hedeflenen alt amaçlar aşağıda yer almaktadır:

1. Gökhan Akçiçek'in Bulutlar Örtmese Güneşi adlı şiir kitabının dış yapı, iç yapı ve şiirde yapı ile ilgili özellikleri nelerdir?
2. Gökhan Akçiçek'in Bülbül Deresi Şiirleri adlı şiir kitabının dış yapı, iç yapı ve şiirde yapı ile ilgili özellikleri nelerdir?
3. Gökhan Akçiçek'in Çocuklara Ölüm Yakışmaz adlı şiir kitabının dış yapı, iç yapı ve şiirde yapı ile ilgili özellikleri nelerdir?
4. Gökhan Akçiçek'in Denizlere Söylenen Şarkı adlı şiir kitabının dış yapı, iç

yapı ve şiirde yapı ile ilgili özellikleri nelerdir?

5. Gökhan Akçiçek'in Alfabetiz Kuşlar adlı şiir kitabının dış yapı, iç yapı ve şiirde yapı ile ilgili özellikleri nelerdir?
6. Gökhan Akçiçek'in Kalbinden Öpülen Nilüfer adlı şiir kitabının dış yapı, iç yapı ve şiirde yapı ile ilgili özellikleri nelerdir?
7. Gökhan Akçiçek'in Neşeli Çiçekler Mevsimi adlı şiir kitabının dış yapı, iç yapı ve şiirde yapı ile ilgili özellikleri nelerdir?
8. Gökhan Akçiçek'in Kardeşim Sakız Ağacı adlı şiir kitabının dış yapı, iç yapı ve şiirde yapı ile ilgili özellikleri nelerdir?

Bu kapsamlı analiz aracılığıyla, çalışma Gökhan Akçiçek'in edebî katkılarının çocuk edebiyatının temel öğelerinden çocuğa yönelik ilkeleriyle nasıl örtüştüğünün anlaşılmasına katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.

1.3. Çalışmanın Önemi

Genç zihinleri şekillendirmede, dil farkındalığının ortaya koyulmasında, hayal gücünün geliştirilmesinde, yaratıcılığı beslemede ve temel değerleri aşılama da çocuk edebiyatı büyük önem arz etmektedir. Çocuk edebiyatı dilin, kültürün, değerlerin ve hayal gücünün kesiştiği ve çocukların gelişimsel, duygusal ve bilişsel gelişimini etkilediği zengin bir alandır. Bu bağlamda, çocuk edebiyatı alanında önemli bir yere sahip olan Gökhan Akçiçek, onlarca yıla yayılan eserleriyle bu alana önemli katkılarda bulunmuştur. Ancak, alan yazınında Gökhan Akçiçek'in eserlerinin çocuk edebiyatının temel unsurları açısından bilimsel bir incelemesi henüz yapılmamıştır.

1.4. Çalışmanın Sınırlılıkları

Bulguların uygun kapsam ve bağlam içinde anlaşılmasını sağlamak için bu çalışmanın bazı sınırlılıkları bulunmaktadır. Çalışma, Gökhan Akçiçek'in Bulutlar Örtmese Güneşi (1995), Bülbül Deresi Şiirleri (1996), Çocuklara Ölüm Yakışmaz (2001), Denizlere Söylenen Şarkı (2007), Alfabetiz Kuşlar (2018), Kalbinden Öpülen Nilüfer (2022), Neşeli Çiçekler Mevsimi (2022) ve Kardeşim Sakız Ağacı (2023) adlı şiir kitaplarının incelenmesiyle sınırlandırılmıştır. Gökhan Akçiçek'e ait şiir kitaplarının yanında öykü ve deneme türünde çeşitli eserleri bulunmaktadır. Bu çalışmalar Akçiçek'in çocuk edebiyatına katkılarına dair değerli bilgiler sağlasa da bu araştırmanın

kapsamı dahilinde sadece çocuk şiir kitapları ele alınmaktadır. Ayrıca, şaire ait bu çalışmada ele alınan şiir kitapları sadece iç ve dış yapı unsurları açısından dil dahil olmak üzere çocuğa uygunluk ilkelerine dayalı olarak incelenmektedir ve incelenen eserler 1995'ten 2023'e kadar olan dönemi kapsamaktadır.

1.5. Tanımlar

Çalışmada yer alan kavramların literatürde karşılaşılan anlamlarına bu bölümde yer verilmiştir.

- **Çocuk:** Doğumla ergenlik dönemi (genellikle 0-12 yaş veya 0-18 yaş arası) arasında bulunan, bedensel, bilişsel, algısal, duygusal, dilsel, sosyal ve kişiliksel gelişim aşamalarını geçiren bir birey (Çer, 2014). Çocuk kavramına ait çeşitli tanımlar bulunsa da bu çalışma kapsamında çocuk kavramı Çer (2014) tarafından belirlenen tanıma göre ele alınmıştır.

- **Çocuk Edebiyatı:** Çocuk edebiyatı, erken çocukluk döneminden başlayarak ergenlik dönemini de kapsayan bir yaşam evresinde, çocukların dil gelişimi ve anlama düzeylerine uygun şekilde duygu ve düşünce dünyalarını zenginleştiren, sanatsal niteliğe sahip dilsel ve görsel iletilerle beğeni düzeylerini artırmayı amaçlayan eserlerin genel adıdır (Sever, 2003).

- **Çocuğa Görelik:** Teknolojik öğretim materyallerine ilişkin bilgiyi içerir (Mishra ve Koehler, 2006). Çocuk edebiyatı alanında üretilen eserlerin tüm unsurlarının -dil ve üslup, kahramanlar, tema, resimler, renkler, sözcükler ve kurgu- çocuğun ihtiyaç ve anlayış düzeyine uygun şekilde tasarlanmasıdır (Demirel, 2010).

2.KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Çocuk ve Çocukluk Kavramı

"Çocuk" kavramı alan yazınında çok yönlü olarak ele alınmış ve çeşitli çeşitlerde tanımlanmıştır. Bu açıdan yaygın olarak tanımlandığı gibi genç bir bireyin basit bir tanımının çok ötesine uzanmaktadır. Türkçe Sözlük (TDK, 2024) bir çocuğu "Bebeklik ile erginlik arasındaki gelişme döneminde bulunan oğlan veya kız; yavru, bala, uşak, velet" olarak tanımlamaktadır. Bir başka tanıma göre ise çocuk, henüz bedensel, zihinsel ve sosyal açıdan olgunlaşmamış bir bireydir (Karadoğan, 2019). Çer (2014) ise çocuk kavramını, doğumla ergenlik dönemi (genellikle 0-12 yaş veya 0-18 yaş arası) arasında bulunan, bedensel, bilişsel, algısal, duygusal, dilsel, sosyal ve kişiliksel gelişim aşamalarını geçiren bir birey olarak tanımlanmaktadır. Dünya ülkeleri tarafından en geniş şekilde kabul edilen Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin 1. Maddesi, çocukluğun tanımını yaparak, "Her birey on sekiz yaşına kadar çocuk olarak kabul edilir" şeklinde ifade edilmektedir (BM, 2004). Çocuklar, kendi dünyalarını şekillendiren, ilgi, gereksinim ve yeterliliklere sahip, sürekli değişen ve ilerleyen bireylerdir. Ayrıca, çocuklar duygusal, düş kuran, oyun seven, heyecanlı ve devingen varlıklardır. Yaptıkları etkinliklerden coşku almayı önemserler. Her çocuğun kendine özgü düşünme biçimi ve algılama farklılıkları vardır. Doğuştan gelen bir öğrenme isteğiyle, çocuklar dünyayı keşfetme, öğrenme ve anlamaya yönelik doğal bir eğilim taşırlar (Holmes vd., 2013). Bu özellikleri sayesinde çocuklar, sürekli merak eder, sorular sorar ve çevrelerini keşfederler. Yaratıcı düşünme ve çevrelerini keşfetme biçimleri, onların dünyalarını şekillendiren temel unsurlar arasında yer alır. Özetle, çocuk kavramı, sürekli gelişen, öğrenmeye ve keşfetmeye açık, duygusal ve bilişsel yönleriyle özgün bir varlık olarak tanımlanabilir. Çocuklar, merakları, keşfetme istekleri ve farklı düşünme biçimleriyle dünyayı anlamaya çalışan bireylerdir (Çer, 2014). Dilidüzgün (2004) için ise 'çocuk', kendine özgü algıları olan ve dünyayı kendi bakış açısıyla değerlendiren, sosyal, dilsel ve ruhsal yetileri henüz tam olarak gelişmemiş bir varlıktır. Yetişkinlerin dünyasıyla tamamen örtüşmeyen bir bakış açısına sahip olup, kendi gelişim sürecinde ilerlemektedir. Dolayısıyla çocuk kavramı farklı bakış açılarına göre ele alınmış olsa da çocuk kavramını tüm boyutlarıyla ele alabilmek için çocukların bilişsel, duygusal, fiziksel ve dilsel yönler de dahil olmak üzere tüm gelişim alanlarının çeşitli boyutları dikkate alınmalıdır.

Her ne kadar çocukluk döneminin hangi yaş aralığını kapsadığıyla ilgili de farklı görüşler bulunsun da çocuk kavramı birçok durumda yaş açısından değerlendirilmektedir.

Uyar'ın (2019) belirttiği gibi, çocukluk dönemi genellikle ergenliğin başlamasıyla sonlandırılmakta ve bu sebeple 0-14 ya da 0-16 arası dönem çocukluk dönemi olarak kabul edilmektedir. Ancak, çocuk kavramını ve çocuğun doğasını daha iyi anlayabilmek için, çocukluk döneminin gelişim aşamalarını ve bu aşamalara özgü özellikleri incelemek önemlidir (Dağ, 2021).

2.1.1. Çocuğun gelişim dönemleri

Çocuklar, sosyal ilişkiler kurma, öğrenme ve gelişme süreçlerini destekleyecek fiziksel, bilişsel, dilsel, sosyal ve duygusal yeteneklerle dünyaya gelirler (Karaağaç ve Alıkcı, 2023). Ancak bu yeteneklerin kalıcı davranışlara dönüşebilmesi için erken yaşlarda fark edilip desteklenmesi gerekmektedir. Çocuklar, çevrelerinde gerçekleşen olaylara karşı büyük bir merak duyar ve bu meraklarını giderebilmek için çevreleriyle etkileşime girerek sosyal bağlantılar kurmaya çalışırlar (Chak, 2002). Bu doğal merakları doğrultusunda sergiledikleri davranışlar, sadece bilişsel, dilsel ve fiziksel gelişim değil, aynı zamanda sosyal ve duygusal gelişim açısından da yeni deneyimler kazanmalarına olanak tanır (Karaoğlu ve Ünüvar, 2017). Bu açıdan çocuğun doğasının, çevre ile etkileşimlerinin, duyuşsal ihtiyaçlarının, bilişsel, duyuşsal ve sosyal gelişimlerinin anlaşılabilmesi için çocuğun gelişim dönemlerinin ortaya koyulması gerekmektedir.

Çocukların gelişim dönemlerini ortaya koyan ve bu dönemleri farklı açılardan ele alan en etkili bilim insanlarından biri Piaget'tir (Çolak, 2022). Piaget'in bilişsel gelişim kuramı, çocukların çevreleriyle etkileşimleri yoluyla dünyayı anlamalarını aktif olarak inşa ettikleri fikrine dayanır. Bilişsel gelişimin dört aşamada gerçekleştiğini ve her birinin dünyayı düşünmenin ve anlamının yeni bir yolunu temsil ettiğini savunmuştur (Pakpahan ve Saragih, 2022).

Piaget'nin belirlediği aşamalar şunlardır:

1. Duyusal Motor Dönem (0- 2 yaş)
2. İşlem Öncesi Dönem (2- 7 yaş)
3. Somut İşlem Dönemi (7- 11 yaş)
4. Soyut İşlem Dönemi (12 yaş ve üzeri)

Duyusal motor dönemi, Piaget'nin gelişim evrelerinin ilkidir ve doğumdan yaklaşık 2 yaşına kadar sürer. Bu dönemde bebekler dünyayı duyuları ve eylemleri aracılığıyla öğrenirler. Çevrelerini etkileyebileceklerini ve nesnelerin görünür olmasalar bile var olduklarını anlamaya başlarlar. Bu, nesne kalıcılığı kavramının geliştirildiği evredir (Kol,

2011). Nesne kalıcılığı nesnelerin görüş alanının dışında olsalar bile var olmaya devam ettikleri anlayışıdır. Örneğin, bir oyuncak battaniyenin altına saklandığında, nesne kalıcılığı geliştirmiş bir çocuk oyuncuğun kaybolmadığını anlayarak onu arayacaktır. Nesne kalıcılığına ulaşmadan önce, bebekler artık görüş alanında olmadıklarında nesnelerin var olmadığını düşünürler. Bu aşamada, bebekler ayrıca neden-sonuç muhakemesi geliştirir ve nesneleri kavrama, sallama ve vurma gibi eylemlerle dünyayı keşfetmeye başlar. Temel motor becerilerini geliştirir ve duyuşal deneyimlerini kullanarak çevrelerini anlarlar (Çolak, 2022). Sonuç olarak, bebekler kendileri ve etraflarındaki dünya arasında ayırım yapmayı öğrenir ve sonunda bir benlik duygusu kazanırlar.

İşlem öncesi dönem 2 ile 7 yaşları arasında gerçekleşir. Sembolik Dönem (2-4 yaş) ve Sezgisel Dönem olarak ikiye ayrılır.

a) Sembolik Dönem: Bu dönemde çocuk, zihninde oluşan kelimeler, kavramlar ve semboller aracılığıyla oyun oynar ve hayal gücü gelişir. Çocuk, sembol ile nesne arasındaki ilişkiyi anlamaya başlar ve bu süreçle soyutlama yapabilme yeteneği kazanmaya başlar (Eroğlu, 2023). Çocuklar, ben-merkezli bir düşünme biçimi benimserler; dünyayı kendi bakış açılarıyla algırlar, iş birliği yapamazlar ve başkalarını rakip olarak göremezler (Kol, 2011). İş birliği yapmak ve rekabet edebilmek için başkalarının varlığını anlamaları gerekir. Çocuklar her şeyi genelleştirir, duygularını ve düşüncelerini tam anlamıyla ifade edebilecek bilişsel olgunluğa sahip değillerdir. Nesneler, olaylar ve kişiler için semboller geliştirirler, ancak mantıklı düşünceleri genellikle yüzeyseldir ve değişkendir (Rabindran ve Madanagopal, 2020). Çocuk, dünyayı anlamak için dil içeren sembolik düşünceyi kullanır. Bu düşünce tarzı, çocuğun dünyayı yalnızca kendi bakış açısıyla anlaması anlamına gelir ve bu, ben-merkezci bir yaklaşımdır. Bu dönemde, çocuklar büyüsel ve doğaüstü düşünceler geliştirirler (Tan, 2021). Çocuğun hayal gücü çok geniştir ve gerçekle masal ya da hayal arasındaki farkı ayırt etmekte zorlanabilir. Çocuk, izlediği çizgi filmdeki kahramanların gerçek olduğunu, uçabildiklerini veya sihirli güçlere sahip olduklarını düşünebilir ve onları taklit etmeye çalışabilir.

b) Sezgisel Dönem (4-7 yaş): Çocuklar, gerçek objelerin yerine zihinsel semboller oluşturur, nesne ve olayları ifade etmek için kelimeleri kullanmaya başlar, objeleri sınıflandırabilir ve basit bir şekilde akıl yürütmeye başlarlar. Bu dönemde çocuklarda cansız objelere canlı özellikleri atfetme ve doğal olayları birisinin yaptığına inanma görülebilir (Eroğlu, 2023); çocuklar canlı ve cansız arasındaki farkı ayırt edemezler. Doğadaki her şeyin, çocuğun ihtiyaçları için var olduğunu düşünürler. Çocuklar, bir olayı ödüllendirebilir

ya da cezalandırabilir.

Bu aşama sembolik düşünme, dil ve hayal gücünün gelişimiyle belirlenir. Çocuklar artık düşünceleri henüz mantıklı veya rasyonel olmasa da nesneleri ve olayları temsil etmek için kelimeler ve resimler kullanabilirler (Bulduk Türkmen, 2021). Bu aşama dil becerilerinde hızlı bir büyüme ve fiziksel olarak mevcut olmayan şeyler hakkında düşünme yeteneği ile karakterize edilir. İşlem öncesi aşamadaki çocuklar henüz daha mantıksal düşünmeye olanak tanıyan zihinsel süreçler olan somut işlemleri gerçekleştiremezler. Düşünceleri benmerkezci olma eğilimindedir, yani başkalarının kendi bakış açılarından farklı bakış açılarına sahip olabileceğini anlamakta zorluk çekerler (Tan, 2021). İşlem öncesi dönem, çocukların cansız varlıklara insani nitelikler yüklediği animizm ve çevrelerindeki dünyanın her yönünün insan eliyle oluşturulduğuna inandıkları yapaycılık dönemlerini de içerir. Bu dönemde çocuğun dil gelişimine katkı sağlamada şiirin üstlendiği rol dikkate değerdir. “3- 6 yaş dönemindeki çocukların, Türkçenin anlatım gücünü ve yaratıcı özelliğini sezmelerini sağlayacak en etkili ürünlerden biri de şiirdir (Çolak, 2022).

Somut İşlemler Dönemi (7- 11 Yaş): Yaklaşık 7-11 yaşları arasında gerçekleşen somut işlemler aşaması, bilişsel yeteneklerde önemli bir değişimi işaret eder. Bu aşamada, çocuklar somut, elle tutulur nesneler hakkında zihinsel işlemler gerçekleştirme ve mantıksal düşünme becerisi geliştirirler (Özdemir vd., 2012). Artık koruma, sınıflandırma ve serileştirme gibi görevleri gerçekleştirebilirler (Eroğlu, 2023). Sınıflandırma nesneleri ortak özelliklere göre grupta becerisini içerir. Örneğin, çocuklar hayvanları memeliler, sürüngenler ve kuşlar gibi kategorilere ayırabilir. Serileştirme, çubukları uzunluk sırasına göre düzenlemek gibi niceliksel bir boyut boyunca nesneleri düzenleme becerisini ifade eder. Bu aşamada gerçekleşen bilişsel değişimler, soyut kavramlardan ziyade somut veya gerçek dünya durumlarıyla yakından bağlantılıdır. Çocuklar somut nesneler hakkında mantıksal olarak düşünebilirler ancak varsayımsal veya soyut akıl yürütmeye mücadele edebilirler (Tan, 2021). Bu nedenle, örneğin adalet veya özgürlük gibi soyut kavramları içeren sorunları çözmekte zorluk çekebilirler.

Soyut İşlemler Dönemi (12 ve üstü yaş): Yaklaşık 11 yaşında başlayan soyut işlem dönemi, Piaget'nin bilişsel gelişim teorisinin son aşamasını temsil eder. Bu dönem, soyut kavramlar hakkında mantıksal düşünme ve varsayımsal-tümdengelimli akıl yürütme becerisiyle karakterize edilir (Bal vd., 2020). Soyut işlem döneminde, ergenler varsayımsal durumları, olasılıkları düşünebilir sistematik problem çözmeye katılabilir ve tümdengelim düşünce tarzını geliştirirler (Tan, 2021). Adalet, sevgi ve ahlak gibi soyut kavramlar

hakkında düşünebilir ve birden fazla bakış açısını ve gelecekteki olasılıkları göz önünde bulundurabilirler. Örneğin, bu aşamadaki bir genç farklı siyasi sistemlerin çıkarımlarını düşünebilir veya hayatın anlamını sorgulayabilir. Bu aşamanın ayırt edici özelliklerinden biri, somut örnekler yerine soyut ilkelere dayalı akıl yürütmeyi içeren önerme mantığına katılma yeteneğidir (Özdemir vd., 2012). Çocuklar, nesnelerin fiziksel yapısında veya konumunda meydana gelen değişimlerin, miktar, sayı veya hacim gibi özelliklerini etkilemediğini kavramaktadır. Bu dönemde, en üst düzeyde gruplama yapabilme becerisi gelişir ve nesneler, belirgin özelliklerine göre sıralanabilir. Ayrıca, çocuklar olayları ve dünyayı başkalarının bakış açılarıyla değerlendirmeye başlar, bu sayede benmerkezcilikten uzaklaşmaya yönelik bir ilerleme kaydeder (Eroğlu, 2023).

2.2. Çocuk Edebiyatı

Edebiyat, duygu, düşünce ve hayallerin, dilin sanatsal olanaklarından faydalanılarak estetik bir üslupla ifade edilmesiyle ortaya çıkan metinlerden oluşan bir bütün olarak değerlendirilirken, çocuk edebiyatı ise bireyin yaşam serüveninde çocukluk dönemine özgü özellikler göz önünde bulundurularak, çocuklara yönelik oluşturulan bir edebiyat türüdür (Çolak, 2022). Çocuk edebiyatı, edebiyat alanı içerisinde çocukların benzersiz gelişimsel ihtiyaçlarını karşılamak için tasarlanmış, edebî sanatın daha geniş yelpazesi içinde uzmanlaşmış bir alandır (Şimşek ve Kartal, 2022). Resimli kitaplar, masallar, öyküler, şiir ve eğitici metinler gibi eğlendirmeyi, eğitmeyi ve ilham vermeyi amaçlayan çeşitli biçimleri içerir. Çocuk edebiyatı, sadece hikâye anlatmaktan daha fazlasıdır; çocukların fiziksel, bilişsel, duygusal ve sosyal gelişim aşamalarıyla uyumlu biçimlendirici bir araç görevi görür (Başbayrak ve Sağlam, 2024). Yaşa özgü özelliklere hitap ederek, bu tür hayal gücünü, eleştirel düşünmeyi ve ahlaki gelişimi besleyen anlamlı bir etkileşim sunar (Cabacı, 2022). Çocuklara özel edebiyat, yalnızca büyümlü dünyalara kaçış sağlamakla kalmaz, aynı zamanda gerçek yaşam temalarıyla iç içe olma, kendilerini ve çevrelerindeki dünyayı anlamalarını besleme fırsatı da sunar.

Çocukların en üst seviyede gelişimsel fayda elde edebilmeleri için çocuk edebiyatında ortaya koyulan eserler, onların bilişsel, duyuşsal ve sosyal ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde tasarlanmalıdır (Çer, 2016b; Karaağaç ve Alikılıç, 2023). Bu bağlamda, çocuklara yönelik hazırlanan ve iyi yapılandırılmış bir eser, çocuklarda kelime dağarcığı edinimi, kavrama ve anlatı yapısını tanıma dahil olmak üzere okuryazarlık becerilerini geliştirir (Turan, 2022). Erken çocukluk kitaplarındaki tekerlemeler ve ritimler gibi etkileşimli öğeler fonemik farkındalığı ve dil becerilerini harekete geçirir. Duygusal olarak, edebiyat çocukların karmaşık duyguları güvenli ve rehberli bir şekilde keşfetmelerini sağlar

(Gönen vd., 2013). Zorlukların üstesinden gelen karakterlerin yer aldığı hikâyeler dayanıklılık ve özgüven aşılayabilir. Sosyal olarak, çok kültürlü ve kapsayıcı çocuk edebiyatı okuyucuları çeşitli kültürler, bakış açıları ve deneyimlerle tanıştırır, başkalarına karşı saygı ve empati geliştirir. Ayrıca, arkadaşlık, aile veya etik ikilemler gibi ilişkilendirilebilir temalara sahip yaşa uygun anlatılar, çocukların değerleri içselleştirmelerine yardımcı olurken, onları çevrelerinin sosyal karmaşıklıklarında gezinmeleri için donatır (Okuyan vd., 2012).

Bir çocuğun kitaplarda gerçekliklerinden kopuk bir durum, aşırı karmaşık dil kullanımı veya ‘çocuğa görelik’ ilkelerine göre hazırlanmamış bir içerik ve olay örüntüsü ile karşılaşması onun kitapla etkileşime girmesini ve onu anlamasını neredeyse imkânsız hale getirir. Dilidüzgün’ün (2004) açıkladığı gibi, bu durumda çocukla metin arasında anlamlı bir bağlantı kurulamamaktadır. Çocuklar için etkili bir kitap, onların gelişim düzeyleri, ilgi alanları, ihtiyaçları ve bakış açılarıyla uyumlu olmalıdır (Tökel, 2008). Çocuğa görelik olarak tanımlanan bu uyum çocuk edebiyatının en temel kavramlarından biri olup, üretilen eserlerin çocuğun dilsel, bilişsel ve duygusal dünyasına uygun olup olmadığını belirleyen en önemli ölçüttür (Çer, 2014). Bu uyum, çocuğun eserle ve eserin içeriğiyle duygusal ve bilişsel olarak bağ kurmasını sağlayan bir köprü oluşturur. Buna karşılık, dilsel, bilişsel veya tematik olarak uygun olmayan olan kitaplar genç okuyucuları yabancılaştırabilir. Bu tür uyumsuz metinler, çocuklarda okuma eyleminin olumsuz olarak deneyimlenmesine ve bu sebeple onların okuma isteğinin azalmasına yol açabilir. Bu açıdan, çocuk edebiyatı alanında üretilen eserlerin tasarımı ve içeriği, hedef kitlesi olan çocukların özelliklerine hitap edecek şekilde dikkatlice uyarlanmalıdır (Canlı, 2015; Çer, 2014).

Kitapları çocuklar için uygun hale getirmede en önemli faktörlerden biri bilişsel gelişimlerinin dikkate alınmasıdır. Bir çocuğun bilgiyi işleme, anlatıları anlama ve soyut kavramları anlamlandırma yeteneği yaşla birlikte gelişir (Sezer, 2020). Bilişsel gelişimin erken aşamalarındaki daha küçük çocuklar için kitaplar, hayal gücünü yakalamak için basit dil, net imgeler ve ilgi çekici görseller kullanmalıdır (Karatay, 2007). Bu kitaplar, aile, hayvanlar veya günlük rutinler gibi çocuğun yakın çevresini ve ilgi alanlarını yansıtmalıdır; çünkü bu ilişkilendirilebilirlik, anlayışı ve eğlenceyi teşvik etmeye yardımcı olabilir (Gönen vd., 2013). Öte yandan, bilişsel gelişimin daha ileri aşamalarına geçen daha büyük çocuklar için kitaplar daha karmaşık olay örgülerini, ahlaki ikilemleri ve katmanlı karakterleri içerebilir. Bu bilişsel dönüm noktalarını ele alarak, çocuk edebiyatı okuyucuları meşgul ve motive tutarken entelektüel gelişimi destekleyebilir (Sezer, 2020).

Bilişsel değerlendirmelerin ötesinde, duygusal ve kişisel gelişim de bir kitabın uygunluğunu belirlemede önemli bir rol oynar. Çocuklar okumalarına kendi duygularını, deneyimlerini ve bakış açılarını getirirler. Duygularını ve yaşanmış deneyimlerini yansıtan bir kitap, kendilerini ve duygularını daha iyi anlamalarına yardımcı olarak bir ayna görevi görebilir. Alternatif olarak, çocukları yeni bakış açıları, kültürler veya senaryolarla tanıştıran bir kitap, kendi dünyalarının ötesindeki dünyalara açılan bir pencere görevi görür (Hoş ve Deretarla Gül, 2020). Ancak, her iki amaca da etkili bir şekilde ulaşmak için anlatı erişilebilir ve ilişkilendirilebilir kalmalıdır. Çok soyut, ahlaki açıdan belirsiz veya çocukların gerçekliklerinden kopuk hikâyeler onları şaşırtabilir veya bunaltabilir ve onların etkileşim kurma yeteneklerini engelleyebilir. Bunun yerine, kitaplar çocuğun duygularını doğrulamayı ve aynı zamanda daha geniş dünyayı anlamalarını kademeli olarak genişletmeyi hedeflemelidir (Sezer, 2020).

Çocuk edebiyatının bir diğer kritik yönü de gelişimsel ihtiyaçları bütünsel olarak ele alabilmesidir. Bu, dilsel, bilişsel ve duygusal unsurların çocuğa kusursuz ve doğal bir şekilde sunulmasını içerir. Örneğin, erken okuyucular için resimli kitaplar, dil edinimini teşvik etmek için parlak çizimler ve basit cümleler kullanırken aynı zamanda görsel ve hayal gücü duyarlılıklarına hitap eder (Gönen vd., 2013). Çocuklar büyüdükçe, bölüm kitapları ve romanlar karmaşık bir dil, çeşitli karakterler ve etik sorular sunabilir ve tüm bunları yaşa uygun bir yaklaşımla sürdürebilir. Eğitsel olarak kolaydan zora ilkesinin yaşla uygun hale getirilmesi çocukların okudukları edebî metinlerden en iyi şekilde faydalanmasını sağlayabilir (Canlı, 2015).

Çocuklar için ilişkilendirilebilir edebiyat yaratmanın temel ilkelerinden biri, onların bakış açısını ve yaşam deneyimlerini anlatıya dâhil etmektir. Hikâyeler veya masallar çocukların dünyayı algılama biçimiyle uyumlu olmalıdır; bu, genellikle merak, hayret ve keşif duygusunu içerir (Karatay, 2007). Okul, arkadaşlıklar veya aile dinamikleri gibi yakın çevrelerini yansıtan anlatılar, çocuğun metinle olan bağını güçlendirir. Dahası, hayatın gerçekliklerini onların seviyesine uyarlayarak, kitaplar dayanıklılık, çeşitlilik veya değişim gibi karmaşık konuları nazikçe tanıtabilir. Bu hikâyeler çocukların kolayca sindirebileceği ve ilişki kurabileceği bir şekilde sunulduğunda, yalnızca okumaya olan sevgiyi beslemekle kalmaz, aynı zamanda çocukların dil gelişimi yanında kendi duygusal ve sosyal gelişimlerini yönlendirmelerine de yardımcı olur (Karatay, 2007).

Sonuç olarak, çocuk edebiyatının yetişkinlere yönelik edebiyattan farklı olarak en belirgin özelliği, genç okuyucuların duygularına, fikirlerine ve deneyimlerine odaklanması

olarak belirtilebilir (Ewers, 2018). Bu çocuk merkezli yaklaşım, hikâyelerin erişilebilir ve ilgi çekici kalmasını sağlarken, onların benzersiz gelişimsel ihtiyaçlarını da karşılar. Bir çocuk ile bir kitap arasında güçlü bir bağ, metin çocuğun entelektüel ve duygusal sınırlarına saygı gösterirken, aynı zamanda büyümeyi nazıkçe teşvik ettiğinde elde edilir. Çocukların hayatlarının gerçeklerine öncelik vererek ve anlatıları onların seviyesine uyarlayarak, çocuk edebiyatı onların kişisel, duygusal ve bilişsel gelişiminde etkili bir rol oynayabilir (Sezer, 2020).

2.2.1. Şiir ve çocuk şiiri

Şiir, çocuk edebiyatında duygusal ifade, dilsel keşif ve bilişsel katılım için benzersiz bir ortam sunarak belirgin bir yere sahiptir. Şiirin ritmik ve yaratıcı doğası, gelişmekte olan zihinleri özellikle desenlere, seslere ve yaratıcılığa duyarlı olan çocuklara doğal olarak hitap eder (Çolak, 2022). Çocuk tekerlemelerinden karmaşık şiirsel biçimlere kadar, bu tür bir çocuğun dil becerilerini, duygusal zekasını ve hayret duygusunu besler. Eğitim ve çocuk gelişimi bağlamında, şiir yalnızca sanatsal bir çaba değil, aynı zamanda bütünsel büyümeyi destekleyen pedagojik bir araçtır (Önkaş, 2009).

Çocukları şiire maruz bırakmanın en önemli faydalarından biri, dil becerilerinin geliştirilmesidir. Şiirsel dilin ritmik ve tekrarlayıcı doğası, çocukların ileri dönemlerinde oluşan okuryazarlığın bir öncüsü olan fonemik farkındalığın geliştirilmesine yardımcı olur. Tekermeler ve basit şiirler, çocukları ilgi çekici ve akılda kalıcı bir şekilde dilin seslerine ve yapılarına tanıtır (Cabacı, 2022). Çocuklar, şiirlerde tekerleme şemaları, ses tekrarları yoluyla ses kalıplarını tanımaya başlar ve bu da telaffuzlarını ve kelime dağarcıklarını geliştirir. Örneğin, kafiyeli bir şiirden dizeleri tekrarlayan bir çocuk yalnızca kelimeleri ezberlemekle kalmaz, aynı zamanda dilin ritmini ve ahengini de içselleştirerek okuma ve konuşma için sağlam bir temel oluşturur (Önkaş, 2009). Şiir, çocukları günlük konuşmada veya düzyazı edebiyatında görünmeyebilecek çok çeşitli kelime dağarcığı ve dil biçimleriyle tanıştır. Çocuklar büyüdükçe, daha karmaşık şiir biçimlerine maruz kalmak, benzetmeler, eğretileme ve kişileştirme gibi edebî araçları daha derin bir şekilde takdir etmeyi teşvik ederek dil repertuvarlarını daha da zenginleştirebilir.

Şiir, özellikle hayal gücü, yorumlama ve hafıza talepleri aracılığıyla bir çocuğun bilişsel süreçlerini harekete geçirmek için benzersiz bir şekilde uygundur. Düzyazının aksine, şiir genellikle çocukların daha üst düzey düşünmeyle meşgul olmasını gerektiren soyut fikirler ve canlı imgeler sunar (Demiryürek ve Kılıç, 2023). Örneğin, değişen

mevsimlerle ilgili bir şiir, kavramı açıkça belirtmeyebilir, bunun yerine eğrilemeler ve betimleyici dil kullanarak çocukları anlam çıkarmaya teşvik edebilir. Bu yorumlama süreci, eleştirel düşünmeyi ve bilişsel esnekliği geliştirerek çocukları dünyaya birden fazla bakış açısıyla bakmaya teşvik eder. Ayrıca, şiirin kısalığı çocukları daha az kelimedenden anlam çıkarmaya ve konsantre olmaya zorlar. Bu beceri, odaklanmayı, sentezi ve farklılıkları anlamaya teşvik ettiği için çocukta estetik algısı da gelişir (Turan ve Gücüyeter, 2010).

Şiirin duygusal yapısı, çocuklar üzerindeki en derin etkilerinden biridir. Şiirler genellikle neşe, üzüntü, hayret ve merak gibi evrensel duyguları genç zihinlerin erişebileceği bir şekilde yakalar (Önkaş, 2009). Genellikle duygularını tanımlama ve ifade etme sürecinin erken aşamalarında olan çocuklar için şiir hem bir ayna hem de bir pencere görevi görür. Başkalarının duygularını keşfetmek için güvenli bir alan sağlarken iç duygularını yansıtır (Turan ve Gücüyeter, 2010). Örneğin, arkadaşlık veya kayıpla ilgili bir şiir, bir çocuğun deneyimlerini doğrulayabilir ve karmaşık duyguları işlemesine yardımcı olabilir. Dahası, şiir, çocukları çeşitli bakış açıları ve deneyimlerle tanıştırmak empatiyi teşvik eder (Çolak, 2022). Uzak bir kültür veya alışılmadık bir durum hakkında yazılmış bir şiir, çocukları başkalarının yerine geçmeye davet ederek duygusal anlayışlarını genişletir. Şiirin bu yönü, empati ve kültürel farkındalığın giderek daha önemli hale geldiği günümüzün küreselleşmiş dünyasında özellikle değerlidir. Çocukları paylaşılan insan deneyimlerine bağlayan şiir, duygusal zekayı ve birbirine bağlılık duygusunu teşvik eder (Demiryürek ve Kılıç, 2023).

Şiirin yaratıcı doğası, bir çocuğun doğal yaratıcılığıyla kusursuz bir şekilde uyumludur. Katı düzyazı anlatılarının aksine, şiir genellikle açık uçlu yorumlamaya izin vererek çocukları yaratıcı düşünmeye ve kendilerini ifade etmeye teşvik eder (Tökel, 2008). Şiirin çocuklarda etki uyandırması için, onların gelişim aşamaları ve ilgi alanlarıyla uyumlu olması gerekir. Küçük çocuklar için şiirler genellikle hayvanlar, aile veya oyun gibi yakın çevrelerini yansıtan basit bir dil, tekrarlayan yapılar ve ilgi çekici imgeler içerir (Cabacı, 2022). Bu unsurlar çocukların içerikle kolayca ilişki kurabilmelerini ve anlayabilmelerini sağlar. Daha büyük çocuklar için şiir daha soyut temalar ve karmaşık duygular sunarak bilişsel ve duyuşsal ufuklarını kademeli olarak genişletebilir (Çolak, 2022). Dahası, şiirin görsel ve işitsel çekiciliği erişilebilirliğini artırır. Örneğin resimli şiirler, görsel sanatı dilsel ritimle birleştiren çok duyulu bir deneyim sunarak içeriği genç okuyucular için daha ilgi çekici hale getirir (Cabacı, 2022).

Çolak (2022) çocuk şiirlerinde bulunması gereken ilkeleri dokuz başlık altında şu şekilde toplamıştır:

1. Dil ve anlatım uygunluğu,
2. Estetik duyarlık,
3. İleti ve değer aktarımı,
4. Temaya uygunluk,
5. Şekil unsurlarının uygunluğu,
6. His/duygu aktarımı,
7. İdeolojik dayatmadan arınıklık,
8. Çocuk gerçekliği,
9. Düzeye uygunluk

Sonuç olarak şiir, çocukların bütünsel gelişimini desteklemek için önemli bir potansiyele sahiptir. Dil becerilerini geliştirerek, bilişsel katılımı teşvik ederek, duygusal büyümeyi destekleyerek ve yaratıcılığı teşvik ederek şiir hem bir eğitim kaynağı hem de sanatsal bir ifade işlevi görür (Demiryürek ve Kılıç, 2023).

2.2.1.1. Şiirde yapı

Türk edebiyatında şiir hangi dönemde ya da hangi kategoride incelenirse incelensin bazı yapı özelliklerinden söz etmek gerekir. Çocuk şiirlerinde yapıda nazım birimi, nazım biçimi, nazım türü, kafiye ve redif ve ahenk unsurlarını değerlendirmek doğru olacaktır.

Nazım Birimi

Nazım birimi şiiri oluşturan mısra/dize kümeleridir (Demirel ve Kökçü, 2019). Nazım birimi, şiirde anlam ve biçim bütünlüğünü oluşturan, belirli bir düzenle -bazen farklı kelimelerle de- tekrar eden en küçük anlamlı birimdir. Türk şiirinde kullanılan temel nazım birimleri; mısra (dize), beyit, dörtlük (kıta) ve bent olmak üzere dört çeşittir. Şiirin en küçük birimi mısradır. Beyit; iki mısradan oluşan nazım birimidir. Dört mısradan oluşan nazım birimine dörtlük denirken üç, beş, altı gibi her bentti aynı sayıdan oluşan birim ise bentleri oluşturur (Çeltik, 2006).

Nazım Biçimi

Nazım biçimi, nazım birimlerinin belirli bir düzen içinde tekrarlanmasıyla oluşan ve

şiiirinin dış yapısını belirleyen kurallar bütünüdür (Demirel ve Kökçü, 2019). Nazım biçimleri, şiiirinin türüne ve geleneğine göre değişiklik gösterir. Türk Edebiyatında Divan şiiiri nazım biçimleri, halk şiiiri nazım biçimleri ve serbest nazım biçimleri öne çıkan nazım biçimleridir ve serbest nazım ölçüsünde belirli kalıplara dayalı sınırlar bulunmamaktadır (Kökçü, 2015).

Nazım Türü

Nazım türü, şiiirinin işlediği tema veya konulara göre aldığı isimdir. Önemli nazım türlerini şu şekilde sıralanabilmektedir:

Lirik Şiiir: Duygu ve coşkuyu dile getiren şiiir türüdür.

Epik Şiiir: Kahramanlık ve destan konularını işleyen şiiirdir.

Didaktik Şiiir: Öğretici nitelik taşıyan şiiirdir.

Pastoral Şiiir: Doğa ve kır yaşamını anlatan şiiirdir.

Satirik Şiiir: Eleştirel nitelikteki şiiir türüdür (Kökçü, 2015).

Kafiye ve Redif

Şiiirde mısra sonlarındaki ses benzerlikleri kafiye ve redif olarak isimlendirilmektedir. Mısra sonlarında anlam ve görev yönünden farklı olan kelime veya eklerin ses benzerliği kafiye olarak adlandırılmaktadır. Redif ise mısra sonlarında anlam ve görev yönünden aynı olan ek ya da kelime tekrarıdır (Demirel ve Kökçü, 2019) .

Ahenk Unsurları

Şiiirde ahenk, seslerin uyumu ve ritmi ile sağlanır. Bu ritmi sağlayan unsurlar hece ölçüsü, aruz ölçüsü ve serbest ölçüdür. Bunlarla birlikte ünlü ve ünsüz harflerin tekrarıyla oluşan aliterasyon ve asonans unsurları şiiirde ahengi sağlayan önemli unsurlardandır (Kökçü, 2015).

2.3. Çocuğa Görelik İlkeleri

Çocuğun gerçeklerinden uzak ve anlatımıyla onu zorlayan bir kitabın, çocuk tarafından okunup anlaşılmasını beklemek, sonuçsuz bir çaba olarak değerlendirilebilir. Bu nedenle, çocuk ile okuyacağı kitap arasında ilgi, ihtiyaç, dil, bakış açısı ve gelişim düzeyi açısından bir uyum sağlanmalıdır (Sever, 2008). Başka bir ifadeyle, çocuğun dilsel, bilişsel, kişisel ve duyuşsal gelişimine uygun olmayan, ilgisini çekmeyen ve ihtiyaçlarına hitap etmeyen, bakış açısını yansıtmayan görsel ve yazılı metinler, erken yaşlardan itibaren çocukla kitap arasında engeller oluşturabilir ve onun kitaplarla bağ kurma isteğini

köreltebilir. Kitapların, çocuğun gelişim düzeyine uygun şekilde düzenlenerek, onun kendisini ve yaşam gerçekliğini yansıtmaları son derece önemlidir; çünkü çocuklar, bu duyuşsal, bilişsel ve davranışsal süreçleri gerçekleştirirken anlamada zorlanmamalıdır (Gök, 2022). Çocuk ile kitap arasındaki bağ, çocuğun bilişsel seviyesiyle doğrudan ilişkilidir. Bu nedenle, çocuklara uygun kitaplar hazırlanırken, çocuk gerçekliği ön planda tutulmalıdır. Çocuk kitaplarını yetişkin kitaplarından ayıran en temel özellik, çocukların duygu, düşünce ve deneyimlerine öncelik verilmesidir (Ewers, 2018).

Çocuklara yönelik bir alan olarak ortaya çıkan çocuk edebiyatı, çocuklar için oluşturulmuş sözlü ve yazılı eserlerin tamamını kapsamaktadır ve genel edebiyat içerisinde bir tür olarak yer alan çocuk edebiyatı, içeriği, açıklığı, sadeliği ve anlatım tarzıyla çocuklara özgüdür (Koyuncuoğlu, 2021). Çocuk edebiyatı eserlerinin çocuk okuyucuyla bağ kurması ve onun kitapla etkileşime geçmesini sağlayabilmesi için belirli temel özelliklere sahip olması gereklidir (Gönen vd., 2013). Şüphesiz, bu özellikler yetişkin edebiyatını çocuk edebiyatından ayıran temel unsurlardır. Bu nedenle, çocuk edebiyatı eserlerinin, bu niteliklerin bilincinde olan usta yazarlar tarafından özenle yazılması son derece önemlidir. Çocuk edebiyatına özgü bu temel nitelikler, “çocuğa görelik” ilkesinde ortaya çıkmaktadır (Çer, 2014; Dağ, 2021; Gök, 2022).

Çocuğa görelik, bir eserin çocukların ilgi ve ihtiyaçlarını dikkate alan konuları ele alması, yaş dönemlerine göre değişen özelliklerini göz önünde bulundurması, uygun dış yapı niteliklerine sahip olması ve çocukların kolayca anlayabileceği bir dil ve anlatım tarzı içermesi şeklinde tanımlanabilir (Sezer, 2020). Çer’e (2014) göre, çocuğa görelik, çocuğun gerçekliğini kitaplarla uyumlu hale getirmektir. Daha basit bir ifadeyle, çocuğun doğasının, ilgi ve ihtiyaçlarının, dil ve anlam dünyasının, bakış açısının kitabın tasarımına, içeriğine ve eğitsel özelliklerine yansıtılmasıdır. Bu özellikler sayesinde eser, çocuklara duygu ve düşünce açısından katkı sağlamayı hedefler. Sever (2003) çocuğa görelik ilkesini çocuğun hayal gücüne hitap eden, kolaylıkla ve keyifle okuyup anlayabileceği bir dil ve anlatım tarzına sahip, ilgisini çekebilecek konuları işleyen, duygusal ve düşünsel gelişimine katkıda bulunan; kurgusu ve olay örgüsü karmaşık olmayan, çocuğun kavrayabileceği bir düzeyde tasarlanmış, dikkat dağıtıcı ayrıntılardan arındırılmış eserler olarak ele almaktadır. Çocuk edebiyatı kapsamında ortaya koyulan tüm eserlerin çocuğa görelik ilkesine göre içerik ve biçim açısından çocuğa uygun bir anlatıma sahip olması, çocuk gerçekliği açısından ise ifadelerin, diyalogların veya anlatımların, çocuğun dünyasını anlamasına ve davranışlarına uygun şekilde düzenlenmesi gerektiği ortaya koyulabilir (Ceyhan, 2021).

Sever (2019), çocuğa görelilik ilkesine dayalı olarak hazırlanan eserlerin sahip olması gereken özelliklerini ve sahip olduğu nitelikleri kapsamlı bir şekilde ele almıştır. Buna göre, çocuk kitapları, çocukların dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerinin gelişmesine katkı sağlar ve kavram geliştirmelerini destekler. Hem somut hem de soyut kavramları öğrenmelerine yardımcı olurken, dil bilinci ve duyarlık kazanmalarına da olanak tanır. Resimli kitaplar, çocuğun belleğinde imgeler oluştururken, doğru söyleyiş kurallarına uygun okunan metinler, çocukların harf ve sözcükleri doğru birleştirebilmesine yardımcı olur.

Tanju (2010), kitapların çocukların bilişsel, duygusal ve psiko-motor gelişimlerini destekleyen; dil, sosyal ve ahlaki gelişimlerini doğrudan etkileyen önemli bir araç olduğunu ve çocukların, kitaplar sayesinde düşünme, problem çözme, yaratıcılık ve yeteneklerini geliştirme fırsatı bulurken; doğaya, insanlara, çevrelerindeki diğer canlılara ve olaylara karşı duyarlılık kazandığını belirtmektedir. Bunun yanında, kitaplar onların kişilik gelişimine katkı sağlayarak duygusal ve ruhsal ihtiyaçlarını karşılamalarına da yardımcı olur (Tanju, 2010). Aynı zamanda, toplumdaki insan ilişkilerini tanımalarına yardımcı olur; farklı kültürleri anlatan kitaplar aracılığıyla, yaşadıkları toplumun insan ilişkilerini başka kültürlerdeki ilişkilerle karşılaştırabilirler.

Çocuklar, kitap kahramanları ile duygudaşlık kurarlar ve günlük yaşamlarında o kahramanları taklit ederler; dolayısıyla kitaplarda anlatılan kahramanlar yoluyla çocuklara doğruyu, iyiyi, ahlaki ve millî değerleri kazandırmak mümkün olabilir (Tekşan vd., 2019). Ayrıca, kitaplar, çocuklara kendileriyle, arkadaşlarıyla, çevresiyle ve ailesiyle yaşayabilecekleri sorunlarla nasıl başa çıkabileceklerine dair ipuçları verebilir. Dolayısıyla, kitaplar onlara yeni yaşam tecrübeleri sunarak, kahramanlar üzerinden insanların yaşamlarını nasıl sürdürdüklerini, kişilik özelliklerini, duygularını ve düşüncelerini anlamalarına olanak tanıyabilir. Ayrıca, doğru kararlar vermenin yollarını örnekleyerek, çocuklara bu kararları değerlendirme imkânı tanır. Kitaplar, çocuğun yaşam deneyimlerini zenginleştirir ve her zaman ulaşabilecekleri bir araç olarak, yalnızlıklarını giderebilecek bir arkadaş işlevi görür (Sever, 2019).

2.3.1. Çocuk kitaplarının dış yapı özellikleri

Çocuk şiir kitapları, yetişkinler için yazılmış edebiyatın aksine çocukların gelişim özelliklerini, ilgi alanlarını ve algı kapasitelerini göz önünde bulundurarak hazırlanır (Gök, 2022). Bu nedenle çocuk kitaplarının dış yapı özellikleri de bu hedef kitleye uygun şekilde belirlenir. Çocuk ile kitap arasındaki yaşamsal bağ ile dış yapı özellikleri arasında sıkı bir ilişki vardır. Kitaplar, çocukları okumaya isteklendirecek bir düzenleme anlayışını

yansıtmalıdır (Aydın ve Uzun, 2020). Çocuk şiir kitaplarının dış yapı özelliklerinden harf karakterinin, görsellerin, kâğıdın, kapağın, cildin, sayfa düzeninin kitabı çocuklar için çekici hale getirmesi beklenir (Sever, 2007). Çocuğun kitapla ilgili olumlu algıları edinebilmesinin bu beklentilere bağlı olduğu söylenebilir.

Bireyler, bir ürünü tercih ederken ilk olarak dış görünüşüne odaklanırlar. Bu sebeple, tasarımı çekici olmayan bir ürünün içeriğiyle ilgilenilmeyebilir. Aynı şekilde, kitap seçiminde içerikle ilgilenilmesi için çoğu zaman öncelikle kitabın fiziksel tasarımı ilgi çekici olmalıdır. Bu sayede okuyucuda ilgili kitabı okuma arzusu oluşabilir. Genel okuyucu kitlesinin yanında özellikle çocuklar için kitabın fiziksel özellikleri kitap seçimindeki en önemli unsurlardan biridir (Gök, 2022). Cabacı (2022), kitabın fiziksel özelliklerinin, çocuğun duygusal ve zihinsel dünyasına yapacağı etki açısından büyük bir öneme sahip olduğunu belirtmektedir. Çocuk kitaplarında kitabın fiziksel özellikleri dışında okuyucu kitlesini oluşturan çocuk dünyasına tüm yönleriyle uyumlu ve bütünsel olmalıdır. İçeriğin ve anlatım yöntemlerinin uyumu nasıl önemliyse, bu anlatımın daha iyi kavranması ve çocuğun hayal gücünün harekete geçirilmesi adına resimlerle desteklenmelidir (Aydın ve Uzun, 2020). Kitabın kapağından itibaren bu çekicilik ve açıklık tüm kitaba yansıtılmalıdır. Kitabın kapak malzemesinden iç sayfalarına, kullanılan yazı tipi boyutuna kadar her detayda bu uyuma ihtiyaç duyulmaktadır (Çer, 2014). Bu açıdan, çocuk kitaplarında fiziksel özelliklerden başlayarak çocuğun duyuşsal ve zihinsel dünyasına hitap edebilmek için içeriğin de çocuğa göre hazırlanması gerekmektedir (Koç, 2021).

2.3.1.1. Kapak ve cilt

İçinde bulunduğumuz zaman diliminde her geçen gün önemi artan çocuk edebiyatı anne ve babaların, kurumlardaki öğretmenlerin ve çocuk yetiştiren her bireyin daha bilinçli olmasını gerektiren bir sistemi de beraberinde gündeme taşımaktadır. Bu bağlamda çocukların, özellikle içinde yaşadığımız teknoloji çağında kitaplara ilgilerini artırma ve kitaplarla tanışma süreçlerine katkıda bulunma konusunda çocukla ilgili herkesin rolü büyüktür (Şahin vd., 2012). Henüz okuma ve yazması olmayan okul öncesi yaş grubundaki çocuklar kitapları öncelikle kapak tasarımlarından yola çıkarak tercih edeceklerdir. Sever'e göre (2007) kapak, çocuğun kitaba yönelmesini sağlayan ilk uyarandır ve kapak tasarımı, kapak resminin görsel etkisi çocuğun kitabı izleme-okuma isteğini artırır. Çünkü kitap kapak tasarımları okuma-yazması olmayan bu yaş grubundaki çocuklar için içeriğin özeti niteliğinde olup çocuklar için ilgi ilk olarak kapak tasarımı ile başlayacaktır (Gök, 2022; Koç, 2021).

Kitabın kapağı, çocukları kitaba çeken en önemli tasarım özelliğidir. Kapak tasarımının estetik özellikleri ve görsel çağrışımları, çocuğun kitaba olan ilgisini ve okuma arzusunu tetikler (Sever, 2007). Çocuk, kapağın sunduğu izlenimle kitabın içeriğine ilgi duyar. Bu nedenle, kapağın çocuk üzerindeki etkisi, çocuğun kitapla kurduğu bağlamda merkezi bir yere sahiptir. Eğer kapak, çocuğun ilgisini çekmez veya onunla rezonans kurmazsa, bu çocuğun kitaba duygusal olarak yönelmesini engeller (Çer, 2014).

Genel olarak kitabın konusu ile ilgili bir resim mutlaka kapak çalışmasında yer almalı ve yazarın adı, yayın tarihi gibi bilgilerin de kapak çalışmasına yerleştirilmesi gerekir (Koç, 2021). Kapak çalışmasının sağlamlığı konusundaki nitelikler, çocuğun kitabı uzun bir süre saklanmasına da sebep olabilir. Bu yönleriyle de çocuk kitaplarının kapak düzenlemesi çok önemlidir ve unutulmamalıdır ki çocukları kitabın dünyasına doğru götüren ilk adım aslında kapak çalışmasıdır (Temizyürek vd., 2016).

Aydın ve Uzun'un (2020) belirttiği üzere, çocuk kitaplarının kapakları, kitabın içeriği kadar önemlidir. Kapaklar, çocuğun kitaba olan ilgisini çekmekte, kitabın dayanıklılığını artırmakta ve kitabın genel estetiğini belirlemektedir. Bir kitabın hedef kitlesini kendine çekmesindeki ilk unsur, kitap kapağıdır. Kapak tasarımı ne kadar dikkat çekici ve estetik olursa, okuyucunun ilgisini o kadar kolay çekeceği söylenebilir. Kitap kapaklarında kullanılan renkler ve görseller estetik bir zevk sunmalı ve sanatçı duyarlılığıyla tasarlanmalıdır. Süsleme ve kabartma gibi unsurlar kapak tasarımını daha cazip hale getirebilir. Ayrıca, kitap kapağı dayanıklı ve kolay yıpranmayan malzemeden yapılmalı, yıpranmayı önleyici işlemler uygulanmalıdır. Eğer kitabın forma sayısı uygunsa, sırt kısmında kitabın adı, yazarı ve yayınevi bilgileri yer almalıdır. Bu bilgiler, kitaba daha hızlı ulaşmayı sağlamakla kalmaz, aynı zamanda çocukların kütüphane oluşturma alışkanlığını destekler. Kitabın ön ve arka kapakları, gerekli bilgileri içeren detaylarla zenginleştirilmelidir. Yazarın adı, yayınevi bilgileri ve arka kapakta yer alan nitelikli bir tanıtım yazısı da okuyucunun kitabı tercih etmesine katkı sağlayabilir.

Gök'e (2022) göre ise, kapak, bir kitabın anahtarı olarak değerlendirilmelidir. Çocuk, bu anahtar sayesinde farklı dünyaların kapısını aralayıp keşfe çıkmanın heyecanını hissetmelidir. Merak duygusu her çocukta ortak bir özellik olup, doğru yönlendirmelerle gelişip zenginleşebilir veya yanlış yaklaşımlarla körelebilir. Kaliteli bir çocuk edebiyatı eserinin kapağı, mutlaka kitabın içeriği hakkında ipucu vermelidir. Bunun yanı sıra, kapak boyutu ve cilt tasarımı, farklı yaş gruplarına uygun olacak şekilde sertlik, ağırlık, kullanım

kolaylığı ve kalite açısından titizlikle hazırlanmalıdır.

Kapağın yanında çocuk kitaplarında kullanılan ciltleme de oldukça önemli sayılabilir ve bu hususta dikkat edilmesi gereken bazı hususlar bulunmaktadır. Çocuk kitaplarında kitabın dayanıklılığını artırmak amacıyla bez ve dikiş tekniği kullanılmalıdır. Tel zımba veya yapıştırma gibi ucuz yöntemlerin tercih edilmesi, kitapların kısa sürede dağılmasına yol açabilir (Erol vd., 2021). Kolayca dağılabilen, dikişsiz ve tek yapraklı ciltler, çocukların kitap edinme ve kitaplık oluşturma alışkanlıklarını olumsuz şekilde etkiler (Mert, 2020). Ayrıca, ciltleme yapılırken sayfaların kolay açılması gerekir ve kullanılan tutkal ve dikişin sağlam olması gerekmektedir (Aydın ve Uzun, 2020).

2.3.1.2. Kâğıt

Çocuk edebiyatı ürünlerinde bulunan bir diğer dış yapı özelliği kâğıttır. Çocuk kitaplarında tercih edilen kâğıdın kalitesi, kitabın görsel özelliklerini belirleyen önemli bir unsurdur. Çocukların kitaplara saygı gösterebilmeleri için, ilk yaşlardan itibaren yırtılmayan, dayanıklı, kirlenmeyen ve göz sağlığına uygun kâğıtların kullanıldığı kitaplarla karşılaştırma yapılması gereklidir. Kitaplarda kullanılan kâğıt, resimlerin kalitesini ve renklerin orijinal şeklini etkiler (Sever, 2007). Çocuk kitaplarında kullanılan kâğıt, parlak olmayan mat bir tür olmalı; ayrıca dayanıklı ve kaliteli (en az ikinci hamur) özellikte olmalıdır (Oğuzkan, 1977; aktaran Ceyhan, 2021).

Kalitesiz kâğıdın kullanımı, arka sayfadaki yazıların belirginleşmesine, mürekkebin dağılmasına ve kitap sayfalarının hızla yıpranmasına yol açabilir. Bu nedenle, kullanılan kâğıdın birinci hamur kalitesinde olması büyük önem taşır. Ayrıca, kâğıdın kalitesi, resim ve fotoğrafların doğru bir şekilde algılanabilmesi açısından da önemli bir rol oynamaktadır (Erol vd., 2021). Eserlerde, yüksek selüloz içeriği nedeniyle kâğıdın tam beyaz renkte olmasını sağlayan ve harfleri net bir şekilde yansıtan birinci hamur kâğıdının kullanılması gerekmektedir. İkinci hamur kâğıdı da kullanılabilir ancak saman kâğıdı olarak bilinen üçüncü hamur kâğıdından kaçınılmalıdır. Resimleri etkili bir şekilde yansıttığı için kuşe kâğıtlar da tercih edilebilir, ancak seçilen kuşe kâğıdın parlak olmaması önemlidir, çünkü parlak kâğıtlar okuyucunun gözünü yorabilir. Eğer kuşe kâğıt kullanılacaksa, mat kuşe kâğıt tercih edilmelidir. Ancak mat kuşe kâğıtlar da ışığın doğrudan geldiği durumlarda göz yorgunluğuna yol açabilir (Ceyhan, 2021).

2.3.1.4. Harf karakteri ve büyüklüğü

Çocuk kitaplarında harflerin boyutu, rengi ve karakteri, okunabilirlik açısından büyük önem taşır. Harflerin boyutu, çocuğun yaşına uygun ve gözleri yormayacak şekilde

rahatça okunabilir olmalıdır. Ayrıca, harflerin niteliği, çocuğun okuma isteğini ve hızını artıracak şekilde tasarlanmalıdır. Çocuğun yaş düzeyine uygun harf seçimi dikkate alınmalıdır. Harf boyutları, çocuğun gelişim dönemi özelliklerine uygun olmalıdır. Okul öncesi dönemdeki çocuklar için hazırlanan kitaplarda 20, 22, 24 punto büyüklüğünde harfler kullanılmalı, ilköğretim 1., 2. ve 3. sınıf öğrencileri için harflerin boyutu 12 puntodan büyük olmalıdır. 4. ve 5. sınıf öğrencileri için ise 10 punto büyüklüğünde harfler tercih edilmelidir. (Mert, 2020). Yaş aralığı ilerledikçe punto sayısında küçülmeye gidildiği bir görülebilir. Bu bakımdan, çocuk kitapları hazırlanırken kullanılan harfler 36-10 punto arasında değişim gösterebilmektedir (Aydın ve Uzun, 2020).

Çocuğun düzeyine uygun harf büyüklüğü kullanıldığında onlara algılama kolaylığı sağlanır (Çer, 2014). Harf karakteri ve büyüklüğü, çocuğun metni okuyabilmesi yönünden önemlidir. Yazı karakterinden dolayı sözcüklerin harfleri arasındaki boşlukların çok olması, okuma güçlüğüne neden olabilir. Bunun yanı sıra harf büyüklüğü görmeyi kolaylaştırmasına karşın okuma hızını düşürebilir. Bu nedenlerle, çocuk kitaplarında çocuğun algılamasını kolaylaştıran, açık, anlaşılır, yalın harf karakterleri ve düzeyine uygun harf büyüklükleri kullanılmalıdır (Çer, 2014). Bu değerlendirmelerin tanıklığında, düzeye uygun olmayan bir harf karakteri ile hazırlanmış kitap okunabilirlik ve çekicilik yönünden zayıf kalabilir. Çocuğun seçtiği kitabın yazı karakteri ve harf büyüklüğü düzeyine uygun hazırlanmış olması gerekir. Böylece çocuk ile kitap ilişkisinde süreklilik sağlanmış olur (Cabacı, 2022).

2.3.1.5. Boyut

Karaağaç ve Alikılıç (2023) çocuk kitaplarının boyutları ve ağırlıklarının, çocuğun fiziksel özelliklerine uygun olması gerektiğini belirtmişlerdir. Onlara göre, çocuk kitapları, kolayca taşınabilir olmalı ve dikdörtgen ya da kare şekillerde tasarlanmalıdır. Kitap boyutları, çocukların oyuncakları gibi çeşitli boyutlarda olabilir, ancak kullanışlı olmaları gerekmektedir. Kitapların boyutu, çocuğun kucak boyutunu aşmamalı ve kalınlıkları, çocuğun rahatça taşıyıp kitaplığına yerleştirebileceği uygun boyut ve ağırlıkta olmalıdır.

Çocukların kitaplara olan ilgileri yaşlarına göre değişiklik gösterebilmektedir. Farklı tasarım özellikleri ile ortaya konan kitaplar çocukların kitaplara ilgisinin artmasına yardımcı olmaktadır. Çocuk okul çağına geldiğinde kendi yaş özelliklerine uygun olan boyutlardaki kitaplarla okumaya hazırlanmalıdır (Mert, 2020). Çocuklar değişik büyüklükteki kitapları okumaktan ve karıştırmaktan zevk alırlar. Bununla birlikte, kitapların hacim ve ağırlık bakımından kolayca taşınmaya ve kullanmaya elverişli biçimde olmaları gerekir. Çocuk kitaplarının 16x23 cm büyüklüğünde olması normal sayılır. Ana sınıflarında kitaplar A4

(21x29), diğer sınıflarda B5 (14x21) boyutunda olabilir. Hacim ve ağırlık bakımından da çocuğun yaşına ve gelişim düzeyine uygun olmalıdır (Turan, 2022).

2.3.1.6. Sayfa düzeni

Çocuk kitaplarının tasarımında sayfa düzeninin oldukça önemli olduğu söylenebilir. Bulduk Türkmen'e (2021) göre çocuk kitaplarında sayfa düzeninin resimleme ve tipografiyle bir bütün olarak ele alınıp yerleştirilmesi, kullanılan yazı tipinin seçimi ve resimleme ile olan ilişkisinin kurulması, resimlemelerin sayfa tasarımındaki ve hikâye anlatımındaki rolü, ayrıca içeriğe uygun olarak sanatçının renk paletini geliştirmesi gibi unsurlar tasarım açısından özen gösterilmesi gereken önemli noktalar. Bu konuda, Gök (2022), sayfa düzeninin çocuğun yaş aralığı dikkate alınarak, anlatılmak istenen metne uygun şekilde ve çocuğun gözünü yormayacak bir biçimde tasarlanması gerektiğini belirtmiştir.

Aydın ve Uzun (2020) tarafından aktarıldığı üzere, sayfa üzerindeki öğelerin yapısal, estetik ve kurgusal bütünlüğü ile okuyucunun zihninde oluşan imgeler arasında güçlü bir ilişki bulunmaktadır. Sayfadaki renk, çizgi, harf ve boşlukların uyumlu bir bütün oluşturması, anlatılmak istenen içeriğin net bir şekilde anlaşılmasını sağlamaktadır. Çocuk kitaplarında sayfa kenarlarındaki boşluklar, bir kompozisyon kâğıdı gibi planlanmalı; satır aralıkları, ilk sınıflarda bir buçuk dize olacak şekilde, ileri sınıflarda ise standart aralıklarda düzenlenmelidir. Paragraflar, 1, 2 ve 3. sınıflarda üç cümleyi aşmayacak şekilde kısa tutulmalı, 4. ve 5. sınıflarda ise 6-7 cümle uzunluğunda olmalıdır. Ayrıca, kitaptaki resimlerin de bu düzenlemelere uygun şekilde yerleştirilmesi gerektiği vurgulanmıştır. Sayfa kenarlarında alt-üst ve sağ-sol yönlerinde geniş boşluklar bırakılması gerekmektedir. Ayrıca, sayfa sayısının çocuğun yaş ve gelişim düzeyi göz önünde bulundurularak belirlenmesi önemlidir. Sayfa düzenlemesinde, metin ile ona ait resmin aynı sayfa üzerinde yer alması gerektiği vurgulanmaktadır (Erol vd., 2021). Bu detayların göz ardı edilmesi durumunda, çocukların uzun süre odaklanamayacağı ve etkili bir okuma deneyiminin gerçekleşemeyeceği ifade edilmektedir.

2.3.1.7. Resim

Sever (2007), çocuklar için hazırlanan kitaplarda hem tasarım hem de içerik açısından en önemli ögenin resim olduğunu belirtmektedir. Bu dönemde, çocuklar kitaplardaki resimlere bakarak metnin kurgusunu belleğinde tamamlarlar. Başka bir deyişle, anlamın oluşmasında, resimlerin dili, yazılı dile göre daha baskın bir rol oynar. Bu nedenle, kitap, çocuğun daha çok görerek ve duyarak öğrendiği bir dönemde, görsel ve işitsel algılarını geliştirme ve eğitme sorumluluğunu yerine getiriyorsa başarılı sayılmalıdır. Kitap,

bu aşamada çocuğu, kendi evinde, sanatçı duyarlılığıyla buluşturan en etkili araçtır. Çocuğa, duyma, düşünme, gülme, düşleme, heyecanlanma gibi duyuşsal ve bilişsel içerikli çeşitli durumları yaşatarak, çocuğun kavramsal gelişimine, çevresine ve insanlara yönelik duyarlılık oluşturmaya katkı sağlar. Gök (2022), çocukların kitaplarla tanışmadan önce resimlerle karşılaşmış olma olasılığının oldukça yüksek ve resmin çağrışım gücü yüksek, sanatsal bir ifade aracı olduğunu belirtmiştir. Benzer şekilde, Uyar da (2019) resimlerin metin içerisinde sadece dekoratif bir unsur olmadığını, metnin daha iyi anlaşılmasını sağladığını ve estetik bir haz geliştirdiğini ifade etmektedir. Ayrıca, resimlerin temel okuryazarlık becerisinin ilk basamağını oluşturduğunu da vurgulamaktadır.

Bulduk Türkmen (2021), çocuk kitaplarının ilk tanışma anında bir oyun nesnesi olarak değerlendirilebildiğini, ancak ilerleyen yaşlarda iletişim kurulan, eğitsel ve öğretici bir materyal olarak çocuklarla bir yakınlık ilişkisi kurabildiğini belirtmektedir. Çocukların zihinsel farkındalıkları, ilgi ve eğilimleri, öğrenme düzeyleri ile duyuşsal ve duygusal gelişimleri dikkate alınarak, kitapların biçimsel tasarımı ve resimlemelerinin; içerik açısından ise tema, konu ve kavramın ele alınış biçiminin özenle tasarlanması gereken önemli ayrıntılar olduğunu vurgulamaktadır.

Aydın ve Uzun (2020), çocuk kitaplarındaki resimlerin, hem bağımsız bir görsel öge olarak önemli bir işlev üstlendiğini hem de metnin anlamını tamamlayarak zenginleştirdiğini ve yeni anlamlar kattığını belirtmektedir. Bu çerçevede, resimlerin, sözcüklerle anlatılanları görsel olarak somutlaması ve anlam evrenine görsel bir yorum katması gerektiği ifade edilmektedir. Çocuk kitaplarındaki resimlerin estetik kaygı ile hazırlanması, çocuğun sanatsal beğenisini okşayarak sürekli öğrenme ve keşfetme ihtiyacına yanıt vermesi açısından önem taşımaktadır. Resimlerin, çocuğun düş gücünü ve estetik algısını geliştirecek şekilde, tanınmış sanatçılar tarafından, çocuğa neşe ve mutluluk verecek nitelikte çizilmesi gerektiği vurgulanmaktadır (Erol vd., 2021). Çizerin, çocuğun bilişsel ve duyuşsal gelişim aşamaları ile çocuk resimleri gelişim aşamaları arasında bağ kurması ve renklerin çocuklar üzerindeki etkisini dikkate alması önerilmektedir. Bu doğrultuda, kitaplarda çocukların ilgisini çekecek, dinamik ve neşeli bir etki yaratacak sıcak renklerin tercih edilmesi gerektiği belirtilmektedir. Resimlerin fotoğrafik bir yaklaşımla değil, çocukların bakış açısına uygun bir şekilde çizilmesi gerektiği, bu süreçte çocuk ruhunun doğallığı ve duyarlılığına özen gösterilmesi gerektiği ifade edilmektedir (Aydın ve Uzun, 2020).

2.3.2. Çocuk kitaplarının iç yapı özellikleri

Okul öncesi döneme yönelik yazınsal nitelikli kitapların temel amacı, çocukların

kitaplarla tanışmasını sağlamak, onlara kitap sevgisi kazandırmak ve dil becerilerini geliştirmektir. Yazınsal nitelikli kitapların bu amaçları ne kadar başarılı bir şekilde gerçekleştirdiği ise, kitapların belirli başlı özelliklere sahip olup olmamalarıyla doğrudan ilişkilidir (Yılmaz, 2016). Çocuklara seslenen yapıtlar; çocuğun coşkusuna heyecanına, düşüncelerine ve gülmece anlayışına dil ve çizginin anlatım gücüyle ulaşabilmeyi başarabildiği oranda, yazılı ve görsel bir unsur olarak işlevini yerine getirebilir.

Sever (2007) göre, çocuk edebiyatı metninin temel ögeleri dil ve anlatım, karakter(ler), konu, izlek, ileti ve çevre olarak sıralanır. Bu ögeler, çocuk kitaplarının iç yapı özellikleri olarak ele alınmalıdır. Çocuk edebiyatı yapıtı, tasarım ve iç yapı özelliklerinin birbirini tamamlamasında ne kadar başarılıysa o kadar nitelik kazanır. Kitapların tasarım özellikleri, çocukların görsel algılarını geliştirirken, iç yapı özellikleri ise onların yaşam, insan ve dil duyarlılıklarını kazanmalarında önemli bir rol oynar. Çocuk edebiyatı öğretimi, kitapların tasarımını etkileyen ögeler ile içerik öğelerinin bir arada nasıl bütünleştiğini uygulamalı çalışmalarla incelemeyi hedeflemelidir. Ayrıca, değişik yaş gruplarındaki çocuklar için seçilen kitapların tasarım ve iç yapı özelliklerinin akademik bir yaklaşımla incelenmesi, bu özelliklerin çocuğa özgü özellikler taşıyan bir bütün oluşturması gerektiği öğretilmelidir. Edebiyat metnlerinin duygusal çağrışımlar uyandırması, okuru yeni düşüncelere yönlendirmesi ve metnin mesajının okurun belleğinde tamamlanması gerektiği de vurgulanmalıdır. Kurmaca bir gerçeklik sunduğu ve bu gerçekliğin, çocukların dil ve anlam dünyasına göre yazarlar ve şairler tarafından belirlendiği kavratılmalıdır (Sever, 2007).

Çocuk kitaplarında, çocuğun dikkatini ilk çeken kitabın dış yapı özellikleri olsa da çocuğun kitabı severek okuyup bitirmesine sebep olan iç yapı özellikleridir. Kitabın içeriği, çocuğun anlam evrenine uygun ve çocuğun kendi yaşamıyla ilişkilendirebileceği bir şekilde kurgulanmalıdır (Dağ, 2021). Çocuk edebiyatı yapıtlarında bulunması gereken iç yapı özellikleri; konu, tema, dil ve anlatım ve ileti alt başlıklarında toplanmaktadır.

2.3.2.2. Konu ve tema

Anlatımda ele alınan konu, olay, durum veya düşünce, yazının ya da konuşmanın başlangıç noktasını oluşturur. Tüm yazılar ve konuşmalar, bu konu etrafında şekillenir, gelişir ve sona erer. Metin oluşturulurken ilk adım olan konu seçimi, anlatılmak istenen mesajla uyumlu olmalıdır. Yetişkinler için yazan yazarlar, istedikleri konuda kendi duygu ve düşüncelerini ifade edebilirler; ancak çocuk edebiyatında konu seçiminin, çocuğun dünyasına ve anlayışına uygun olması büyük önem taşır (Ceyhan, 2021). Gerçek yaşamdan

alınan konular, yazarın veya şairin hayal gücü ve düşünsel gücüyle şekillenir ve yeniden biçimlenerek okuyucunun karşısına çıkar (Yılmaz, 2016).

Çocuk kitaplarında konu seçimi önemlidir. Gök'e (2022) göre, çocuk edebiyatı ürünlerinin temel amaçlarından biri, çocuğun merak duygusunu canlı tutmak, hayal gücünü zenginleştirmek ve okuma sevgisi ile alışkanlıklarını kazandırmaktır. Bu hedeflere ulaşmak için kitapların konunun dikkatlice seçilmesi büyük önem taşır. Nitelikli çocuk edebiyatı eserlerinde, çocuğun gelişimini olumsuz etkileyebilecek popüler sorunlardan (şiddet, ekonomi, politika vb.) kaçınılmalıdır. Konu ile tema arasındaki ilişki güçlü bir şekilde kurulmalı ve anlatım, diğer iç yapı özellikleriyle uyumlu olmalıdır.

Çocuğun evrensel duyuşsal özelliklerinin yanında, onlara ayrı bir kişilik ve renk katan millî değerleri de göz ardı edilmemelidir (Oğuzkan, 2006). Çocuğun her dönemde aynı ilgi ve isteklerinin olmadığını göz önünde bulundurmak önemlidir. Çocuğun bulunduğu gelişim dönemi hakkında çeşitli disiplinlerden alınan bilgilerle, çocuğa uygun konular seçilmelidir. Çocuk kitaplarının konuları, çocuğun günlük yaşamı ile ilgili ve gerçeğe uygun olmalı, eserlerde çocuğun yaşadığı ortamın gerçekliğine uygun mesajlar verilmelidir (Aydın ve Uzun, 2020). Oğuzkan (2013) ise konu seçiminde, çocukların evrensel ruhsal özelliklerinin yanı sıra, onları çevreleyen kültürel değerler, toplumun ahlaki kuralları ve geleneklerinin de dikkate alınması gerektiğini vurgular. Seçilen konular, çocukları eğlendirirken düşündürmeli, onlara yeni bakış açıları kazandırmalı ve demokratik değerlere olan güvenlerini güçlendirmelidir. Her çocuğun beğenisi farklı olabilir. Yetiştirdiği toplum ve o toplumun önem verdiği değerler de farklıdır. Bu bakımdan konu hem evrensel hem de ulusal değerleri içermelidir. Çer'e (2016) göre çocuklara yönelik konular içten ve sıcak olmalı, sevgi anlayışını temel almalıdır. Bu konular, çocukların insana ve hayata dair duyarlılıklarını geliştirecek nitelikte olmalı ve onların hayal dünyalarına uygun öğeler içermelidir. Ayrıca çocuk eserlerinde ele alınan konu insan ve yaşam gerçekliğini çocuğa duyumsatarak, sevgi, iyilik, dostluk, dayanışma ve özlem gibi öğelerin çocuklar tarafından sezilmesini sağlayıcı olmalıdır (Cabacı, 2022).

Tema ise metinlerde konu üzerinden verilmek istenilen ana düşünce ya da iletidir (Aydın ve Uzun, 2020). Gök (2022) konu ve tema ayrımını dost ve dostluk kavramları üzerinden yapmaktadır. Ona göre, konu (örneğin; dostunla ye iç, alışveriş etme), kitapta ele alınan belirli bir düşünce veya olayı yansıtırken; tema (örneğin; dostluk) ise kitabın işlediği ana fikri temsil eder. Çocuk kitaplarında, çocuğu olumsuz davranışlara teşvik edebilecek temalar, örneğin; düşmanlık, öç alma, kurnazlık, çıkarıcılık, hırsızlık ve saldırganlık gibi

konuların işlenmesi uygun değildir. Bunun yerine, çocuğun olumlu davranışlar kazanmasına yardımcı olabilecek temalar, örneğin; sevgi, dostluk, yardımlaşma, hoşgörü gibi değerler ön plana çıkarılmalıdır (Erol vd., 2021). Çocuk kitaplarında, ele alınan düşünce, olay ya da durum ile tema arasında güçlü bir ilişki bulunmalıdır; bu da tema ile konu arasındaki bağlantının önemini vurgular. Konu, çocuğun kendi dünyasında karşılaşılabileceği olaylar, durumlar ve nesnelerden seçilmelidir. Ayrıca, çocuk kitaplarında işlenen konuların kaynağının sevgi gibi olumlu duygulardan beslenmesi gerekmektedir. Kitabın tüm iç yapı özelliklerinde (konu, tema ve iç yapı) tutarlılık sağlanması, çocuğa etkili bir şekilde ulaşabilmek için önemli bir faktördür (Karaağaç ve Alikılıç, 2023).

2.3.2.3. Dil ve anlatım

Dil, insanlar arasındaki iletişimi sağlayan en temel araçtır. İnsan duygularının ve zihnindeki düşüncelerin somut bir şekilde ortaya konmasını ve başkalarına aktarılmasını mümkün kılar. Dil, bir açığa vurma ve ifade etme aracıdır; gözün gördüğünü ve kulağın işittiğini kelimelere dökme sürecidir ve aynı zamanda anlaşma veya anlaşılma çabasıdır. Dilin potansiyeline odaklandığında, dil yalnızca iletişimin temel aracı olmanın ötesine geçer. İnsan, dilin sınırlarını zorladıkça edebî ve sanatsal eserler ortaya çıkar. Şiir dili, bu dilin gücü ve zenginliği, dilin olanaklarından tam anlamıyla faydalandığında ortaya çıkar. Şiir dilinin kullanımı, iletişimdeki dil kullanımından farklıdır. Bu fark, dilin bazı düzeylerinde yapılan değişikliklerle kendini gösterir; bazı şiirlerde bu değişiklikler belirgin bir şekilde gözlemlenirken, bazıları ise daha gizli ve sezgisel olarak hissedilir (Çolak, 2022).

Çocuk edebiyatı ürünlerinde, çocuğun yaşına ve gelişim düzeyine uygun bir dil kullanılmalıdır. Bebeklik döneminden itibaren çocuk, somut nesnelerle çevresini tanımaya başlar. Piaget'in bilişsel gelişim teorisine göre, 7-11 yaş arasındaki dönem somut işlemler dönemidir ve bu dönemde çocuk, somut ifadelerle daha iyi ilişki kurar. Soyut ifadeler, somut hale getirilerek çocuğun zihninde anlamlandırılabilir. Çocuğa, gelişim sürecine uygun olarak somut kavramlardan soyut kavramlara geçiş sağlanmalıdır. Soyut işlemler döneminde ise, soyut kavramlar metinler aracılığıyla çocuklara verilmelidir. Her çocuk edebiyatı metninde, çocukların henüz anlamadığı ancak anlatım biçimi ve bağlam sayesinde çağrışım yoluyla anlamlandırabileceği bilinmeyen kelimelere yer verilmelidir. Ayrıca, çocukların anlamını bilmedikleri kelimelerin yakın anlamlıları kullanılarak söz dağarcığının zenginleştirilmesine yardımcı olunmalıdır. Çocuğun bilmediği bir kelimenin anlamını metinden çıkararak anlaması, onun dilsel ve bilişsel gelişimine katkıda bulunur. Ayrıca, kültürel mirasın bir parçası olan atasözleri ve deyimler de metinlerde yer almalı ve çocuklara aktarılmalıdır. Çocuğun gelişim düzeyine uygun olarak, metinlerde sıfat, zarf, ikileme gibi farklı sözcük

türleri kullanılmalıdır (Dağ, 2021).

Gök'e (2022) göre, çocuk duyarlılığı ve çocuksu düşünme yeteneği, nitelikli çocuk edebiyatı ürünlerini oluşturacak yazarların sahip olması gereken önemli özelliklerdir. Çocuk yazarının, çocuğun duygusal dünyasını anlayabilmesi, ona uygun bir kurgu geliştirebilmesi ve seçtiği konuyla çocuğun hayal gücüne hitap edebilmesi zor bir süreçtir. Bu bağlamda, çocuk edebiyatı yazarının üslubu, dil becerisi, anlatımındaki yaratıcılığı ve pratikliği büyük önem taşır. Nitelikli çocuk edebiyatı ürünlerinin, çocuğun yaşına ve gelişim düzeyine uygun dil ve anlatım özelliklerine sahip olması, dil gelişimine katkı sağlayacak zenginlikte olmalıdır.

Sever'e (2007), dil ve anlatım bakımından çocuk kitaplarında yer alan bir metnin sahip olması gereken özellikler bulunmaktadır. Metinde, Türkçenin anlatım gücü ve olanakları, dilin ve anlamın evrenine uygun bir şekilde çocuğa sezdirilmelidir. Anlatım, duru, akıcı ve yalın olmalı; noktalama ve yazım kuralları doğru bir biçimde çocuğa öğretilmelidir. Metnin dilsel düzeni, çocukların hayal gücünü ve düşünce gücünü harekete geçirecek özelliklere sahip olmalıdır. Dil bilinci ve duyarlılığı, çocuğun gelişim seviyesine uygun bir kurguyla aktarılmalıdır. Yapıtta, yabancı ve günümüzde artık kullanılmayan kelimelerden arındırılmış bir anlatım dili kullanılmasına özen gösterilmelidir. Dilsel birimlerin bağlam içinde kullanımı, çocuğun dil seviyesine uygun olmalıdır. Anlatım, çocuğun beş duyusunu harekete geçirecek özellikte olmalı, Türkçenin söz varlığı çocuğun dilsel gelişimini destekleyecek şekilde örneklendirilmelidir. Ses ve kelimelerin yarattığı işitsel etki, çocuğun dinleme ve okuma isteğini uyandıracak nitelikte olmalıdır (Sever, 2007).

2.3.2.4. İleti

Yazarın, okuruna aktarmak istediği mesaj, fikir ve bilgi, çocuğun hayal dünyasına katkıda bulunmayı amaçlayan bir bakış açısıyla ele alınmalıdır. Çocuk kitaplarında, yazarın iletmek istediği ana mesaj, bilgi aktarımı yerine, çocukların duygu ve düşüncelerini geliştirmeyi, insana özgü duyarlılıklar ve farkındalıklar kazandırmayı hedeflemelidir. Bu nedenle, kitabın içeriği tüm yapı özellikleriyle uyum içinde olmalı ve çocuğun merak duygusunu canlı tutacak şekilde kurgulanmalıdır (Gök, 2022). Yazar, kitabın yazılma amacını net bir şekilde okura aktarmalı, ancak bu iletinin anlaşılır ve açık olmasına özen göstermelidir. Çocuk edebiyatı eserlerinde iletiler, belirsizlik taşıyan bir biçimde değil, açık ve net olarak sunulmalıdır. Çünkü belirsizlik, çocuğun iletinin netliğini anlamamasına yol açabilir. Yazınsal nitelikli metinlerde, ileti genellikle örtük şekilde iletilir; yazar, iletisini doğrudan öğretme amacı gütmeyen, metnin içinde çocukların keşfetmesine olanak sağlayacak ipuçları sunar. Çocuk, olaylara yönelik tahminlerde bulunarak, karakterin eylem

ve davranışlarını yorumlayarak yazarın sunmuş olduğu iletilere ortak olmalıdır. Bu tür metinlerin iletileri genel olarak insana, yaşama ve doğaya dair duyarlılıkla şekillenir (Aydın ve Uzun, 2020). Çocuk kitaplarında, iletilerin çocukların bilişsel ve duyuşsal gelişim düzeyine uygun olması, bu gelişim boyutlarına katkıda bulunması gerektiği unutulmamalıdır. İletilerle konu-tema arasında güçlü bir ilişki bulunmalı ve metnin dil ve anlatım özellikleri iç içe bir uyum sergilemelidir. Ayrıca, iletilerin aktarımında yalnızca örtük yöntemler değil, gerektiğinde doğrudan, dolaylı ve soru biçiminde iletilere de yer verilmelidir (Demirel, 2010).

İletin aktarılması, sadece metnin anlamını ortaya koymaktan ibaret değildir; aynı zamanda çocuğun bu iletileri doğru bir biçimde almasını sağlamak için metin içinde dikkatlice yerleştirilmiş anlam katmanlarına dayanmalıdır. Bu bağlamda, çocuk kitapları öğretici bir amaç gütmemeli, mesajlar gizli verilerek çocuğun ana düşüncüyü anlaması sağlanmalıdır (Ceyhan, 2021) Yazar, bu iletileri tema ve ana düşünceyle harmanlayarak, çocukların iç dünyasında derin izler bırakacak bir metin oluşturmalıdır.

2.4. Gökhan Akçiçek'in hayatı

1961 yılında Ordu'da dünyaya gelen Gökhan Akçiçek, aslen Alucra'nın Karaağaç Mahallesi'ndendir. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Bölümü'nden mezun olmuştur. Yazı ve şiirleri Dergâh, Hece, Uzak, Türk Edebiyatı, Şiir Ülkesi, Kırkayak, Ünlem, Mavi Kuş, Kültür Dünyası, Kertenkele, Kum Yazıları, Ada, Kırağı, Yitik Düşler, Yolcu, Mor Taka ve Mühür gibi dergilerde yayımlanmıştır. 1992 yılında Millî Eğitim Bakanlığı Çocuk Kitapları Şiir Ödülü'ne, 1995 yılında ise Türkiye Yazarlar Birliği Çocuk Edebiyatı Ödülü'ne layık görülmüştür. Şiirleri ders kitaplarına seçilmiş; ayrıca Millî Eğitim Bakanlığı Kültür Kitapları Danışma Kurulu üyeliği yapmıştır. Ulusal ve uluslararası pek çok etkinlikte yazar ve şair olarak yer almıştır. İstanbul Millî Eğitim Müdürlüğü'nde 1982 yılında başladığı kamu görevini Millî Eğitim Bakanlığı'nın taşra teşkilatlarında sürdürmüş ve 2007 yılında emekli olmuştur.

Eserlerinde geniş bir tema yelpazesi işleyen Akçiçek, şiirlerinde özellikle Türkçe, anne ve doğa sevgisine vurgu yapar. Şiirlerinde gökyüzü, kuşlar, çiçekler, renkler, harfler ve kelimeler sıkça yer alan unsurlardır. Çocuklara değerleri sezdirmeye yoluna gider, ancak bunu asla doğrudan mesajlarla yapmaz; sanatsal bir hassasiyetle yaklaşır. Örneğin, "Zebra çizgili bir canlıdır" demek yerine, zebra için yazdığı şiirinde, "Pijamayla çıkıyorum diye/ Çayirlara, / Sakın kızmayın bana./ Giyerdim olsaydı/ Başka elbisem" gibi dizelerle hayal gücünü ön plana çıkarır.

Akçiçek'in eserlerindeki en güçlü temalardan biri Türkçe sevgisidir. Türkçeyi

şiiirlerinde sıkça işleyerek “Türkçedir, o/ Titiz bir anne.../ Emzirir/ Sözcüklerini/ Şiir sütüyle” gibi ifadelerle okura sunar. Bir diğer önemli tema ise annedir. Anne, çoğu zaman çocuğunu koruyup kollayan, ona sevgisiyle güç veren bir figür olarak karşımıza çıkar.

Doğa sevgisi ve çevre duyarlılığı da eserlerinde öne çıkar; gökyüzü, çiçekler, kuşlar ve renkler onun şiirlerinde sıkça yer bulur. Doğanın bozulmasına dair eleştirilerini bazen hüüzün, bazen de umut dolu dizelerle dile getirir. Barış kavramına sıkça vurgu yapan Akçiçek, savaş karşıtı söylemleriyle dikkat çeker. "Madalyasız Olmak" şiirinde, savaşların çocuklar üzerindeki olumsuz etkilerini işlerken “Ama bilmiyorlar/ O sayfaları çevirirken/ Titiriyor bütün çocukların/ Elleri ve kalpleri” gibi dizelerle mesajını iletir. Çalışan çocuklar ve fakirlik de onun şiirlerinde yer alan toplumsal temalardandır. Çocukların umutlarını, hayallerini ve karşılaştıkları zorlukları, gerçekleri umut ve mutlulukla harmanlayarak işler. Dil ve anlatım açısından da özgün bir sanatçı olan Akçiçek, şiirlerinde imgeler ve deyimlerden faydalanır, tekerlemeler ve benzetmelerle çocuklara hitap eden özgün eserler ortaya koyar. Örneğin, harfleri tanıttığı şiirlerinde, B harfini gözlüğe, C harfini yarım simide benzetir. Eserlerinde “at gözlüğü takmak”, “ciğerini tanımak” gibi kültürel öğelere de yer verir. Şiir-hikâye tarzında ürünleriyle, çocuk edebiyatında güçlü ve farklı bir yere sahiptir (Yılmaz, 2018).

2.4.1. Gökhan Akçiçek’in eserleri

Türk edebiyatında önemli bir yere sahip olan Gökhan Akçiçek başta çocuklara yönelik olmak üzere çeşitli eserler ortaya koymuş bir şair ve yazardır. Eserlerinde doğa, sevgi, dostluk ve barış gibi konuları ele alan Gökhan Akçiçek özellikle çocuk şiirleri ve hikâyeleriyle tanınmaktadır.

Gökhan Akçiçek’in yayınlamış olduğu şiir kitapları şu şekildedir:

- Bulutlar Örtmese Güneşi (1995)
- Bülbülderesi Şiirleri (1996)
- Çocuklara Ölüm Yakışmaz (2001)
- Denizlere Söylenen Şarkı (2007)
- Her Harfin Bir Şiiri Var (2012)
- Kuş Resimli Kazak (2017)
- Alfabetik Kuşlar (2018)
- Küçük İyilikler Sokağı (2018)
- Güvercinim Süt Beyaz (2020)
- Kuğuları Çağırın Anne (2021)
- Kalbinden Öpülen Nilüfer (2022)
- Neşeli Çiçekler Mevsimi (2022)

- Rüyası Süren Fesleğen (2023)
- Sevinci Yaz Yeşili (2023)
- Haziran Serçesi (2023)

Gökhan Akçiçek'in yayınlamış olduğu deneme kitapları şu şekildedir:

- Şiire Benzese Sesim (2015)
- Sana Gülücük Nara Öpücük (2022)

Bu eserler haricinde Gökhan Akçiçek 2023 yılında Yaban İncileri adlı bir öykü kitabı da yayınlamıştır.

3.YÖNTEM

3.1 Araştırma Modeli

Bu çalışma nitel araştırma yöntemlerine uygun şekilde yürütülmüştür. Nitel araştırmalar; gözlem, görüşme, doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı araştırmalardır (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Gökhan Akçiçek'in şiir kitaplarının çocuğa görelilik bağlamında incelenmesinin amaçlandığı bu araştırma, tarama modelinde betimsel bir çalışmadır. Tarama modelinde mevcut durumun var olduğu şekliyle betimlenmesi esastır. Mevcut durum, konu, olay, kişi veya nesne olduğu haliyle betimlenir, bir değiştirme söz konusu değildir (Karasar, 2012). Betimsel tarama modelinde bir veri toplama aracı olarak dokümanlar, sıklıkla kullanılmaktadır. Bir veri kaynağı olarak dokümanlar, araştırmacının gereksinim duyduğu verileri gözlem ve görüşmelere başvurmadan elde etmelerine olanak tanır. Bu doğrultuda çalışmada, nitel araştırma yöntemlerinden biri olan doküman inceleme yöntemi kullanılmıştır. Merriam'a (2015) göre dokümanlar araştırmaya başlamadan önce elde bulunan yazılı veya görsel materyallerden oluşmaktadır. Doküman analizi, yazılı belgelerin içeriklerini dikkatlice ve sistematik bir şekilde incelemek amacıyla kullanılan etkili bir nitel araştırma yöntemidir (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Bu yöntem hem basılı hem de elektronik materyaller üzerinde gerçekleştirilen bir süreç olup, belgelerin analiz edilmesi, değerlendirilmesi ve yorumlanmasını kapsar. Doküman analizi, araştırmacıların mevcut belgeler üzerinden geçmişe dair olayları veya durumları analiz etmesine ve bir konu hakkında daha derinlemesine bir anlayış geliştirmesine olanak sağlar. Doküman analizi süreci, genellikle veri toplama, kodlama, sınıflandırma, tematik analiz ve yorumlama aşamalarını içerir. Bu bağlamda, araştırmacı sadece belgelerin yüzeysel içeriğini değil, aynı zamanda belgelerdeki örtük anlamları, ilişkileri ve bağlamsal bağlantıları da değerlendirme sürecine dahil eder (Kıral, 2020).

Araştırmalarda sıkça kullanılan bu yöntem, özellikle nitel araştırmalarda, geniş bir veri setine kolayca erişim sağlanmasına olanak tanıdığı için tercih edilmektedir. Doküman analizi yöntemi, diğer nitel araştırma yöntemleriyle birlikte kullanılarak veri güvenilirliğini artırma açısından da önemli bir katkı sunar (Sak vd., 2021). Doküman analizinde kullanılan belgeler veya eserler bir olayın ya da durumun farklı yönlerden incelenmesine olanak tanıyarak, araştırmanın kapsamını genişletir ve daha bütüncül bir anlayış oluşturur (Kıral, 2020). Araştırmanın amaçlarına bağlı olarak, doküman analizi sürecinde incelenen

materyaller çeşitli türlerde olabilir. Bunlar arasında yönetmelikler, resmi raporlar, akademik makaleler, ders materyalleri, görsel-işitsel belgeler, kitaplar ve arşiv kaynakları yer alabilir. Bu belgeler, hem mevcut durumun analiz edilmesi hem de geçmiş ile günümüz arasındaki ilişkiyi değerlendirmek için güçlü bir temel sunar (Cohen vd., 2000).

3.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Bu çalışmada, araştırmanın evrenini Gökhan Akçiçek'in yayınlamış olduğu eserler oluşturmaktadır. Gökhan Akçiçek, çocuklara ve yetişkinlere yönelik çeşitli türlerde edebî eserler kaleme almış, özellikle çocuk edebiyatı alanına katkılar sunan önemli bir şairdir. Onun çocuk edebiyatı alanında yayınladığı eserleri, dil ve anlatım özellikleri, tematik derinlik ve eğitici unsurlar bakımından çocuklar için geniş bir içerik sunmaktadır. Bu nedenle, Akçiçek'in eserleri, çocuk edebiyatı araştırmaları için önemli bir inceleme alanı sağlamaktadır.

Çalışmanın örneklemini ise Gökhan Akçiçek'in çocuk edebiyatı kapsamında yayınlamış olduğu şiir kitaplarından, rastgele seçki yöntemi kullanılarak belirlenen sekiz şiir kitabı oluşturmaktadır. Örnekleme dâhil edilen eserler, farklı yıllara yayılan bir zaman aralığını kapsayarak yazarın edebî yönünü ve çocuklara yönelik şiirlerindeki çeşitliliği değerlendirme fırsatı sunmaktadır.

Çalışmanın örneklemini şu kitaplardan oluşmaktadır:

- Bulutlar Örtmese Güneşi (1995)
- Bülbül Deresi Şiirleri (1996)
- Çocuklara Ölüm Yakışmaz (2001)
- Denizlere Söylenen Şarkı (2007)
- Alfabetiz Kuşlar (2018)
- Kalbinden Öpülen Nilüfer (2022)
- Neşeli Çiçekler Mevsimi (2022)
- Kardeşim Sakız Ağacı (2023)

Bu kitaplar, Akçiçek'in çocuklara yönelik edebî kimliğini, şiirlerinde kullandığı dilin ve temaların çeşitliliğini, aynı zamanda çocuk edebiyatı alanındaki katkılarını incelemek açısından genel sonuçlara ulaşmayı sağlayabilecek bir veri kaynağı sunmaktadır. Örnekleme

alınan eserler üzerinden, şairin çocuklara yönelik yazdığı şiir kitaplarında bulunan şiirlerinde öne çıkan dış yapı ve iç yapı unsurları analiz edilmiştir.

3.3. Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmada Gökhan Akçiçek'in 2023 yılı sonuna kadar yayımlanan çocuklara yönelik şiir kitapları incelenmiştir. Eserlerin incelenmesi yoluyla elde edilen veriler araştırma soruları kapsamında yorumlanmıştır. Verilerin incelenmesinde betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın betimsel analiz temaları çocuğa görelilik ilkesi doğrultusunda iç ve dış yapı unsurları göz önüne alınarak oluşturulmuştur.

Verilerin yorumlanmasında ise betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Betimsel analiz, araştırmacının belirli bir çerçeve doğrultusunda verileri sistematik olarak incelemesini ve yorumlamasını sağlayan bir yöntemdir (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Bu çalışmada, öncelikle elde edilen örneklem veri setinde bulunan şiir kitapları ve içlerinde yer alan şiirler tek tek incelenmiş ve dış yapı ile iç yapı açısından iki ana kategoriye ayrılmıştır. Bu sayede veri gruplamasında oluşturulan dış ve iç yapı unsurları çocuğa görelilik ilkesi doğrultusunda incelenmiştir ve değerlendirilmiştir.

Araştırmada, verilerin güvenilirliğini sağlamak amacıyla örneklemde yer alan eserlerin seçiminde rastgele seçki yöntemi kullanılmış, bu sayede örneklemin yansıtıcılığı artırılmıştır. Eserlerin betimsel analizinde, belirlenen analiz yönteminin geçerliliğini sağlamak için mevcut çocuk edebiyatı literatürüyle uyumluluk kontrol edilmiştir. Ayrıca, verilerin güvenilirliğini artırmak için analiz sürecinde uzman görüşüne başvurulmuş, yapılan gruplamalar ve analizler uzman tarafından gözden geçirilmiştir.

4. BULGULAR

4.1. Gökhan Akçiçek'in Şiir Kitaplarının Dış Yapı Unsurlarına İlişkin Bulgular

Araştırmada Gökhan Akçiçek'in şiir kitaplarının dış yapı unsurlarına ilişkin bulgular kitapların yayınlanma yılına göre aşağıda sunulmuştur.

4.1.1. Gökhan Akçiçek'in Bulutlar Örtmese Güneşi adlı şiir kitabının dış yapı unsurlarına ilişkin bulgular

4.1.1.1. Bulutlar Örtmese Güneşi adlı şiir kitabının künyesi

Gökhan Akçiçek'in Bulutlar Örtmese Güneşi adlı şiir kitabına ait künye bilgileri Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 4.1. Gökhan Akçiçek'in Bulutlar Örtmese Güneşi Adlı Şiir Kitabının Künyesi

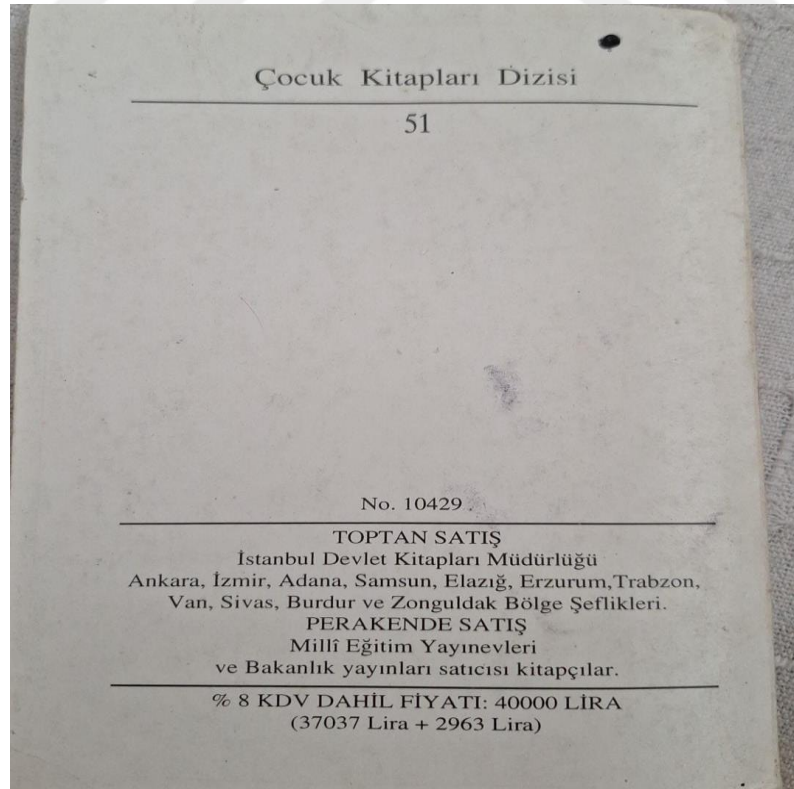
Türü	Çocuklara yönelik şiir kitabı
Basım Yeri	İstanbul
Basım Yılı	1995
Sayfa Sayısı	83
Yayınevi	Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları
Okuma Yaşı	7-12 yaş
Kapak	Resimli Karton Kapak
Boyutlar	12x18 cm

Gökhan Akçiçek'in ilk şiir kitabı olan Bulutlar Örtmese Güneşi adlı eseri Millî Eğitim Bakanlığı tarafından Çocuk Kitapları Dizisi kapsamında 1995 yılında İstanbul'da basılmış ve yayımlanmıştır. Kitap, 7-12 yaş arası ilkokul çocuklarına hitap etmektedir. Kitapta 3 bölümde 64 şiir bulunmaktadır. İlk bölüm *Bulutlar Örtmese Güneşi*, ikinci bölüm *Dünya Çocuklarına Şiirler* ve son bölüm ise *Masalistan* bölümüdür. *Bulutlar Örtmese Güneşi* adındaki ilk bölüm 11 ve 41. sayfalar arasındadır. Bu ilk bölümde toplam 31 şiir yer almaktadır. İkinci bölüm olan *Dünya Çocuklarına Şiirler* adlı bölüm 45 ve 75. sayfalar arasında yer arasında yer almaktadır ve 30 şiir yer almaktadır. Son bölüm olan *Masalistan* ise 79 ve 2. sayfalar arasındadır ve burada sadece 3 şiire yer verilmiştir.

4.1.1.2. Bulutlar Örtmese Güneşi adlı şiir kitabının kapak özellikleri

Şekil 4.1. Gökhan Akçiçek'in Bulutlar Örtmese Güneşi Adlı Şiir Kitabının Ön Kapağı

Şekil 4.2. Gökhan Akçiçek'in Bulutlar Örtmese Güneşi Adlı Şiir Kitabının Arka Kapağı

Kitap kapağı genellikle kitabın duygusunu yansıtır. Şair ilk şiir kitabın ön kapağında

mat bir zemin üzerinde bulunan yeşillik ve bulut görselinden oluşan gerçek bir manzara resmine yer vermiştir. Ön kapak resmi 5x8 cm ebadında olup görsel olarak çocukların ilgisini çekme açısından yetersizdir. Dolayısıyla, şair bu kitabında çok ilgi çekici olmayan bir kapak kullanmayı tercih etmiştir. Bununla birlikte kitabın ismiyle uyum gösteren kapak sade bir şekilde düzenlenmiştir. Kalın puntolar ile kitabın ismi belirginleşirken isimle uyumlu olan resim iki çerçeve içine yerleştirilerek dikkat çekmenin unsurlarını yerine getirmiştir. Bunun yanında, kitabın arka kapağında herhangi bir görsel yer almamaktadır. Aynı şekilde kapak sırtında da herhangi bir yazılı veya görsel unsura rastlanmamıştır.

4.1.1.3. Kâğıt

Kitap, Millî Eğitim Bakanlığı bünyesinde basıldığı için kalitesi günümüzde bile dayanıklılığı ile göz doldurmaktadır. Kitabın basımı 1995 yılına aittir ve kullanılan mat beyaz kâğıt sayfalarında herhangi bir yıpranmışlık söz konusu değildir. Bununla birlikte mat beyaz yapraklar olması şiirlerin öne çıkmasını kısmen engelleyen bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu açıdan, eserin kâğıt kalitesinin yeterli olduğu ancak kullanılan mat beyaz kâğıt özelliğinin hedef kitleye tam olarak uygun olmayabileceği söylenebilir.

4.1.1.4. Ciltleme

Seksen üç sayfadan oluşan kitap mekanik ciltleme tekniği olarak bilinen sırta tutkalla yapıştırma ile ciltlenmiştir. Bu tür tutkalla yapıştırma ile yapılan mekanik ciltlemelerde belirli kullanım sonrasında kitap sayfalarının kolayca dağılabilme görülebilmektedir. Ancak, elimizde bulunan kitapta bu tür bir dağılmaya rastlanmamıştır. Dolayısıyla kitabın ciltlemesinin Millî Eğitim Bakanlığı tarafından uzun yıllarca dayanacak şekilde kaliteli olarak yapıldığı söylenebilir.

4.1.1.5. Resim

Gökhan Akçiçek'in Bulutlar Örtmese Güneşi adlı şiir kitabı resim özellikleri açısından incelendiğinde ön kapakta kullanılan yeşil manzara ve bulut içeren resim haricinde herhangi bir resim veya görselliğe yer vermediği görülmektedir. Oysa, çocuk kitaplarında birçok resim ve görsel özelliğe yer verilmesi çocukların ilgisini çekmesi, içerik ile resim arasında bağ kurulması açısından önemlidir. Dolayısıyla, ilgili kitabın bu açıdan yetersiz olduğu görülmektedir.

4.1.1.6. Sayfa düzeni

İncelenen kitabın sayfa düzeni göz önüne alındığında, her bir sayfada genelde bir şiire yer verildiği ve şiirlerin uzunluğunun en fazla üç kıta olduğu ortaya çıkmaktadır. Şiirler

sayfa düzeni açısından tek sütun halinde verilmiştir. Sayfa kenarlarında bazı şiirlerde soldan 1 cm boşluk, bazılarında ise 2 veya 2,5 cm boşluk bulunmaktadır. Dolayısıyla, kenar boşlukları açısından sabit bir düzen olmadığı söylenebilir. Ortalama satır uzunluğu ise şiirlerde bir kelime ile 4 kelime arasında değişmektedir. Karakter sayısı ise en fazla 40 karakterdir.

4.1.1.7. Harf karakteri ve büyüklüğü

Gökhan Akçiçek'in Bulutlar Örtmese Güneşi adlı şiir kitabı Times New Roman yazı tipinde basılmıştır. Bu yazı tipi basılı eserlerde en çok kullanılan yazı tiplerinden biridir. Ayrıca, yazı boyutu ise 12 puntodur. Kitabın hitap ettiği yaş aralığı 7-12 yaş aralığında bulunan ilkokul çağındaki çocuklardır. Kitapta kullanılan yazı tipinin ve yazı boyutunun bu yaş aralığında bulunan çocuklar için uygun olduğu ortaya çıkmaktadır.

4.1.1.8. Boyut

İncelenen eser boyut olarak 12x18 cm ölçülerine sahiptir. Kitap çocukların taşıyabilmesi açısından küçük olarak değerlendirilmektedir. Kitabın hedef kitlesi açısından düşünüldüğünde küçük boyutlara sahip olmasının çocukların yaş grubu açısından uygun olduğu ortaya çıkmaktadır.

4.1.2. Gökhan Akçiçek'in Bülbül Deresi Şiirleri adlı şiir kitabının dış yapı unsurlarına ilişkin bulgular

4.1.2.1. Bülbül Deresi Şiirleri adlı şiir kitabının künyesi

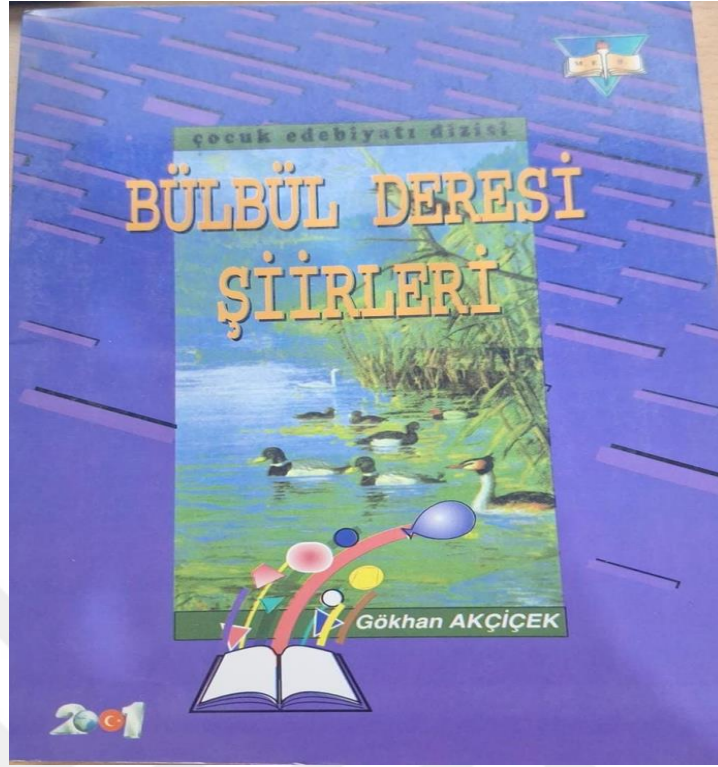
Gökhan Akçiçek'in Bülbül Deresi Şiirleri adlı şiir kitabına ait künye bilgileri Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 4.2. Gökhan Akçiçek'in Bülbül Deresi Şiirleri Adlı Şiir Kitabının Künyesi

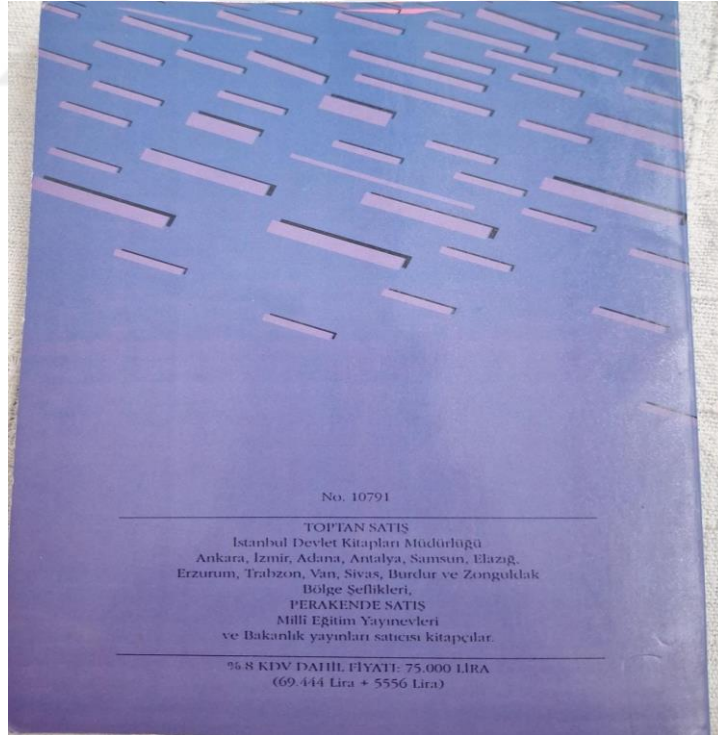
Türü	Çocuklara yönelik şiir kitabı
Basım Yeri	Ankara
Basım Yılı	1996
Sayfa Sayısı	80
Yayınevi	Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları
Okuma Yaşı	7-12 yaş
Kapak	Resimli Karton Kapak
Boyutlar	13,5x20 cm

Bülbül Deresi Şiirleri, Gökhan Akçiçek'in ikinci şiir kitabı olup, ilk şiir kitabı gibi Millî Eğitim Bakanlığı tarafından Çocuk Edebiyatı Dizisi kapsamında 1996 yılında Ankara'da basılmıştır. Bülbül Deresi Şiirleri de 7-12 yaş arası çocuklar için yazılmıştır. Kitap'ta *Bülbül Deresi Şiirleri*, *Metropol Ninnileri*, *Zlata Filipoviç'in Günlüğünden* ve *Denizlere Söylenen Şarkı* başlıklarından oluşan 4 bölüm bulunmaktadır. *Bülbül Deresi Şiirleri* adlı ilk bölümde 17 şiir bulunmaktadır ve bu bölüm 13 ve 30. sayfalar arasında yer almaktadır. Kitabın ikinci bölümü olan *Metropol Ninnileri* ise 35 ve 38. sayfalarda yer almakta olup içerisinde toplam 4 şiir vardır. Üçüncü bölüm olan *Zlata Filipoviç'in Günlüğünden* adlı bölümde toplam 6 şiir vardır ve bu bölüm 43 ve 48. sayfalar arasındadır. *Denizlere Söylenen Şarkı* bölümü kitabın son bölümdür ve bu bölüm 51 ve 79. sayfalar arasında olup toplamda 26 şiir bulunmaktadır. Bülbül Deresi Şiirleri adlı şiir kitabında 4 bölümde toplamda 53 şiir bulunmaktadır.

4.1.2.2. Gökhan Akçiçek'in Bülbul Deresi Şiirleri adlı şiir kitabının kapak özellikleri

Şekil 4.2. Gökhan Akçiçek'in Bülbul Deresi Şiirleri Adlı Şiir Kitabının Ön Kapağı

Şekil 4.3. Gökhan Akçiçek'in Bülbul Deresi Şiirleri Adlı Şiir Kitabının Arka Kapağı

Kitabın kapağı hem ön hem de arka kapağı incelendiğinde kapak zeminin mor renkte olduğu görülmektedir. Ön kapakta sarı renkte kitabın başlığı yer almakta olup mor zemin

üzerinde içerisinde ördeklerin bulunduğu bir dere görseli bulunmaktadır. Söz konusu görsel 7x12,5 cm boyutundadır. Dere içerisinde ördeklerin kullanıldığı bu görsel kitabın başlığıyla uyumsuzdur. Dere görseli kitabın ismiyle uygun olmakla beraber bülbül imgesinin olmayışı dikkat çekmektedir. Ön kapakta dere görseli haricinde balonlar ve bir kitap görseli yer almaktadır. Kitabın arka kapağında ise Şekil 4'te görüldüğü gibi mor zemin üzerinde ince dikdörtgen şekiller yer almaktadır. Ayrıca, kitabın kapak sırtında küçük yazı puntosuyla sarı renkte kitap ve yazar ismi bulunmaktadır. Kapak sırtında bulunan yazıların okunması neredeyse olanaksızdır ve bu yaş çocuklar için uygun görülmebilir.

4.1.2.3. Kâğıt

Bülbül Deresi Şiirleri adlı şiir kitabı ilk şiir kitabında olduğu gibi kaliteli mat beyaz kâğıda basılmıştır. Bu kitapta yer alan kâğıt ilk kitapla kıyaslandığında daha ince olmasına rağmen yine kitap sayfalarında herhangi bir yıpranma bulunmamaktadır. İlk kitapta olduğu gibi, Bülbül Deresi Şiirleri adlı şiir kitabı da Millî Eğitim Bakanlığı tarafından basılmıştır. Bu kitapta kullanılan kâğıdın kaliteli olduğu söylenebilir. Kitapta yer alan şiirler mat beyaz zemin üzerine siyah renkte yazılmıştır. Bu sebeple, Bülbül Deresi Şiirleri adlı şiir kitabının kâğıt kalitesinin yeterli olduğu ortaya çıkarken, kullanılan mat beyaz kâğıdın şiirleri ön plana çıkarma açısından yetersiz olduğu söylenebilir.

4.1.2.4. Ciltleme

Bülbül Deresi Şiirleri adlı şiir kitabı toplamda seksen sayfadan oluşmaktadır. Kitabın sayfaları kapağa mekanik ciltleme tekniği kullanılarak sırta tutkalla yapıştırma yoluyla cilt haline getirilmiştir. İncelenen kitapta ciltleme ile ilgili dağılma veya kopma şeklinde herhangi bir olumsuzluk bulunmamaktadır. Ciltleme olarak kitabın günümüze kadar herhangi bir dağılmaya uğramadan gelmesi kitabın kaliteli olduğu görüşünü yansıttığı düşünülebilir.

4.1.2.5. Resim

İncelenen Bülbül Deresi Şiirleri adlı şiir kitabında ön kapak haricinde herhangi bir görsel veya resim bulunmaktadır. Ön kapakta yer alan resimde sazlıkların yer aldığı bir dereye yüzen ördekler bulunmaktadır. Resimde mat renklere yer verilmiştir. İlgili resimde yeşil renkler baskın olarak kullanılmıştır. Bunun haricinde kapağın alt kısmında bir kitap görselinden açığa çıkan renkli balonlar ve geometrik şekiller yer almaktadır. Bu kitap görselinde ise mor, sarı ve pembe renkler yer almaktadır.

4.1.2.6. Sayfa düzeni

Gökhan Akçiçek'in Bülbül Deresi Őirleri adlı Őir kitabının sayfa düzeni incelendiğinde, her sayfaya bir Őir düŐecek Şekilde sayfa düzenine sahip olduğu görülmektedir. Kitapta yer alan Őirlerin uzunluğunun en fazla on üç kıta olduğu ortaya çıkmaktadır. Őirlerin tek sütun halinde verildiği kitapta 4 ile 5,5 cm sol kenar boŐluĐu bulunmaktadır. Çoğunlukla Őirlerin sayfanın ortasına denk gelecek Şekilde yerleştirildiği ve sağdan da 3 ila 5 cm aralığında boşlukların bulunduğu görülmektedir. Kenar boşlukları açısından sabit bir kenar boŐluĐu düzeninin olmadığı görülmektedir. Kitapta yer alan Őirlerde satır uzunluğu en az bir kelime, en fazla ise 4 kelimedir ve karakter sayısı ise en fazla 30 karakterdir.

4.1.2.7. Harf karakteri ve büyüklüğü

Bülbül Deresi Őirleri Őir kitabında Őirler ITC Souvenir Light yazı fontu kullanılarak basılmıştır. Bu yazı tipi Őir kitaplarında fazla kullanılan bir font değildir. Ancak, bu yazı tipindeki yazıların okunuş kolaylığına sahip olduğu söylenebilir. Yazı boyutu açısından ise 12 punto büyüklüğü kitapta bulunan Őirlerin basılma büyüklüğüdür. Bu yazı fontu ve büyüklüğünün çocuklar için okuma açısından herhangi bir sorun teşkil etmediği düşünülebilir.

4.1.2.8. Boyut

Gökhan Akçiçek'in Bülbül Deresi Őirleri adlı Őir kitabının boyutu 13,5x20 cm ölçülerindedir. Kitap  ocukların elle kavraması ve taŐması için küçük olduğu ifade edilebilir. Bu açıdan, kitabın çocukların yaş grubu açısından uygun olduğu söylenebilir.

4.1.3. Gökhan Akçiçek'in Çocuklara Ölüm Yakışmaz adlı şiir kitabının dış yapı unsurlarına ilişkin bulgular

4.1.3.1. Çocuklara Ölüm Yakışmaz adlı şiir kitabının künyesi

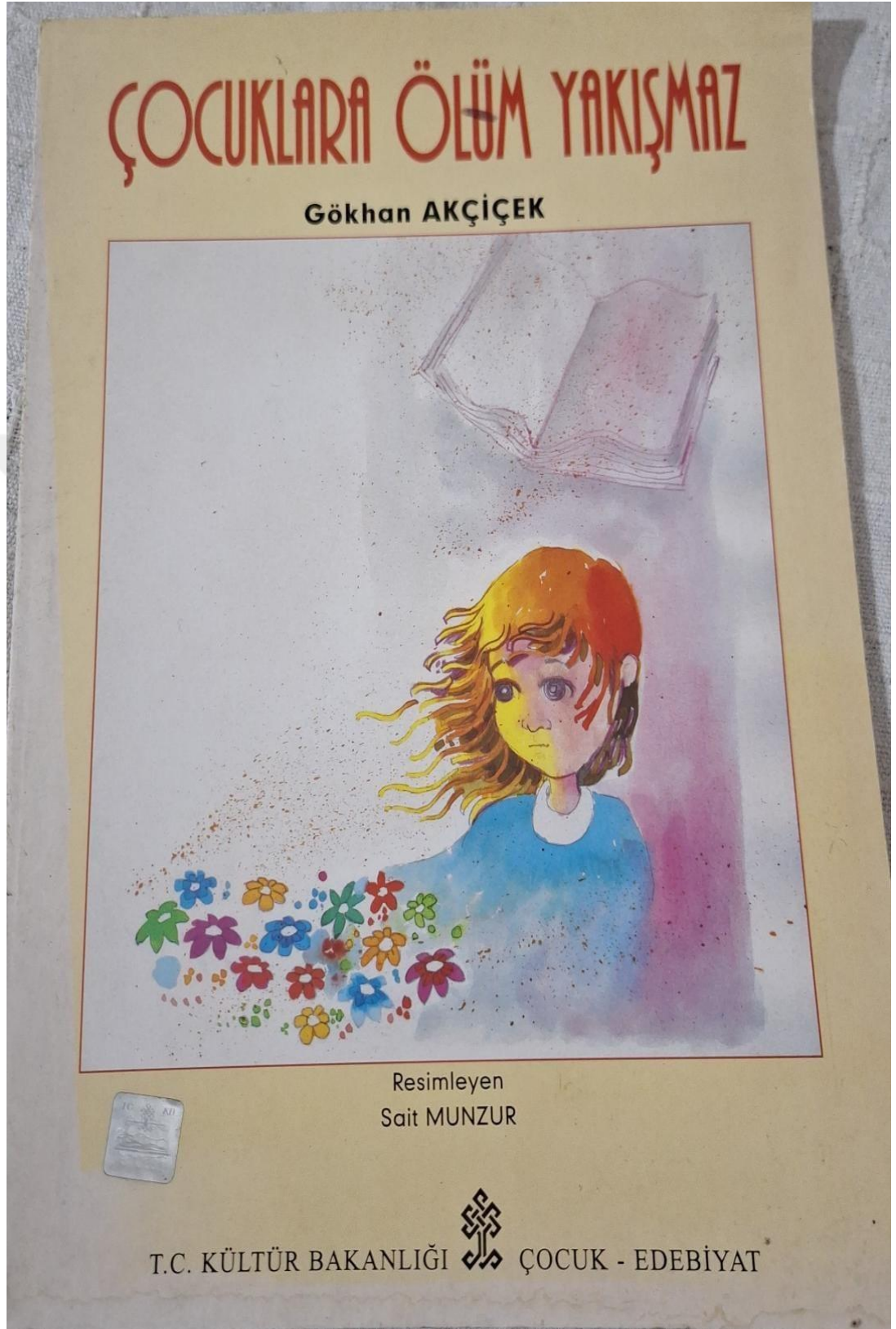
Gökhan Akçiçek'in Çocuklara Ölüm Yakışmaz adlı şiir kitabına ait künye bilgileri Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 4.3. Gökhan Akçiçek'in 'Çocuklara Ölüm Yakışmaz' Adlı Şiir Kitabının Künyesi

Türü	Çocuklara yönelik şiir kitabı
Basım Yeri	Ankara
Basım Yılı	2001
Sayfa Sayısı	40
Yayınevi	Kültür Bakanlığı Yayınları
Okuma Yaşı	7-12 yaş
Kapak	Resimli Karton Kapak
Boyutlar	19x28 cm
Resimleyen	Sait Munzur

Gökhan Akçiçek'in Çocuklara Ölüm Yakışmaz isimli şiir kitabı Kültür Bakanlığı tarafından 2001 yılında yayımlanmıştır. 7-12 yaş arası ilkokul çocuklarına hitap eden kitapta 3 bölüm bulunmaktadır. Bunlar sırasıyla, *Hayat Kaldığı Yerden*, *Çocuklara Ölüm Yakışmaz* ve *Gökyüzü Şarkıları* adlı bölümlerdir. *Hayat Kaldığı Yerden* adlı bölümde 4 şiir vardır ve ilgili bölüm 1 ve 7. sayfalar arasındadır. İkinci bölüm olan *Çocuklara Ölüm Yakışmaz* 14 şiirden meydana gelmekte ve 9 ve 25. sayfalar arasında yer almaktadır. Son bölüm *Gökyüzü Şarkıları* 12 şiirden oluşmaktadır ve 27 ve 40. sayfalar arasındadır. Bu üç bölümde toplam 30 şiir yer almaktadır.

4.1.3.2. Gökhan Akçiçek'in 'Çocuklara Ölüm Yakışmaz' adlı şiir kitabının kapak özellikleri

Şekil 4.4. Gökhan Akçiçek'in Çocuklara Ölüm Yakışmaz Adlı Şiir Kitabının Ön Kapağı

GÖKHAN AKÇİÇEK, 1961 yılında Ordu'da doğdu. Aslen Alucra'nın Karaağaç Mahallesindendir. Anadolu Üniversitesinde Sosyal Bilimler Dalında öğrenim gördü. İlk şiir dosyası "*Bulutlar Örtmese Güneş*" 1992 yılı Millî Eğitim Bakanlığı Çocuk Kitapları Yarışmasında Şiir Ödülünü ve dosyasının, Millî Eğitim Bakanlığınca yayımlanmasıyla 1995 Türkiye Yazarlar Birliği Çocuk Edebiyatı Ödülünü aldı.

İkinci şiir kitabı olan "*Bülbül Deresi Şiirleri*" yine Millî Eğitim Bakanlığı Çocuk Edebiyatı dizisinde 1996'da yayımlandı.

"*Çocuklara Ölüm Yakışmaz*" şairin üçüncü şiir kitabıdır.

2.200.000- TL

Şekil 4.5. Gökhan Akçiçek'in 'Çocuklara Ölüm Yakışmaz' Adlı Şiir Kitabının Arka Kapağı

Gökhan Akçiçek'in Çocuklara Ölüm Yakışmaz adlı şiir kitabının kapağı karton olup ön ve arka açık sarı zemin hâkimdir. Şekil 5'te görüldüğü gibi kitabın ön kapağında kırmızı renk ve büyük harflerle kitabın başlığı, hemen altında siyah kalın puntolarla şairin ismi yer almaktadır. Ayrıca yine ön kapakta 16x18 cm boyutlarında bir görsel bulunmaktadır. Bu görselde bir kız çocuğu, çeşitli renklerde çiçek tasvirleri ve Bülbül Deresi Şiirleri kitabında olduğu gibi (bkz. Şekil 3) bir kitap silüeti yer almaktadır. Daha önce incelenen kitaplardan farklı olarak Çocuklara Ölüm Yakışmaz adlı kitapta daha açık ve dikkat çeken bir renk olarak sarı rengin kullanılması çocuklar için ilgi çekici olması açısından daha uygun olabilir. Kitabın arka kapağında ise yazarın biyografisi yer almaktadır. Kitabın sırt kısmında herhangi bir görsel ve yazılı içerik bulunmamaktadır.

4.1.3.3. Kâğıt

İncelenen kitapta kaliteli parlak kâğıt kullanımı göze çarpmaktadır. Çocuklara Ölüm Yakışmaz adlı kitapta kullanılan kâğıdın daha önce incelenen kitaplarda kullanılan kâğıtlara göre daha kalın ve daha parlak olduğu anlaşılmaktadır. Elimizde bulunan kitabın sayfaları incelendiğinde herhangi bir deformasyon veya kâğıt renginde değişim gözlenmemiştir. Yine bu kitap da daha önceki yayımlanan kitaplarda olduğu gibi bakanlık tarafından bastırılmıştır. Dolayısıyla, resmî kurumlar tarafından basılan kitapların kâğıt kalitesinin uzun yıllar dayanabilen kâğıt özelliğine sahip olduğu söylenebilir. Ancak, kitapta kullanılan parlak beyaz kâğıdın çocukların okuma rahatlığı açısından uygun olmadığı ifade edilebilir.

4.1.3.4. Ciltleme

Çocuklara Ölüm Yakışmaz adlı şiir kitabında toplam 40 sayfa vardır ve sayfalar kapağa hem yapıştırma hem de dikiş tekniğiyle cilt haline gelmiştir. Ciltlemede kitabın orta sayfasında üst, orta ve alt olmak üzere 3 farklı yerden tüm sayfaların dikiş yoluyla kapağa sabitlenmesi sağlanmıştır. Mekanik yapıştırma tekniğinin yanında dikiş yoluyla kitabın fiziki olarak daha uzun ömürlü olması sağlanmıştır. Dolayısıyla incelenen kitapta sayfalarda herhangi bir kopma veya ayrılma bulunmamaktadır. Bu açıdan, ilgili kitabın çocukların kullanımı için sağlam ve kaliteli bir ciltlemeye sahip olduğu düşünülmektedir.

4.1.3.5. Resim

İncelenen Çocuklara Ölüm Yakışmaz adlı şiir kitabında çocuklar için ilgi çekeceği düşünülen çeşitli resim görselleri tespit edilmiştir. Sait Munzur tarafından yapılan resimler sadece ön kapakta olmayıp, kitap içerisinde toplamda 27 adet bulunmaktadır. İncelenen ilk iki kitabın aksine Çocuklara Ölüm Yakışmaz isimli kitapta çok sayıda resme yer verilmiş

olmasının çocuğa görelilik açısından uygun olduğu söylenebilir. Neredeyse her şiire ait o şiirin konu ve temasını yansıtan görsellere rastlanmıştır. Resimlerde çizim olarak suluboya ile çizilmiş çocuk, doğa, hayvanlar, gökyüzü, kar ve yağmur gibi doğa olayları, deprem, karga kovucu ve araba gibi birbirinden farklı resimler bulunmaktadır. Ancak, birçok görselde genelde çocukların yer alması şiir kitabının hedef kitlesiyle uyumlu olması açısından olumlu bir özellik olarak değerlendirilmektedir.

Şekil 4.6. Gökhan Akçiçek'in Çocuklara Ölüm Yakışmaz Adlı Şiir Kitabında Bulunan Bir Görsel Örneği

4.1.3.6. Sayfa düzeni

İncelenen eser olan Gökhan Akçiçek'in Çocuklara Ölüm Yakışmaz adlı şiir kitabının sayfa düzeni incelendiğinde öncelikle ilk göze çarpan unsur kitabın sayfalarının büyüklüğüdür. Kitapta şiirler tek bir sayfaya veya en fazla iki sayfaya sığdırılmış ve aynı zamanda o sayfada bulunan şiirle ilgili bir görsele yer verilmiştir. Şiir ve görsellerin sayfa içerisinde yerleştirilmesinde standart bir düzen bulunmamaktadır. Bazı şiirler sayfanın ortasına yerleştirilmişken bazıları da sayfanın sol üst kısmından başlatılmıştır. Ayrıca görseller de şiirle ya aynı sayfaya birlikte ya da ayrı hemen yan sayfaya yerleştirilmiştir.

Diğer ilk iki kitapta olduğu gibi şiirler tek sütun düzeninde bulunmaktadır. Kitapta bulunan şiirler uzunluk bakımından genelde bir veya iki kıta olmasına rağmen bazı şiirlerin 3 kıtadan daha uzun olduğu görülmektedir. Satır uzunluğu açısından ise en az bir en fazla 6 kelime bulunmaktadır. Karakter sayısı bakımından şiirlerde en fazla 30 karakter vardır. Sayfa boşlukları ise şiirlerin sayfaya yerleştirilmesi açısından sabit olmamakla beraber genelde soldan 2 ila 2,5 cm arasında bir boşluk aralığıyla şiirler sayfaya yerleştirilmiştir. Ayrıca üst boşluklar incelendiğinde şiirlerin üstten 2,5 ila 10 cm boşluk aralığında şiirlerin başlatıldığı ortaya çıkmaktadır.

4.1.3.7. Harf karakteri ve büyüklüğü

İncelenen kitapta şiirler Fenomen Sans Book yazı tipinde yazılmış ve başlıklar da yine aynı yazı tipinde koyu kalın puntolarla verilmiştir. İncelenen diğer kitaplardan farklı olarak yazı boyutu da arttırılarak 14 punto büyüklüğüne sahip olmuştur. Bu açılardan, Çocuklara Ölüm Yakışmaz adlı kitabın hedef kitlesi olan çocukların okuyabilmesi açısından, yazı tipi ve yazı boyutunun uygun olduğu değerlendirilebilir.

4.1.3.8. Boyut

Kitabın sayfa boyutu 19x28 cm'dir ve bu açıdan da incelenen ilk iki kitaptan farklılık göstermektedir. Daha önce incelenen kitaplar, Çocuklara Ölüm Yakışmaz adlı kitaba göre küçük olmasına rağmen, bu kitap boyut olarak çok daha büyük ölçülere sahiptir.

4.1.4. Gökhan Akçiçek'in Denizlere Söylenen Şarkı adlı şiir kitabının dış yapı unsurlarına ilişkin bulgular

4.1.4.1. Denizlere Söylenen Şarkı adlı şiir kitabının künyesi

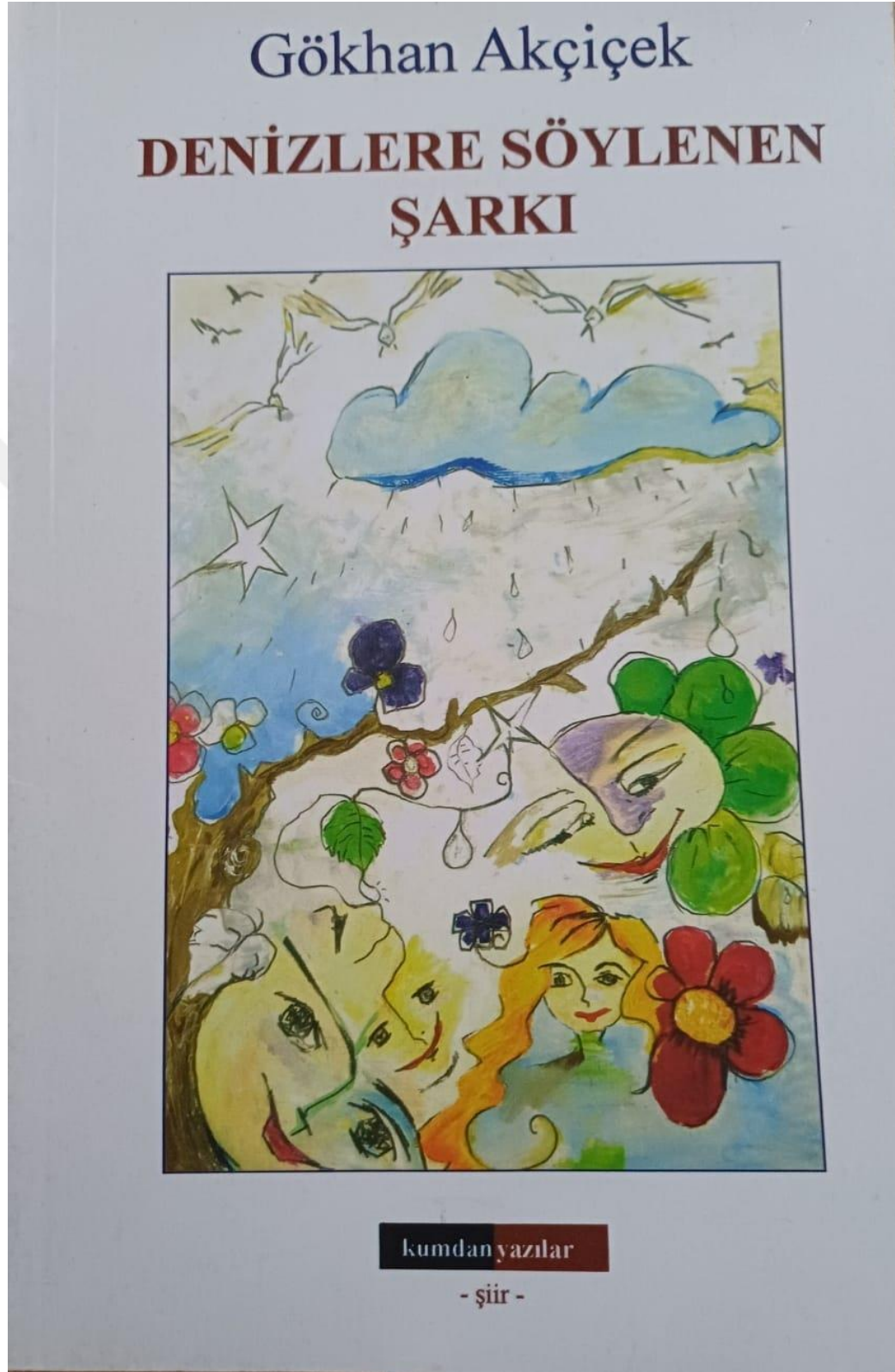
Gökhan Akçiçek'in Denizlere Söylenen Şarkı adlı şiir kitabına ait künye bilgileri Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4.4. Gökhan Akçiçek'in Denizlere Söylenen Şarkı Adlı Şiir Kitabının Künyesi

Türü	Çocuklara yönelik şiir kitabı
Basım Yeri	İstanbul
Basım Yılı	2007
Sayfa Sayısı	80
Yayınevi	Kumdan Yazılar
Okuma Yaşı	7-12 yaş
Kapak	Resimli Karton Kapak
Boyutlar	13x20,5 cm

Denizlere Söylenen Şarkı adlı şiir kitabı, Gökhan Akçiçek'in daha önce yayınlanan Bulutlar Örtmese Güneşi, Bülbül Deresi Şiirleri ve Çocuklara Ölüm Yakışmaz adlı kitaplarında yer alan şiirlerin derlenmesiyle yayınlanmıştır. Seçme şiirlerden oluşan kitapta 58 şiir yer almaktadır. Daha önceki kitaplardan farklı olarak şiirler bölümlere ayrılmadan verilmiştir. İncelediğimiz kitap Kumdan Yazılar tarafından basılan 4. Basım kitap olup 2012 yılında yayınlanmıştır. Aynı kitabın Millî Eğitim Yayınları da dahil olmak üzere çeşitli yayınevleri tarafından basılan, değişik görsel ve boyutlara sahip tarafından farklı basımları da bulunmaktadır. Dolayısıyla burada verilen dış yapı özellikleri Kumdan Yazılar tarafından 2012 yılında basılan kitaba aittir.

4.1.4.2. Gökhan Akçiçek'in Denizlere Söylenen Şarkı adlı şiir kitabının kapak özellikleri

Şekil 4.7. Gökhan Akçiçek'in Denizlere Söylenen Şarkı Adlı Şiir Kitabının Ön Kapağı

“Şiirlerimle çocukluğumun izdüşümünü aradım durdum. Büyüdükçe yaşamın bizden çalındığını fark ettim. Buradan hareketle yazılmayan an’ın yaşanmadığına şahit oldum. Yazılmayan an yaşanmamıştır diyebiliriz. Daha doğrusu o “an” kayıptır. Ve bir daha geri dönmek üzere mevsimlerin kapısını çekip gitmiştir.

Yazmak yangından eşya kurtarmak gibidir. Selin önünde sürüklenenlere can havliyle sarılmak... Neden mi çocuklar için yazıyorum? Hiç büyümedim de ondan. Misketleri kaybolmuş, uçurtmasını rüzgarlara kaptırmış, balonlarını ise yitirmiş bir çocuk gece gündüz içimin sokaklarında dolaşıyor. Birileri ise o çocuğa boşuna beklediğini söylemeye cesaret edemiyor.”

DENİZLERE SÖYLENEN ŞARKI

Hasta olursam,
Üşürsem bir gün
Denizleri örtün
Üstüme anne
Denizler biliyor çünkü
Benim bütün şarkılarımı
Ve denizler ısıtır ancak
Anne,
Üşüyen alnımı.

Şekil 4.8. Gökhan Akçiçek’in Denizlere Söylenen Şarkı Adlı Şiir Kitabının Arka Kapağı

Gökhan Akçiçek’in Denizlere Söylenen Şarkı adlı şiir kitabının ön ve arka kapağı incelendiğinde her iki tarafın da zemininin beyaz renk üzerinde olduğu ortaya çıkmaktadır. Ön kapakta beyaz zemin üzerinde üst orta bölümde önce mavi renkle yazarın ismi yazmaktadır. Bu kısmın hemen altında ise koyu kırmızı ve büyük harflerle şiir kitabının başlığı yer almaktadır. Şekil 8’de görüldüğü gibi kapağın ortasında 9x13 cm boyutunda bir görsel yer almaktadır. Kitabın arka kapağında ise şairin resmine 5x5 cm boyutunda sol üst

kısımda yer verilmiş olup, görselin sağ tarafında yine şair tarafından kaleme alınmış şiir yazmasının sebebinin açıklandığı bir metin yer almaktadır. İlgili metin koyu kırmızı renkte yazılmıştır. Arka kapağın sol alt kısmında ise Denizlere Söylenen Şarkı adlı şiir mavi renkte yer almaktadır. Kapak sırtında ise şairin ismi ve şiir kitabının başlığı yer almaktadır. Kapak sırtında bulunan yazıların okunması yazı karakterinin küçük olması sebebiyle neredeyse olanaksızdır ve bu yaş çocuklar için uygun olmadığı düşünülmektedir.

4.1.4.3. Kâğıt

Denizlere Söylenen Şarkı adlı şiir kitabı şairin daha önceki şiir kitaplarında olduğu gibi kaliteli beyaz bir kâğıt kullanılmıştır. İncelediğimiz 2012 baskısında bulunan kitap sayfalarında herhangi bir yıpranma veya sararma gibi kâğıt kusurlarına rastlanmamıştır. Bu ise kitap basımında kullanılan malzemenin kaliteli olduğunu göstermektedir. Denizlere Söylenen Şarkı adlı kitapta bulunan şiirler beyaz zemin üzerine siyah renkte yazılmıştır. Bu da kitapta yer alan şiirlerin ve aynı zamanda görsellerin daha iyi ön plana çıkmasını sağlamıştır ve hitap edilen kitle açısından yeterli olduğunu göstermektedir.

4.1.4.4. Ciltleme

İncelenen kitap 80 sayfadır ve sayfalar kitaba sırta tutkalla yapıştırma tekniği kullanılarak tutturulmuştur. Daha önce de belirtildiği gibi bu teknikle yapılan ciltlemelerde sayfaların zaman içerisinde dağılması veya kopması olasıdır. Şairin daha önce incelediğimiz kitaplarında ciltleme kalitesi açısından herhangi bir soruna rastlanmamışken, elimizde bulunan Denizlere Söylenen Şarkı adlı 2012 baskısında özellikle ilk sayfaların kapaktan kopmasına yol açabilecek ayrılmalar gözlenmiştir. Bu ise sırta tutkalla yapıştırma ile yapılan ciltlemenin kaliteli yapılmaması durumunda çocukların bu kitapları uzun ömürlü kullanma olasılığına sahip olduğuna işaret etmektedir ve bu yönüyle de çocuklar için uygun olmadığını düşündürmektedir. Ancak, ciltleme ile ilgili gözlenen bu duruma, şaire ait çok daha eski basımlı ve aynı teknikle ciltlemeye sahip ilk iki kitabında rastlanmamıştır.

4.1.4.5. Resim

Gökhan Akçiçek'in Denizlere Söylenen Şarkı adlı şiir kitabında Şekil 8'de de görüldüğü gibi ön kapakta 9x13 cm boyutlarında içerisinde çocuk, yağmur bulutu, kuş, yıldız, çiçek ve gökyüzü çizimlerinin yer aldığı bir görsel bulunmaktadır. Ayrıca, kitap içerisinde çocukların ilgisi çekebilecek şekilde farklı renklerin yer aldığı pastel boyama, kuru renkli kalem ve sulu boyama yoluyla yapılmış 11 resim bulunmaktadır. Ortalama her 8-9 sayfada bir ayrı bir sayfaya yerleştirilmiş resimlerde ağaç, çocuk, balon, doğa, güneş,

hayvanlar, arabalar, evler gibi içerikler bulunmaktadır. Kitap içinde yer alan resimlerin sayısının yetersiz olabileceği düşünülmektedir.

4.1.4.6. Sayfa düzeni

İncelenen kitabın sayfa düzeni ele alındığında, her sayfada bir şiirin bulunduğu ve şiirlerin diğer sayfalara kaymadığı görülmektedir. Kitapta yer alan şiirler incelendiğinde, şiirlerin bazı sayfalarda sayfanın sağ üst kısmından, bazılarının sayfanın ortasından bazılarında ise orta-alt kısımda yer aldığı ortaya çıkmaktadır. Bu açıdan, sayfa düzeninde şiirlerin sayfaya konumlandırılmasında sabit bir düzen olmadığı görülmektedir. Bunun yanında, şiirler sabit bir şekilde 1 ila 1,5 cm sol boşluk düzeninde sayfalara yerleştirilmiştir. Ayrıca, üst, alt ve sağ kenar boşlukları sabit değildir. Şiirler en az bir en fazla ise 4 kıtadan ve en az bir en fazla 6 kelimeden oluşmaktadır. Karakter sayısı incelendiğinde şiirlerde en fazla 30 karakter bulunduğu göze çarpmaktadır. Bu özellikler şairin daha önce incelenen tüm şiir kitaplarında da gözlenmektedir.

4.1.4.7. Harf karakteri ve büyüklüğü

Gökhan Akçiçek'in Denizlere Söylenen Şarkı adlı şiir kitabında yer alan şiirler Verdana yazı fontu ile yazılmıştır. Verdana yazı fontu birçok basılı eserde kullanılan ve insanların aşina olduğu bir yazı tipidir ve okunuş kolaylığına sahiptir. Aynı kitapta kullanılan yazı boyutu büyüklüğü ise 12 puntodur. Bu yazı fontu ve büyüklüğünün çocukların rahatça okuyabilmesi noktasında uygun olduğu söylenebilir.

4.1.4.8. Boyut

İncelenen şiir kitabı 13x20,5 cm ebatlarında olup çocukların kolaylıkla yanlarında taşıyabilmesi ve elle kavrayabilmesi için yeterli büyüklüktedir. Bu açıdan, kitabın çocukların yaş grubu açısından uygun olduğu söylenebilir.

4.1.5. Gökhan Akçiçek'in Alfabetik Kuşlar adlı şiir kitabının dış yapı unsurlarına ilişkin bulgular

4.1.5.1. Alfabetik Kuşlar adlı şiir kitabının künyesi

Gökhan Akçiçek'in Alfabetik Kuşlar adlı şiir kitabına ait künye bilgileri Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 4.5. Gökhan Akçiçek'in Alfabetik Kuşlar Adlı Şiir Kitabının Künyesi

Türü	Çocuklara yönelik şiir kitabı
Basım Yeri	İstanbul
Basım Yılı	2017
Sayfa Sayısı	96
Yayınevi	Kumdan Yazılar
Okuma Yaşı	7-12 yaş
Kapak	Resimli Karton Kapak
Boyutlar	13,5x21 cm

Gökhan Akçiçek'in Alfabetik Kuşlar adlı şiir kitabı Kumdan Yazılar Kitaplığı tarafından 2017 yılında ilk baskı olarak yayımlanmıştır. 7-12 yaş arası ilköğretim çocuklarına hitap eden kitapta *Acemi Yağmur*, *Muzip Rüzgar* ve *Üç Ağaç* olmak üzere üç bölüm vardır. *Acemi Yağmur* adlı bölüm 9 ve 48. sayfalar arasında yer almakta olup, bu bölümde 29 şiir bulunmaktadır. Kitabın başlığı olan *Alfabetik Kuşlar* şiiri de bu bölümde bulunmaktadır. İkinci bölüm olan *Muzip Rüzgar* 59 ve 90. sayfalar arasındadır ve 27 şiirden oluşmaktadır. Son bölüm olan *Üç Ağaç* 94. sayfadan başlamaktadır ve bu bölümde aynı isimde sadece bir şiir yer almaktadır. Kitapta toplam olarak 57 şiir bulunmaktadır. Dış yapı unsurları açısından incelenen kitap 2018 yılında yayınlanan Kumdan Yazılar Kitaplığı tarafından basılan 2. baskıya aittir. Aynı kitap, farklı yıllarda farklı yayın evleri tarafından da değişik boyut, görsel, sayfa düzeni, yazı tipi ve yazı boyutlarında basılmıştır. Örneğin, 2024 yılı itibarıyla ilgili kitap VakıfBank Kültür Yayınları tarafından tamamen farklı bir formatta basılmıştır. Dolayısıyla, daha önceki kitaplarda da olduğu gibi incelenen dış yapı özellikleri elde bulunan baskıya göre incelenmiştir.

4.1.5.2. Gökhan Akçiçek'in Alfabetik Kuşlar adlı şiir kitabının kapak özellikleri

Şekil 4.9. Gökhan Akçiçek'in Çocuklara Ölüm Yakışmaz Adlı Şiir Kitabının Ön Kapağı

ALFABESİZ KUŞLAR

Eğilip öyle geç
Bu alfabenin önünden.

Kim getiriyor dersin
Yakası ilikli sözcükleri
Yaz, kış şiirimize
Hiç üşenmeden.

Annesi küsüyormuş
Meğer
'Yumuşak g' ye bazen.

Şiire gidiyorum
Dönerim dese de
Erkenden
İzin vermiyormuş annesi
Yanındaki harfleri
Görmeden.

14 t

Şekil 4.10. Gökhan Akçiçek'in Çocuklara Ölüm Yakışmaz Adlı Şiir Kitabının Arka Kapağı

Gökhan Akçiçek'in Alfabetik Kuşlar adlı şiir kitabı kalın karton bir kapağa sahip olup, ön kapakta mat gri ve mor renkler zemin rengini oluşturmaktadır. Zeminde ağaçta

salıncakta sallanan iki kız çocuğu görseli yer almaktadır. Ön kapağın üst kısmında ortalı konumda beyaz zemin üzerinde kırmızı renkte büyük harflerle kitabın başlığı ve hemen altında yine aynı şekilde Gökhan Akçiçek'in ismi yer almaktadır. Şekil 10'da görüldüğü şekilde, kitap görseli kitabın ön kapağını oluşturmaktadır. Arka kapakta ise Şekil 11'de görüldüğü gibi ön kapakta yer alan görselin devamı olan çizim ve beyaz zemin tasarımı bulunmaktadır. Arka kapağın sol üst kısmında 3x4 cm boyutunda şairin resmi ve altında ise Alfabetiz Kuşlar şiiri yer almaktadır. Şiirin başlığı büyük harflerle kırmızı renkte basılmış olup, şiirin kendisi beyaz zemin üzerinde siyah renkte verilmiştir. Kitabın kapak sırtında ise okunabilir vaziyette beyaz renklerle mor zemin üzerinde kitap başlığı ve şair ismi yer almaktadır.

4.1.5.3. Kâğıt

İncelenen kitapta kaliteli beyaz kâğıt kullanımı göze çarpmaktadır. Alfabetiz Kuşlar adlı 2018 baskısı olan kitabın sayfalarında herhangi bir renk değişimi, sararma veya soluklaşma gibi sorunlar göze çarpmamaktadır. Dolayısıyla, çocuk kitaplarında olması gereken kâğıt kalitesinin Alfabetiz Kuşlar adlı kitabında da sağlandığı ve bunun da çocuklara uygunluk açısından olumlu bir özellik olduğu anlaşılmaktadır.

4.1.5.4. Ciltleme

İncelenen Alfabetiz Kuşlar adlı şiir kitabında sayfalar kapağa daha önceki incelenen kitaplarda olduğu gibi sırta yapıştırma tekniğiyle ciltleme yapılmıştır. Mekanik yapıştırma tekniğinin en büyük olumsuz özelliği olan yapışma özelliğinin zaman içerisinde kaybolması sebebiyle sayfaların ciltten kopması ve ayrılmasıdır. Görece daha yeni basım bir kitap olmasına rağmen incelediğimiz baskıda hem ilk hem de son sayfalarda ciltlemenin özelliğini kaybetmeye yüz tuttuğu ve sayfaların kopma aşamasına geldiği tespit edilmiştir. Bu sebeple, ilgili kitabın ciltlemesinin kalitesiz yapıldığı ve çocukların kullanımı açısından uygun olmadığı söylenebilir.

4.1.5.5. Resim

Gökhan Akçiçek'in Alfabetiz Kuşlar adlı şiir kitabı ön kapakta ve sayfa aralarında çeşitli görsellere yer vermektedir. Ön kapakta koyu mor ve gri renkler ve iki ağaç dalına asılı salıncakta sallanan iki kız çocuğu çizimi bulunmaktadır. Bunun haricinde, kitapta 18 farklı resim mevcuttur.

Bu resimlerden bir tanesi ise gerçek bir fotoğrafa aittir. Resimler anne-çocuk, ağaç, kuş, doğa, balon ve ev ortamı veya doğada oynayan çocuk tasvirleri başta olmak üzere daha

birçok farklı tasvir yer almaktadır. Daha önce incelenen kitaplardan farklı olmak üzere, bu kitapta gerçek bir fotoğrafa da yer verilmiştir. Bisikletinin üzerinde bir postacıdan mektup alan kadına ait fotoğraf *Mektup* adlı şiirin yanında yer almaktadır. Her ne kadar tüm görsellerin birlikte verildiği şiirle birebir bağlantısı olmasa da bazı resimlerin yanda bulunan şiirle bir şekilde bağlantılı olması önemlidir. Tüm resim özellikleri göz önüne alındığında, kitap içerisinde birçok yer verilmesinin çocuklara hitap etmesi noktasında olumlu bir özellik olduğu söylenebilir.

MEKTUP

Adımı duyunca
Şaşırdınız galiba,
Mümkün değildi zaten
Tanışmamız da.

Mektup yazmak
Gelir mi içinizden
Ya da mektup almak,
Sevdiğiniz birinden.

Zor bir soru oldu bu
Kim bilir?

Mektuptur artık
Bilene
Bu saatten sonra,
Her şiir.

68

Şekil 4.11. Gökhan Akçiçek'in Alfabetiz Kuşlar Adlı Şiir Kitabında Bulunan *Mektup* Şiiri ve Görseli

4.1.5.6. Sayfa düzeni

Gökhan Akçiçek'in Alfabetiz Kuşlar adlı şiir kitabının sayfa düzeni göz önüne alındığında şiirlerin kitapta genelde tek bir sayfada yer aldığı, bazı şiirlerin ise görsellerle beraber sunulduğu görülmektedir. Elimizde olan 2018 baskısında daha önce incelenen kitaplardan farklı olarak şiirler sabit bir sayfa düzeninde verilmektedir. Kitapta yer alan tüm şiirler üstten ve sola yaslı bir şekilde üst 2 cm sol cm boşluk payı ile sayfaya yerleştirilmiştir. Kitapta yer alan tüm şiirler tek sütun halinde verilirken, şiir uzunluğu genelde üç kıta olup en fazla 6 kıtadır. Satır uzunluğu göz önüne alındığında şiirler ortalama 3-6 kelime aralığında yazıldığı görülmektedir. Karakter sayısı incelendiğinde şiirlerde en fazla 30 karakterin yer

aldığı ortaya çıkmaktadır. Yine kitapta yer alan görseller sayfanın ortasında, genelde soldan ve sağdan 2 cm, üst ve alttan ise 4 cm boşluk payı ile yer almaktadır.

4.1.5.7. Harf karakteri ve büyüklüğü

İncelenen Alfabetiz Kuşlar adlı şiir kitabı Times New Roman yazı tipinde yazılmıştır. Daha önce de belirtildiği gibi, Times New Roman yazı tipi eserlerde yer alan içeriğin basımında en çok tercih edilen, dolayısıyla en yaygın kullanılan yazı tiplerinden biridir. Kitapta kullanılan yazı boyutunun 12 punto olduğu görülmüştür. Kitapta kullanılan yazı tipinin ve yazı boyutunun çocuklar için uygun olduğu ortaya çıkmaktadır.

4.1.5.8. Boyut

Gökhan Akçiçek'in Alfabetiz Kuşlar adlı şiir kitabının boyutu 13,5x21 cm'dir ve şaire ait kitapların çoğunun sahip olduğu boyutlardadır. Kitap, çocukların elleriyle kolaylıkla kavrayabileceği ve taşıyabileceği boyutlarda bulunmaktadır.

4.1.6. Gökhan Akçiçek'in Kalbinden Öpülen Nilüfer adlı şiir kitabının dış yapı unsurlarına ilişkin bulgular

4.1.6.1. Kalbinden Öpülen Nilüfer adlı şiir kitabının künyesi

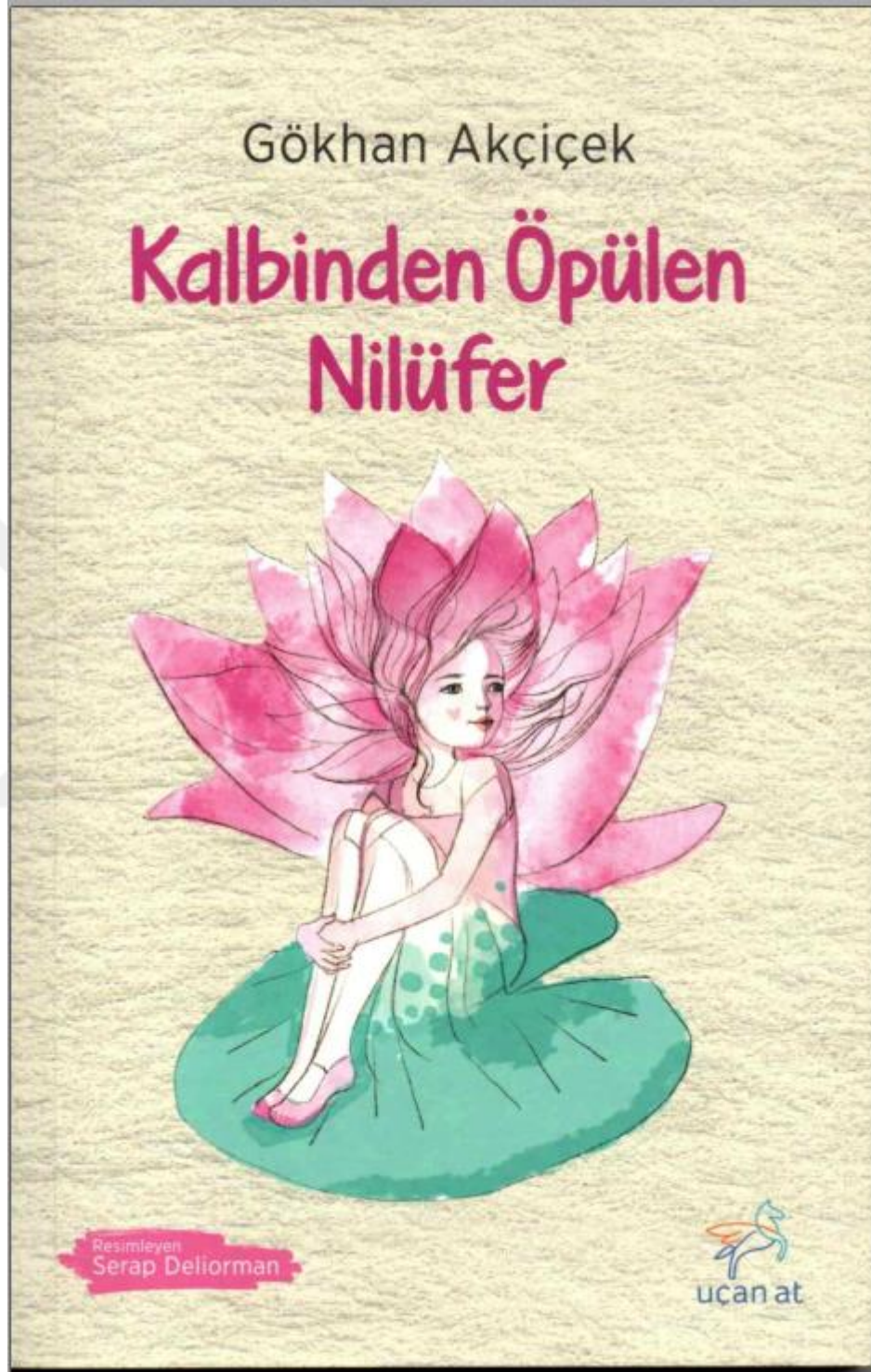
Gökhan Akçiçek'in Kalbinden Öpülen Nilüfer adlı şiir kitabına ait künye bilgileri Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 4.6. Gökhan Akçiçek'in Kalbinden Öpülen Nilüfer Adlı Şiir Kitabının Künyesi

Türü	Çocuklara yönelik şiir kitabı
Basım Yeri	İstanbul
Basım Yılı	2022
Sayfa Sayısı	112
Yayınevi	Uçan At
Okuma Yaşı	9+ yaş
Kapak	Resimli Karton Kapak
Boyutlar	12,5x19,5 cm
Resimleyen	Serap Deliorman

Gökhan Akçiçek'in Kalbinden Öpülen Nilüfer adlı şiir kitabı Uçan At Yayınları tarafından 2022 yılında ilk baskı olarak yayımlanmıştır. 7-12 yaş arası çocuklara hitap eden kitapta *Kalbinden öpülen nilüfer*, *Umay Ece'ye hoş geldin şiirleri* ve *Umay Ece'nin masalları* olmak üzere üç bölüm vardır. *Kalbinden öpülen nilüfer* adlı bölüm 15 ve 79. sayfalar arasında yer almakta olup, bu bölümde 43 şiir bulunmaktadır. İkinci bölüm olan *Umay Ece'ye hoş geldin şiirleri* 83 ve 100. sayfalar arasındadır ve 12 şiirden oluşmaktadır. Son bölüm olan *Umay Ece'nin masalları* 105. sayfadan başlamaktadır ve bu bölümde beş şiir yer almaktadır. Kitapta toplam 60 şiir bulunmaktadır.

4.1.6.2. Gökhan Akçiçek'in Kalbinden Öpülen Nilüfer adlı şiir kitabının kapak özellikleri

Şekil 4.12. Gökhan Akçiçek'in Kalbinden Öpülen Nilüfer Adlı Şiir Kitabının Ön Kapağı

Şekil 4.13. Gökhan Akçiçek'in Kalbinden Öpülen Nilüfer Adlı Şiir Kitabının Arka Kapağı

Gökhan Akçiçek'in Kalbinden Öpülen Nilüfer adlı şiir kitabı kalın karton bir kapağa sahip olup, ön kapakta mat, sarı renk zemin rengini oluşturmaktadır. Zeminde nilüfer çiçeğine benzetilmiş pembe tonlarla renklendirilmiş bir kız çocuğu görseli yer almaktadır. Kız çocuğu yeşil bir nilüfer yaprağı üzerine oturur şekilde resmedilmiş durumdadır. Kapakta bulunan görselin kitabın başlığında yer alan nilüfer ile uyumlu olması ve başlık ve görsel eşleşmesi sebebiyle kitabın ön kapak özelliğinin açısından çocuğa görelilik ilkesine uygun olduğu ifade edilebilir. Ön kapağın üst kısmında ortalı konumda sarı zemin üzerinde siyah

renkle şairin ismi ve hemen altında ise kalın puntolarla pembe renkle kitabın başlığı yer almaktadır.

Arka kapakta ise ön kapakta yer alan görsele benzer bir nilüfer çiçeğine benzetilmiş başka bir kız çocuğu resmi bulunmaktadır. Aynı zamanda, kız çocuğu görselinin yanında bir kuğu görseli de vardır. Arka zeminde ön kapakta olduğu gibi sarı renk hakimdir. Kapağın sol üst kısmında şairin ismi ve altında yine ön kapakta kullanılan renk ve puntolarla kitabın başlığı yer almaktadır. Kitabın arka kapağının orta kısmında Arif Ay tarafından kaleme alınan hem şair hem de Kalbinden Öpülen Nilüfer kitabı içeriği hakkında bilgilerin yer aldığı bir metin yer almaktadır. Yazılan metin çocukların okuması açısından küçüktür; bu sebeple çocukların okuyabilmesi hususunda sıkıntı yaşanabilir.

4.1.6.3. Kâğıt

Gökhan Akçiçek'in Kalbinden Öpülen Nilüfer adlı şiir kitabında mat, sarı renkte bir kâğıt kullanıldığı tespit edilmiştir. Kullanılan kâğıdın pürüzlü ve kalındır. Çocuğa görelilik ilkesi bağlamında kitapta kullanılan kâğıdın mat renkte olması çocukların şiirleri okuyabilmesi ve gözlerinin yorulmaması noktasında uygun olduğu ifade edilebilir. Kitabın görece yakın zamanda basılmış olması sebebiyle sayfalarında renk değişimi ve herhangi bir yıpranma tespit edilememiştir.

4.1.6.4. Ciltleme

Gökhan Akçiçek'in Kalbinden Öpülen Nilüfer adlı kitabı sırta yapıştırma tekniği ile ciltlenmiştir. Bu yapıştırma tekniği kitabın uzun süreli kullanıma uygun olmasını sağlarken, sayfaların düzenli bir şekilde bir arada tutulmasını mümkün kılmaktadır. Yapılan inceleme sonucunda, kitapta herhangi bir kopma, ayrılma ya da yıpranma izine rastlanmamıştır. Ayrıca, sayfaların tamamen açılabilmesi, kitabın iki yana rahatlıkla yatırılabilmesini sağlayabilir ve bu sayede çocukların rahat bir şekilde kitabı okumalarına olanak verebilir.

4.1.6.5. Resim

Gökhan Akçiçek'in Kalbinden Öpülen Nilüfer adlı şiir kitabının ön kapak ve arka kapağında nilüfer çiçeğine benzetilmiş iki kız çocuğu görseli yer almaktadır. Ayrıca, kitap içerisinde sayfa aralarında toplam 51 görsele yer verilmektedir. Her ne kadar her şiire ait bir görsel bulunmasa da çoğunlukla şiirlerin içeriğiyle uygun görsellerin yer aldığı söylenebilir. Kitapta kız çocuğu, deniz kızı, erkek çocukları, kuşlar, çiçekler, kedi, doğa, manzara, deniz ve balık vb. görseller bulunmaktadır. Şiirlerin içeriğiyle uyumlu görsellere yer verilmesinin çocukların şiirde bulunan içerik ve anlamı resimlerle pekiştirebileceği ifade edilebilir. Bunun

da çocuğa görelilik ilkesi ile uyumlu olduğu belirtilebilir.

4.1.6.6. Sayfa düzeni

Gökhan Akçiçek'in Kalbinden Öpülen Nilüfer adlı şiir kitabının sayfa düzenine bakıldığında, şiirlerin genellikle tek bir sayfada yer aldığı, ancak bazı şiirlerin iki sayfaya yayıldığı belirlenmiştir. Şiirler, sabit bir biçimde sayfaya yerleştirilmemiştir. Şiirlerin uzunluğuna ve sayfadaki görsellerin konumuna bağlı olarak, bazı şiirler sola yaslanmış şekilde, bazıları ise sayfanın sağ tarafına yerleştirilmiştir. Bununla birlikte, şiirler genellikle soldan 1,5 cm, başlıklar ise üstten 2,5 cm boşluk bırakılarak sayfaya düzenlenmiştir. Kitapta yer alan şiirler tek sütun halinde sunulmuş olup, şiirlerin uzunluğu genellikle üç kıta olmakla birlikte en fazla sekiz kıtadır. Satır uzunlukları incelendiğinde, şiirlerin ortalama olarak 3-5 kelimeden oluştuğu, karakter sayısının ise en fazla 30 olduğu görülmüştür. Ayrıca, kitapta yer alan görseller de sabit bir sayfa konumuna sahip değildir. Birçok resim sayfanın sağ tarafında veya orta-alt kısımda yer almaktadır. Ancak, bazı resimlerin ise sayfanın üst kısmında ve sol tarafında yer aldığı tespit edilebilmiştir.

4.1.6.7. Harf karakteri ve büyüklüğü

Kalbinden Öpülen Nilüfer adlı şiir kitabında yer alan şiirlerin Bembo Infant Regular yazı tipinde yazıldığı tespit edilmiştir. Aynı zamanda şiirler bu yazı tipinde 12 punto harf büyüklüğüne sahiptir. Kitapta kullanılan yazı tipi aşına olunan bir yazı tipi olmamasına rağmen, çocuklar için harflerin rahat seçilebilirliği sebebiyle rahat olarak okunabileceği söylenebilir. Dolayısıyla, kitapta kullanılan yazı tipinin ve yazı boyutunun çocuklar için uygun olduğu ifade edilebilir.

4.1.6.8. Boyut

Kalbinden Öpülen Nilüfer adlı çocuk şiir kitabı, 12,5x19,5 cm boyutlarına sahiptir. Bu boyutun, çocukların ellerine rahatça sığabilmesi hem taşınabilirlik hem de kullanım kolaylığı açısından çocuğa görelilik ilkesi açısından uygun olduğu söylenebilir. Kitabın fiziksel boyutu, metnin akışını kesmeden rahatça okunabilmesini sağlayacak şekilde dengelenmiştir.

4.1.7. Gökhan Akçiçek'in Neşeli Çiçekler Mevsimi adlı şiir kitabının dış yapı unsurlarına ilişkin bulgular

4.1.7.1. Neşeli Çiçekler Mevsimi adlı şiir kitabının künyesi

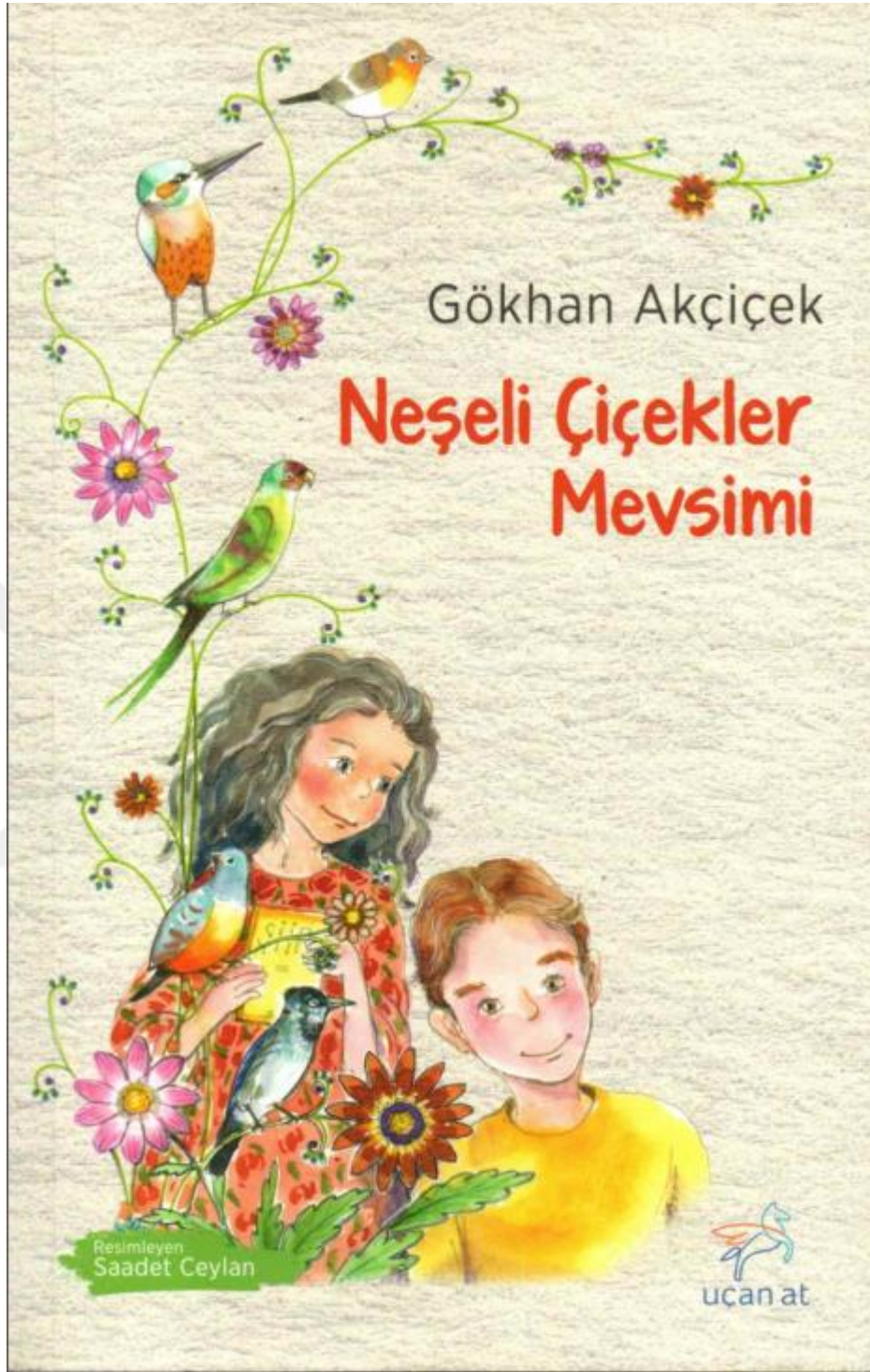
Gökhan Akçiçek'in Neşeli Çiçekler Mevsimi adlı şiir kitabına ait künye bilgileri Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 4.7. Gökhan Akçiçek'in Neşeli Çiçekler Mevsimi Adlı Şiir Kitabının Künyesi

Türü	Çocuklara yönelik şiir kitabı
Basım Yeri	İstanbul
Basım Yılı	2022
Sayfa Sayısı	96
Yayınevi	Uçan At
Okuma Yaşı	9+ yaş
Kapak	Resimli Karton Kapak
Boyutlar	12,5x19,5 cm
Resimleyen	Saadet Ceylan

Gökhan Akçiçek'in Neşeli Çiçekler Mevsimi isimli şiir kitabı şairin bir önceki kitabı olan Kalbinden Öpülen Nilüfer ile aynı yayınevinden, Uçan At Yayınlarından çıkmıştır. 2022 yılında yayınlanan şiir kitabının içindekiler bölümünde *Çiçek açmış şiirler* ve *Güzel isimler sokağı* adlı iki bölüm yer almaktadır. *Çiçek açmış şiirler* adlı ilk bölümde 65 şiir yer alırken *Güzel isimler sokağı* adlı ikinci bölümde 14 şiir yer almaktadır. Kitapta toplam 79 şiir bulunmaktadır. Bu şiir kitabı, 9 yaş ve üzerindeki çocuklar için özel olarak tasarlanmış, günlük hayattan, doğadan ve insan ilişkilerinden esinlenerek yazılmış şiirlerden oluşmaktadır. Kitapta yer alan görseller Saadet Ceylan tarafından tasarlanmış ve resimlenmiştir.

4.1.7.2. Gökhan Akçiçek'in Neşeli Çiçekler Mevsimi adlı şiir kitabının kapak özellikleri

Şekil 4.14. Gökhan Akçiçek'in Neşeli Çiçekler Mevsimi Adlı Şiir Kitabının Ön Kapağı

Şekil 4.15. Gökhan Akçiçek'in Neşeli Çiçekler Mevsimi Adlı Şiir Kitabının Arka Kapağı

Saadet Ceylan'ın resimlediği Neşeli Çiçekler Mevsimi adlı çocuk şiir kitabı, karton kapaklı bir tasarıma sahiptir. Ön kapakta, sol alt köşeden başlayıp kapağın üst kısmına kadar uzanan bir görsel yer almaktadır. Görselde, kuşlar ve çiçekler eşliğinde bir kız çocuğu ve bir erkek çocuğu resmedilmiştir. Başlık turuncu renkte, sağa yaslanmış şekilde dikkat çekmektedir ve yine sağ tarafa hizalanmış siyah renkli şair adı yer almaktadır. Arka kapakta,

beyaz bir kuğu görseli bulunmaktadır. Sol üst köşede şairin adı ve hemen altında kitabın başlığı yer almaktadır. Ayrıca, arka kapakta İsmail Karakurt tarafından kitabın içeriği hakkında yazılmış bir tanıtım metni de bulunmaktadır. Ancak, bu metnin küçük puntolarla yazılmış olması nedeniyle okuma zorluğu yaratabileceği ifade edilebilir.

4.1.7.3. Kâğıt

Kitapta kullanılan kâğıt sarı mat renktedir ve pürüzlü bir yüzeye sahiptir. Bu kâğıt türünün hafif ve dayanıklı olduğu söylenebilir. İncelenen kitabın sayfaları incelendiğinde herhangi bir deformasyon veya kâğıt renginde değişim gözlenmemiştir. Bu açıdan, kitabın kâğıt kalitesinin yeterli olduğu ve 9 yaş ve üzeri çocukların kullanımı açısından yeterli ve uygun olduğu söylenebilir.

4.1.7.4. Ciltleme

Gökhan Akçiçek'in Neşeli Çiçekler Mevsimi adlı şiir kitabında, yaygın olarak tercih edilen yapıştırma ciltleme tekniği kullanılmıştır. Bu yöntemin yapısal dayanıklılığı sınırlı olan bir yöntem olduğu söylenebilir. Zaman içinde kullanılan tutkalın yapışkanlık özelliğini yitirme riski, kitapların uzun vadede dayanıklılığını olumsuz etkileyebilmektedir. Ancak, mevcut değerlendirmeler ışığında incelenen kopyada, ciltleme tekniğiyle ilgili herhangi bir sorun tespit edilmemiştir.

4.1.7.5. Resim

Gökhan Akçiçek'in Neşeli Çiçekler Mevsimi adlı şiir kitabında resimlemeler Saadet Ceylan tarafından gerçekleştirilmiştir. Kitapta hemen hemen tüm şiirler resimlerle desteklenmiştir ve çoğu şiirin yanında şiirin içeriği ile ilgili bir görsele yer verilmiştir. Kitapta yer alan görseller şiirin konusuyla ve temasıyla uyumlu olduğu için çocukların şiiri anlamlandırmaları açısından çocuğa görelilik ilkesine uygun olduğu söylenebilir. Bazı görseller şiirle ayrı sayfada çoğunda ise şiirler görselle aynı sayfada konumlandırılmıştır. Neşeli Çiçekler Mevsimi adlı kitap çiçek şiirleri serisi olarak yayınlandığı için resimlerde daha çok çiçek türleri yer almaktadır. Ancak, çiçek görselleri yanı sıra daha önceki incelenen kitapların görsellerinde de olduğu gibi çocuk, doğa, hayvanlar, denizkızı, gökyüzü, ağaç, uçurtma vb. gibi birbirinden farklı görseller bulunmaktadır. Bu açıdan, Gökhan Akçiçek'in Neşeli Çiçekler Mevsimi adlı şiir kitabında yer alan görsellerin çeşitliliği ve çoğu şiirin görsellerle zenginleştirilmiş olması kitabın çocuklara görelilik açısından uygun olduğunu gösterebilir.

Unutmabeni çiçeği

Kokun hiç değişmemiş
Hemen hatırladım seni
Nerelerdedin yıllardır
Unutmabeni çiçeği.

Nisan sanırdık
Biz zaten
Açıktan geçen
Her gemiyi.

Duyunca şaşırma
Lütfen
Yağmurdan dikmiş
Denizkızı
Nişan elbisesini.

Begonya

Yan yana görünce bizi
Yasemin ve çuha çiçeği
Usulca açıyor sabah
Günaydın Yokuşu'na
Kendini.

Kuşlar söylemişti
Duydun mu anne,
Bir harfin gölgesine
İyi gelirmiş serinliği.

İlk şiir kitabım bu dedi
Kızın biri,
Kızmayın bana
Komşu balkondan
O düştü kalp hizama.

Aşk olsun sana,
Böylece öğrendim ismini
Begonya.

Şekil 4.16. Gökhan Akçipek'in Neşeli Çiçekler Mevsimi Adlı Şiir Kitabında Bulunan Bir Görsel Örneği

4.1.7.6. Sayfa düzeni

Gökhan Akçipek'in Neşeli Çiçekler Mevsimi adlı şiir kitabının sayfa düzenine bakıldığında, şiirlerin genellikle tek bir sayfada yer aldığı, ancak bazı şiirlerin uzunluklarına bağlı olarak iki sayfaya yayıldığı görülmektedir. Kitaptaki şiirler, sabit bir düzenle sayfalara yerleştirilmemiştir. Şiirlerin yerleşimi hem şiir uzunluğu hem de sayfada bulunan görsellerin konumuna göre değişiklik göstermektedir. Bazı şiirler sola yaslanmış şekilde düzenlenirken, bazıları sayfanın orta tarafına hizalanmıştır. Bununla birlikte, şiirler genellikle sayfanın sol kenarından 1,5 cm, başlıklar ise üst kenardan 2,5 cm boşluk bırakılarak tasarlanmıştır. Kitapta, şiir başlıkları farklı renklerde verilmiş olup, bu durumun metnin görselliğini arttırdığı ve çocukların ilgisini çekebilecek bir özellik olduğu ifade edilebilir. Şiirler tek sütun halinde sunulmuş olup, uzunlukları genellikle üç veya dört kıta olmakla birlikte en fazla on kıtadan oluşmaktadır. Satır uzunlukları incelendiğinde, ortalama olarak 3-5 kelime arasında değiştiği ve karakter sayısının en fazla 35 olduğu gözlemlenmiştir. Ayrıca, kitapta yer alan görseller de sabit bir yerleşime sahip değildir. Birçok görsel, sayfanın sağ tarafında veya orta-alt kısmında yer almakla birlikte, bazı görsellerin sayfanın üst kısmında ya da sol

tarafında konumlandığı tespit edilmiştir.

4.1.7.7. Harf karakteri ve büyüklüğü

Neşeli Çiçekler Mevsimi adlı şiir kitabında yer alan şiirlerin bir önceki kitabı olan Kalbinden Öpülen Nilüfer adlı kitapla aynı yazı tipi ve boyutu, cilt, kapak, kâğıt ve boyut özelliklerine sahiptir. Bu sebeple, Neşeli Çiçekler Mevsimi aldıkları kitapta yer alan şiirlerin de Bembo Infant Regular yazı tipinde yazıldığı görülmektedir. Şiirlerde kullanılan yazı tipinin büyüklüğü 12 punto olarak belirlenmiştir. Her ne kadar tercih edilen yazı tipi yaygın olarak bilinen bir font olmasa da harflerin netliği ve kolay ayırt edilebilir olması, çocuklar için okuma sürecini kolaylaştırabilir. Bu nedenle, kitapta kullanılan yazı tipi ve punto boyutunun çocuk okuyucular için uygun olduğu söylenebilir.

4.1.7.8. Boyut

Neşeli Çiçekler Mevsimi adlı çocuk şiir kitabı, 12,5x19,5 cm boyutlarındadır ve bu boyut şiirin bir önceki kitabı olan Kalbinden Öpülen Nilüfer ile aynı boyutlara sahiptir. Bu boyutun, çocukların kitabı rahatlıkla kavrayabilmesine olanak tanıyarak taşınabilirlik ve kullanım kolaylığı sunduğu ifade edilebilir.

4.1.8. Gökhan Akçiçek'in Kardeşim Sakız Ağacı adlı şiir kitabının dış yapı unsurlarına ilişkin bulgular

4.1.8.1. Kardeşim Sakız Ağacı adlı şiir kitabının künyesi

Gökhan Akçiçek'in Kardeşim Sakız Ağacı adlı şiir kitabına ait künye bilgileri Tablo 8'de verilmiştir.

Tablo 4.8. Gökhan Akçiçek'in Kardeşim Sakız Ağacı Adlı Şiir Kitabının Künyesi

Türü	Çocuklara yönelik şiir kitabı
Basım Yeri	İstanbul
Basım Yılı	2023
Sayfa Sayısı	88
Yayınevi	Ötüken Neşriyat
Okuma Yaşı	9+ yaş
Kapak	Resimli Karton Kapak
Boyutlar	15x21 cm
Resimleyen	Kübra Ceylan

Gökhan Akçiçek'in Kardeşim Sakız Ağacı isimli şiir kitabı Ötüken Neşriyat tarafından 2023 yılında İstanbul'da basılmış ve yayımlanmıştır. Kitap 9 yaş ve üzeri çocuklara yönelik yazılmıştır. Kardeşim Sakız Ağacı isimli şiir kitabının içindekiler bölümünde *Ülkemin İyilik Atlası*, *En Sevdiğim Şiirler* ve *En Sevdiğim Dizeler* şeklinde üç farklı bölüm bulunmaktadır. Ancak son iki bölüm olan *En Sevdiğim Şiirler* ve *En Sevdiğim Dizeler* çocukların kendilerinin kitap bulunan şiirler ve dizelerden sevdiklerini yazmaları için ayrılmıştır. Kitapta toplam 60 şiire yer verilmiştir.

4.1.8.2. Gökhan Akçiçek'in Kardeşim Sakız Ağacı adlı şiir kitabının kapak özellikleri

Şekil 4.17. Gökhan Akçiçek'in Kardeşim Sakız Ağacı Adlı Şiir Kitabının Ön Kapağı

KARDEŞİM SAKIZ AĞACI ÇOCUKLAR İÇİN ŞİİR

Çocuk ve şiir... Birbirine yakışan bu arkadaş sözcükler, zamanın olmadığı bir çocukluk ikindisi gibi menekşelenir gökyüzü defterlerinde. Çocukluğun küçük harfleriyle yazılan bu şiirlerde herkes çocukluğunu da okuyabilir.

Gökhan Akçiçek çocukluğunu terk etmeyenlerden. Şiirlerini okurken "Acaba büyüdük mü, yoksa büyüyen çocukluğumuz mu?" sorusu düşüyor kalbimize. Şiir nasıl bitmezse, çocukluk da bitmiyor aslında. Geçen zamanın eskitemediklerinden biri de çocukluktan kalan kalp. Hayret eden, sevinen, kırılan, büyülenen, seven, üzülen, hiç büyümeyen belki de o çocukluğun kalbi. Çocukluk, unutulan ya da sık sık hatırlanan arka bahçesi şairlerin, şiirle sarılanların. Artık bakmayı unuttuğumuz çiçekler, duyamadığımız sesler, çocukluğumuzdaki gibi göremediğimiz, göremeyeceğimiz anneler, babalar, kardeşler, ablalar, arkadaşlar bekliyor bizi zamanı genişleten bu şiirlerde.

Süleyman Unutmaz

Şiir öğrenen
çocuk başlatır
her sevinci

@otukencocukyayinlari
/otuken_cocuk

Şekil 4.18. Gökhan Akçiçek'in Kardeşim Sakız Ağacı Adlı Şiir Kitabının Arka Kapağı

Gökhan Akçiçek'in Kardeşim Sakız Ağacı adlı şiir kitabında karton kapak kullanılmıştır. Ön kapak ve arka kapak beyaz renkte zemine sahiptir. Ön kapakta farklı ve canlı renkler kullanılarak kitabın başlığı, şair ismi ve resimleyen bilgilerine yer verilmiştir. Aynı zamanda yine ön kapakta ağaç, kedi ve kuş gibi çocukların dikkatini çekebilecek bir görsel bulunmaktadır. Arka kapakta ise şiir kitabının başlığı en üst kışında ortalı bir biçimde büyük harflerle ve mavi renkte verilmiştir. Yine arka kapakta Süleyman Unutmaz tarafından kaleme alınmış, Gökhan Akçiçek'in şair yönü ve kitapta bulunan şiirlerle ilgili genel bir değerlendirmenin yapıldığı bir metin yazısı yer almaktadır. Arka kapağın en altında ise çiçek görsellerine yer verilmiştir. Kitaba ait kapak sırtında ise başlık ve şair ismi yer almaktadır.

4.1.8.3. Kâğıt

İncelen kitapta 65 gr. holmen kâğıt türü kullanılmıştır. Holmen kâğıt türü kitap ve dergi gibi basılı eserlerin üretiminde kullanılan hafif bir kâğıt türüdür. Bu kâğıt türü aynı zamanda hafif ve dayanıklıdır. Kitapta kullanılan kâğıt sarı mat renkte ve pürüzlü bir yüzeye sahiptir. Elimizde bulunan kitabın sayfaları incelendiğinde herhangi bir deformasyon veya kâğıt renginde değişim gözlenmemiştir. Bu açıdan, kitabın kâğıt kalitesinin yeterli olduğu ve 9 yaş ve üzeri çocukların kullanımı açısından yeterli ve uygun olduğu söylenebilir.

4.1.8.4. Ciltleme

Çalışmamızda incelediğimiz kitaplarda Çocuklara Ölüm Yakışmaz adlı şiir kitabı haricinde yapıştırma ciltleme tekniği kullanılmıştır. Benzer bir şekilde Kardeşim Sakız Ağacı adlı kitap da sayfaların kapağa yapıştırılması yoluyla ciltlenmiştir. Bu teknik ekonomik ve hızlı olması açısından tercih edilse de çok dayanıklı olmaması ve zaman içerisinde tutkalın yapıştırıcı özelliğinin kaybolması sebebiyle uzun ömürlü olmama ihtimaline sahiptir. Elimizde bulunan kitap göz önüne alındığında ise ciltleme açısından herhangi bir soruna rastlanmamıştır.

4.1.8.5. Resim

Gökhan Akçiçek'in Kardeşim Sakız Ağacı adlı şiir kitabında resimlemeler Kübra Ceylan tarafından gerçekleştirilmiştir. Kitapta tüm sayfalar resimlerle donatılmıştır. Bazı görseller şiirle ayrı sayfada çoğunda ise şiirler görsellerin üzerine konumlandırılmıştır. Kitapta yer alan görseller şiirin konusuyla ve temasıyla uyumludur ve bu açıdan çocukların şiiri anlamlandırmaları açısından zihin dünyalarına katkıda bulunduğu söylenebilir. Resimlerde daha önceki incelenen kitapların görsellerinde de olduğu gibi çocuk, doğa, hayvanlar, gökyüzü, ağaç, doğa olayları, ev ve araba gibi birbirinden farklı görseller

bulunmaktadır. Bu açıdan, Kardeşim Sakız Ağacı adlı şiir kitabında yer alan görsellerin çeşitliliği ve zenginliği, özellikle de bu kitaba has olarak her sayfanın görsellerle zenginleştirilmiş olması kitabın çocuklara görelilik açısından uygun olduğunu gösterebilir.

Şekil 4.19. Gökhan Akçiçek'in Kardeşim Sakız Ağacı Adlı Şiir Kitabında Bulunan Bir Görsel Örneği

4.1.8.6. Sayfa düzeni

Kardeşim Sakız Ağacı adlı şiir kitabının sayfa düzeni incelendiğine öncelikle sayfaların çeşitli renkli görsellerle süslendiği ve kitapta bulunan şiirlerin farklı renklerde yazıldığı ön plana çıkmaktadır. Şiirlerin sayfa içerisinde konumlandırılmasıyla ilgili olarak sabit bir sayfa düzeninin bulunmadığı söylenebilir. Ancak, diğer incelenen kitaplardaki sayfa düzeninden farklı olarak tüm şiirlerin Şekil 20'de görülebildiği üzere sayfaya ortalı olarak

yerleştirildiği anlaşılmaktadır. Bu kitapta incelenen diğer kitaplardan farklı olarak ön plana çıkan hususlardan biri de şiirlerin kıta sayısıdır. Önceki kitaplarda bir veya iki kıta uzunluğunda şiirler bulunabilirken, Kardeşim Sakız Ağacı adlı kitapta şiirler en az 3 en fazla ise 6 kıtadan oluşmaktadır. Satır uzunluğu açısından ise en az bir en fazla 6 kelime bulunmaktadır. Karakter sayısı bakımından şiirlerde ortalama 15-25 karakter bulunmaktadır. Sayfa boşlukları ise şiirlerin sayfaya ortaya hizalı konumlandırılmasından dolayı sabit değildir.

4.1.8.7. Harf karakteri ve büyüklüğü

Gökhan Akçiçek'in Kardeşim Sakız Ağacı adlı şiir kitabında bulunan şiirler FF Providence Sans incelenen kitapta şiirler Fenomen Sans Pro yazı tipinde yazılmıştır. Şiir başlıklarının ise yine aynı yazı tipinde ancak italik olarak yazıldığı görülmektedir. Şiirlerin yazı boyutu incelendiğinde, yazıların 12 punto büyüklüğe sahip olduğu anlaşılmaktadır. Kitapta kullanılan yazı tipi yaygın bir kullanıma sahip olmasa da okuma kolaylığı açısından herhangi bir sorun teşkil etmemektedir.

4.1.8.8. Boyut

Kitabın sayfa boyutu 15x21 cm'dir. Bu ölçüler çocukların taşıyabilmesi, elle kolayca kavrayabilmesi açılarından uygun olduğu için çocuklar için uygun bir boyuttur denilebilir.

4.2. Gökhan Akçiçek'in şiir kitaplarının iç yapı unsurlarına ilişkin bulgular

Araştırmada Gökhan Akçiçek'in şiir kitaplarının iç yapı unsurlarına yönelik bulgular kitapların yayınlanma yılına göre aşağıda sunulmuştur.

4.2.1. Bulutlar Örtmese Güneşi kitabının iç yapı unsurlarına ilişkin bulgular

4.2.1.1. Konu

Gökhan Akçiçek'in ilk eseri olan Bulutlar Örtmese Güneşi adlı şiir kitabında toplam 64 şiir yer almaktadır. Şiirler iç yapı unsurlarından biri olan konu açısından ele alındığında, şiirlerde farklı konuların işlendiği ortaya çıkmaktadır. Gökhan Akçiçek'in en sık ele aldığı konular içinde çocukluk ve doğayla ilişki, aile bağları ve aile sevgisi, çocukluk dönemi hayalleri ve umut, çocukluk anıları, geçmişe özlem, savaş ve zorluklar, doğada çocukluk yaşantıları gibi konuların yoğunlukla işlendiği görülmektedir.

Gökhan Akçiçek'in şiirlerinde en çok kullanılan ortak konu doğa ve çocukluk konusudur. Şair şiirlerinde çocuk dünyasının doğa ile olan iç içeliğini, çocukların doğaya duyduğu sevgiyi ve onların doğayı bir yaşam alanı haline getirmelerini şiirlerinde yer vermektedir. Bu konu etrafında birçok şiir yer almaktadır. *Kuşları Kardeş Bildim*, *Gökyüzü Bizim Olsun*, *Yüreğim Yüreğinde*, *Merhaba*, *Manolya*, *Bir Karıncaya Şiir*, *Bir Çiçeği Sevmek*, *Kuşları Kardeş Bildim*, *Mavi Rüya* ve *Yüreğimde Uçsun Kuşlar* gibi şiirler doğa ve çocukluk konusu etrafında işlenen şiirlere örnektir.

Doğa ve çocukluk temasının işlendiği şiirlerden bir örnek:

GÜLLERLE UYANMAK

Biliyorum beni bekliyor
Deniz kıyısında martılar
Söz verdim onlara bu sabah
Şarkılar söyleyeceğim
Ve gül götüreceğim
Kucaklar dolusu onlara
Götürsünler diye Ülkemin çocuklarına.

Göreceksiniz bir sabah
Ellerinde güllerle uyanacak
Bütün çocuklar.

Gökhan Akçiçek'in şiirlerinde en sık ele aldığı bir diğer konu ise aile bağları ve aile sevgisi konusudur. Şiirlerinde en çok anne ve baba sevgisi yanında dede ve nine kavramları yer almaktadır. Bu konuda çocuklukta aile ile yaşanan olaylar, çocukluk anılarında anne-baba, dede ve nine ile yaşanan olaylara yer verilmiştir. Şiirlerinde Gökhan Akçiçek aile konusunda en çok sevgi ve özlem duygusu işlemiştir. Aile bağları ve aile sevgisi konusu

etrafında işlenen şiirlere örnek olarak, O çiçeği, *Elifbamı Okurken*, *Rüzgar Şarkı Söylüyor*, *Yüreğimde Bir Akça Kuş*, *Gömleğimin Cebi*, *Yüreğim Yüreğimde* gibi şiirler verilebilir.

Aile bağları ve aile sevgisini konu alan şiirlere bir örnek:

YÜREĞİM YÜREĞİNDE

*Kardeş yağmurlar yağıyor yeryüzüne,
Kardeş çiçekler gülümsüyor dağlarda
Ve kardeş kuşlar
Gülümseyen çiçekleri öpüyor usulca;
Ey anneciğim,
Yüreğim yüreğinde uyuyunca.*

Çocukluk dönemi hayalleri ve umut ise yine şairin Bulutlar Örtmese Güneşi adlı kitabında yer alan şiirlerde en çok yer verdiği konular arasındadır. Çocukların hayalleri, geleceğe yönelik umutları, hayallerinde kurduğu beklentileri bu konu etrafında yer alan şiirlerin ortak konusunu oluşturmaktadır. Bu konu etrafında yer alan şiirlerde çocukların hayal gücünü kullanarak geleceğe yönelik umutlarını ve sevinçlerini dile getirdikleri anlaşılmaktadır. Bu konu içerisinde, *Şafakta Müjde*, *Güllerle Geleceğim*, *Mavi Olsun Kargalar*, *Güvercinli Şiir*, *Güneşe Çağrı*, *Güllerle Uyanmak*, *Alfabem Gül Kokulu*, *Bütün Kuşların Evi*, *Süsleyin O Şafağı*, *Çin'den Uçurtma Bekledim*, *Yunanistan Çocuklarına Şiir*, *Gökyüzü Bizim Olsun* ve *Masalistan* gibi şiirler yer almaktadır.

Çocukluk dönemi hayalleri ve umut konulu şiirlere bir örnek:

GÜLLERLE GELECEĞİM

*Bir sabah babacığım
Bir sabah
Yağmurlar yağarken
Gül bahçelerine,
Denizlere açılan
Sokaklardan geçerek;
Martularla birlikte
Çılgılık çılgılığa
Bu şehri uykusundan
Uyandıracacağım.*

*Bir sabah babacığım
Bir sabah
Yağmurları, gülleri ve denizi
Başucuna bırakacağım.*

Savaş ve zorluklar Gökhan Akçiçek'in ele aldığı konulardan biridir. Özellikle, Filistin, Afganistan, Afrika, Çernobil ve Halepçe gibi bölgelerde yaşanan savaş ve karmaşanın çocuklar üzerindeki olumsuz etkilerinin ve yıkımlarının ele alındığı şiirlerde

çocukların savaşın acımasız yüzüyle karşılaşmaları veya yaşadığı travmalar, kayıplar ve yine de çocukların geçmişe özlemle beraber hayata tutunma iradelerine yer verilmiştir. Burada dikkati çeken hususlardan biri de şiirlerde ölüm konusuna da yer verilmesidir. Sadece savaşlar değil aynı zamanda Türkiye’de yer alan bazı şehirlerde çocukların yaşadığı zorluklar da ele alınan temalardandır. Yetiştirme yurdunda bulunan çocuklar, maden ocağında çalışarak geçimlerini sağlayan ailelerin çocukları ve çalışmak zorunda olan çocuklar gibi hassas ve zorluklarla geçen yaşamların geçtiği şiirler de bu konular etrafında yer almaktadır. Bu konuda işlenen şiirler arasında *Afganistanlı Çocuk İçin, Kızılderili Çocuğun Türküsü, İnce Hesap, Çocuklar, kuşlar ve Afrika, Afrikalı Çocuğa Şiir, Filistinli Çocuklara Birinci Şiir, Filistinli Çocuklara İkinci Şiir, Filistinli Çocuklara Üçüncü Şiir, Halepçeli Bir Bebek, Kıbrıslı Çocuklar İçin, Iraklı Sığınmacı Çocuk Melal'in Söyledikleri, Altı Bin Kır Çiçeği, Çernobil Çocukları için Şarkı, Çernobil Çocuklarına Son Şarkı, Alucralı Bir Çocuğun Şiiri, Erzincanlı Çocuk İçin, Zonguldaklı Çocuğa Birinci Şiir, Zonguldaklı Çocuğa İkinci Şiir, Zonguldaklı Çocuğa Üçüncü Şiir* gibi şiirler bulunmaktadır.

Savaş ve zorluklar konulu şiirlerden bir örnek:

ALTI BİN KIR ÇİÇEĞİ

"Körfez krizi nedeniyle Irak'a uygulanan ambargo sonucu altı bin çocuk bakımsızlıktan ve ilaşızlıktan öldü" 12.07.1991 TV haberi.

*Gül yapraklarından
Kayıklar yaptım da
Bıraktım
Fırat'ın sularına,
Usulca...*

*Karşılaman olmamış
Hiç birini,
Öpücüklerle donatmıştım
Oysa hepsini*

*İlkyazlar gelir,
Harelenir bahçeler
Altı bin gül,
Altı bin kır çiçeği,
Altı bin menekşe
Büyür şimdi
O ülkenin
Dağlarında sessizce.*

4.2.1.2. Tema

Gökhan Akçiçek’in ilk eseri olan Bulutlar Örtmese Güneşi adlı şiir kitabında toplam 64 şiir yer almaktadır. Şiirler iç yapı unsurlarından biri olan tema bakımından ele alındığında, şiirlerde farklı temaların işlendiği ortaya çıkmaktadır. Tema bakımından şairin

kitabında yer alan ve en fazla göze çarpan temalar arasında doğa ve insan ilişkisi, çocukluk ve masumiyet, aile ve sevgi, umuda çağrı, barış ve hayal gücü ve oyun gibi temalara yer verildiği tespit edilmiştir.

Şiirlerin çoğu, doğayla kurulan güçlü bir bağ etrafında şekillenmektedir. Rüzgâr, bulutlar, yağmur, kuşlar, çiçekler ve ağaçlar sıkça kullanılan imgeler arasındadır. Özellikle çocukların doğayla uyum içinde olması, kuşlarla kardeşlik kurmaları, çiçekleri sevmeleri ve uçurtmalarla oyunları, doğal bir çevre bilincini ve saflığı vurgulamaktadır.

*"Gökyüzünden alıp o kuşları,
Yüreğimde uçurmak istiyorum."*

Bu dizelerde gökyüzü ve kuşlar, özgürlüğün ve masumiyetin sembolü olarak kullanılmaktadır. Çocuğun doğayla kurduğu duygusal bağ, aynı zamanda hayal gücünü yansıtmaktadır. Kuşları yürekte uçurmak, bir çocuğun doğayı sahiplenme ve onunla bütünleşme arzusunu ifade etmektedir. Şiirlerde çocukluk kavramının, oyunlar, okul ve aile bağları üzerinden ele alındığı görülmektedir. Çocukların sevgi dolu, sade dünyaları dile getirilmekte ve bu, örnek olarak *"Gökyüzünden alıp o kuşları, Yüreğimde uçurmak istiyorum"* gibi dizelerle, hayal gücünün sınırsızlığını ve çocuksu arzuları betimlemektedir.

Örnek:

*"Başımı bir omza yaslayıp gülümsüyorum;
Yüreğinde güvercinler uçuran babamın omzuna."*

Bu dizelerde çocuk ve baba arasındaki ilişki, güven ve sevgi dolu bir şekilde dile getirilmektedir. *"Yüreğinde güvercinler uçurmak"* ifadesi, bir babanın şefkatini ve masumiyetini simgelerken, aynı zamanda, çocukların sevgiyle beslenen dünyalarına dair içten bir bakış sunuyor.

Şiirlerde, her zorluğun üstesinden gelmek için çocuğun umut dolu dünyası ortaya çıkarılmaktadır. Bunun yanında, doğanın döngüsellliği, yeni başlangıçların habercisi olarak ortaya koyulmaktadır.

"Göreceksiniz bir sabah ellerinde güllerle uyanacak bütün çocuklar" gibi ifadeler, daha güzel bir geleceğe duyulan inancı simgelemektedir.

Kuşların, çiçeklerin ve doğanın evrenselliği üzerinden, farklı coğrafyalardan çocukların kardeşliği ele alınmıştır. *"Afganistanlı Çocuk İçin"* gibi şiirler, savaşın

yıkıcılığına karşı barışa ve umuda yapılan vurgu ile evrensel bir mesaj taşımaktadır.

AFGANİSTANLI ÇOCUK İÇİN

*Bisiklete binemeyeceğim belki
İp atlayamayacağım
Top oynayamayacağım,
Ama olsun,
İlk ben bileceğim
Haziranda açan çiçeklerin ismini
İlk ben duyacağım şafakta
Güvercinlerin kanat seslerini.*

Bu şiirler hem bireysel hem de toplumsal anlamda değer taşıyan güçlü bir mesaj içermektedir. Çocukluk anıları ve masumiyet üzerinden evrensel duyguları ve barışı dile getirmektedir. Doğa ve insan arasında sevgi dolu bir bağ kurulurken, şiirlerin dilindeki akıcılık, özellikle şiirlerin hitap ettiği çocuklarda değer oluşumuna katkıda bulunmaktadır.

Şiirlerin çocuklar açısından hayal gücünün yanında, onların gerçek hayatta karşılaştıkları zorluklar ve karmaşık duygulara da yer verdiği anlaşılmaktadır. Farklı kültürlerden örnekler veya daha geniş bir perspektif kazandıracak unsurlar da temaların zenginleşmesine katkı sunmaktadır. Şiirlerin tematik gücü çocukların hayal gücünü harekete geçirmek ve onlara umut vermek açısından etkileyici olduğu söylenebilir.

4.2.1.3. Dil ve anlatım

Bulutlar Örtmese Güneşi kitabının şiirleri dil ve anlatım yönünden incelendiğinde, çocuk edebiyatının temel unsurlarını barındıran, sade ve akıcı bir dille kaleme alınmış şiirler olduğu görülmektedir. Her bir şiir, çocukların dünyasına hitap eden temaları işlerken, dil ve anlatım yönünden çocukların rahatlıkla anlayıp içselleştirebileceği kelime ve söz öbeklerine yer verdiği anlaşılmaktadır. Dolayısıyla, şiirlerde kullanılan dil, çocukların kolayca anlayabileceği sadelikte seçilmiştir. Karmaşık kelimelerden kaçınılarak, çocukların dünyasına uygun bir üslup benimsenmiştir. Birçok şiirde, "anne", "babacığım" gibi doğrudan hitaplar kullanılarak samimi bir anlatım oluşturulmuştur. Bu yaklaşımın, çocukların şiirle daha kolay bağ kurmasını sağladığı düşünülmektedir.

MERHABA

*Merhaba
Kuşlar, ağaçlar
Çiçek açmış iğde dalı
Merhaba*

Merhaba
Defterim, silgim, kalemim
Öğretmenim
Merhaba

GÜLLERLE GELECEĞİM

Bir sabah babacığım
Bir sabah
Yağmurlar yağarken
Gül bahçelerine,
Denizlere açılan
Sokaklardan geçerek;
Martılarla birlikte
Çığlık çığlığa
Bu şehri uykusundan
Uyandıracağım.

Kuşlar, çiçekler, deniz, gökyüzü gibi doğa unsurlarıyla birlikte, okul, oyuncaklar, aile bireyleri gibi günlük yaşamdan kesitler betimlenmiştir. Bu betimlemeler, çocukların çevrelerini tanımalarına ve şiirle bağlantı kurmalarına yardımcı olmaktadır.

AYDEDE

Ben uyurken
Her gece,
Eğilip öper
Yanaklarımdan
Aydede.
Mavi rüyalar
Bırakır başucuma.
Ay yanaklı kızım diye sever
Beni annem
Uyanınca.

Bu şiirlerde sevgi, özlem, mutluluk gibi duygular ön plandadır. Özellikle aile bireylerine duyulan sevgi ve özlem, çocuğa görelilik ilkeleri açısından onların duyuşsal dünyalarının ihtiyaçlarına uygun bir şekilde sunulmuştur.

ALFABEM GÜL KOKULU

Alfabemin sayfalarına
Gül yaprakları koymuş annem,
Ben okudukça,
Gül kokulu sular geçiyor
İçimden.

Alfabemin sayfalarına
Karanfiller bırakmış ninem.
Ben okudukça,
Karanfil kokulu sularda
Yıkıyor düşüncem.

Alfabemin sayfalarına
Sevgisini düşürmüş dedem.

*Ben okudukça,
Güller ve karanfiller
Daha çok büyüyor
Sevincinden.*

Çocuk şiirlerinin vazgeçilmez unsurlarından olan ritim ve uyak, bu metinlerde de etkin bir şekilde kullanılmıştır. Bu özellik, şiirlerin akılda kalıcılığını artırmakta ve çocukların dil gelişimine katkı sağlamaktadır.

GÜMÜŞ DERE

*Gümüş dere
Gümüş dere
Yine öyle
Aksan ya
Yazık ki
Koptu ipliği
Uçurtmamız
Düştü suya*

Yukarıdaki şiirde görüldüğü gibi uçurtmaların denize düşmesi, rüzgârların menekşeleri kırması gibi imgelerle çocukların hayal dünyasına hitap edildiği söylenebilir. Bu tür imgeler, çocukların soyut düşünme becerilerini geliştirme potansiyeline sahip olabilir.

Şiirlerde, doğa sevgisi, aile bağları, paylaşma ve kardeşlik gibi değerlerin işlendiği görülmekte ve bu temaların, çocukların karakter gelişimine olumlu katkılar sunduğu ifade edilebilir. Genel olarak, bu şiirler dil ve anlatım yönünden çocukların dünyasına hitap eden, onların duygu ve düşünce dünyalarını zenginleştirme özelliğine sahip olabilir. Sade dil kullanımı, doğrudan hitaplar, doğa ve günlük yaşam betimlemeleriyle çocukların ilgisini çekecek şekilde tasarlanmıştır. Şiirler, çocuk edebiyatında estetik ve duygusal zenginlik sunarak çocukların dikkatini çekebilirler. Doğa, insanlık ve masumiyet temaları üzerinden evrensel mesajlar vermektedir.

4.2.1.4. İleti

Şiirlerdeki ileti, insana, doğaya, çocukluğa ve toplumsal değerlere dair evrensel mesajları içermektedir. Genel olarak doğa sevgisi ve doğayla bütünleşme iletisine kitapta sıkça karşılaşılmaktadır. Birçok şiirde doğa unsurları (çiçekler, kuşlar, ağaçlar, deniz, yağmur) ile insanlar arasındaki bağın vurgulandığı söylenebilir. Bu unsurlar aracılığıyla insanın doğayla olan birliği, huzur ve neşe ifade edilmektedir. Örneğin, "*Bir Çiçeği Sevmek*" ve "*Kuşları Kardeş Bildim*" şiirlerinde doğa sevgisinin vurgulandığı görülmektedir.

BİR ÇİÇEĞİ SEVMEK

*Bir çiçeği sevdim en çok
Kırlarda birlikte seyrettik gökyüzünü
Birlikte uyuduk geceleri
Onunla koştuk peşinden kuşların;
Birlikte taşladık denizleri.*

*Bir çiçeği sevdim en çok
Onun için hep mavi kaldı gökyüzü
Ve onun için ıtır kokuyor
Seccadesi annemin.*

KUŞLARI KARDEŞ BİLDİM

*Bir dilim ekmek verdi
Annem bana,
Gidip kuşlarla bölüştüm;
Kuşları kardeş bildim.*

*Bir bayram günü
Balon aldı
Babam bana,
Koşup bulutlarla oynadım;
Bulutları arkadaş bildim.*

*Masal anlattı
Ninem bana,
Şehzadesi mor perçemli
Oturup Aydede'yle dinledim;
Aydede'yi sırdaş bildim.*

Gökhan Akçiçek'in şiirlerinde çocukluk anıları, masumiyet ve çocukluğa ait duyguların yoğun bir şekilde işlendiği ifade edilebilir. Oyuncaklar, elifba okumak, uçurtmalar ve güvercinler gibi imgelerin, çocukların dünyasına ait detaylar olduğu söylenebilir. Bu konuda örnek olarak "*Elifbama Okurken*" ve "*Güllerle Uyanmak*" gibi şiirler bu temayı işlemektedir.

ELİFBAMI OKURKEN

*Ben elifbama okurken,
İlkyazlar gelmiş gibi
Harelenirmiş
Ninem'in yüreciği.
Sonra,
İtır kokusu
Doluyormuş odalara
Ben elifbama okurken,
Öyle diyor ninem.*

GÜLLERLE UYANMAK

*Biliyorum beni bekliyor
Deniz kıyısında martılar
Söz verdim onlara bu sabah
Şarkılar söyleyeceğim*

*Ve gül götüreceğim
Kucaklar dolusu onlara
Götürsünler diye Ülkemin çocuklarına.
Göreceksiniz bir sabah
Ellerinde güllerle uyanacak
Bütün çocuklar.*

Aileye ve özellikle anne figürüne yönelik derin bir sevgi ve minnettarlık dile getirilmeye çalışılmıştır. Şairin, annesine duyduğu sevgiyi doğa ve hayatın güzellikleriyle özdeşleştirdiği görülmektedir. Örneğin, "Yüreğim Yüreğinde" ve "Anneler Günü" şiirlerinin, anne sevgisini ve aile bağlarını vurguladığı söylenebilir.

YÜREĞİM YÜREĞİNDE

*Kardeş yağmurlar yağıyor yeryüzüne,
Kardeş çiçekler gülümsüyor dağlarda
Ve kardeş kuşlar
Gülümseyen çiçekleri öpüyor usulca;
Ey anneciğim,
Yüreğim yüreğinde uyuyunca.*

ANNELER GÜNÜ

*Yarın sabah
Erken uyandırın
Bizi kuşlar.
Bizim mahallenin
Çocuklarıyla birlikte,
Dağlara çıkacağız.
Kurumadan daha
Yapraklarındaki çiğler,
Kucaklar dolusu
Dağ menekşesi toplayacağız.*

*Yarın anneler günü
Annelerimizi
Menekşelerle uyandıracağız,
Çok şaşıracaklar doğrusu.*

Gökhan Akçiçek şiirlerinde evrensel bir barış ve kardeşlik iletisinin sıklıkla işlendiği ifade edilebilir. Farklı milletlerden ve coğrafyalardan çocukların yaşadığı sorunlara karşı başka bir ülkeden ve coğrafyadan bir çocuğun yaşadığı empati, dostluk ve umudun dile getirildiği şiirler sıklıkla yer almaktadır. "Afganistanlı Çocuk İçin" ve "Süsleyin O Şafağı" şiirlerinde bu mesajların sıklıkla ortaya çıktığı görülebilir. Şairin, çocukların dünyalarını, yetişkinlerin gerçekliğinden uzak tutarak ele aldığı belirtilebilir. Bu hayal dünyası, özgürlüğü ve mutluluğu temsil ediyor olabilir. "Mavi Olsun Kargalar" ve "Kurbağamın Uçurtması" adlı şiirlerin bu tema üzerinden ilerlemektedir.

Şiirlerde sık sık geleceğe dair bir umut ve mutluluk iletisi bulunmaktadır. Bu iletilerin, çocukların masumiyeti ve neşesi üzerinden aktarıldığı tespit edilmiştir. Örneğin, "*Güllerle Geleceğim*" ve "*Güllerle Uyanmak*" şiirlerinin bu tür duyguları taşıdığı söylenebilir. Bu şiirlerin iletileri, insani değerleri yücelten, çocukluk masumiyetine ve doğanın güzelliklerine vurgu yapan, barış ve sevgi temalarını işleyen evrensel iletiler taşımaktadır.

4.2.2. Bülbül Deresi Şiirleri kitabının iç yapı unsurlarına ilişkin bulgular

4.2.2.1.Konu

Gökhan Akçiçek'in ikinci şiir kitabı olan Bülbül Deresi Şiirleri adlı şiir kitabında toplam 53 şiir bulunmaktadır. Şairin ikinci şiir kitabı olan Bülbül Deresi Şiirleri, içerisinde farklı konulara yer vermektedir. Ancak, tespit edilen konu ve temalar incelenen Bulutlar Örtme Güneşi adlı şiir kitabıyla büyük oranda benzerlikler gösterdiği ifade edilebilir. Şiirlerde en sık ele alınan konuların çocuğun doğayla olan ilişkisi, hayvanlar, aile bağları ve sevgisi, çocukluk anıları ve çocukluk masumiyeti, barış ve umut gibi konuların yanında ölüm ve ölen kişilere veya canlılara duyulan özlem, savaş ve yetimlik, çocukların yaşadığı acılar, savaş nedeniyle çocukluğu yaşayamama, hastalık ve zorluklarla mücadele gibi konuların işlendiği tespit edilmiştir.

Detaylı olarak incelendiğinde Gökhan Akçiçek'in Bülbül Deresi Şiirleri kitabında yer alan şiirlerin birçoğunda doğanın en çok ele alınan konulardan biri olduğu, deniz, kuşlar, kurbağalar ve çiçekler gibi doğaya ait unsurların şiirlerde daha yoğun bir şekilde yer aldığı görülmektedir.

Örnek olarak bu konuların işlendiği iki şiir şu şekildedir:

DENİZLERİ SEVMEK

*Bak yine ben geldim
Ey mavi deniz
Bu sabah kıyılarına
Karanfiller bırakacağım
Karanfillerimi
Sevgiyle sakla koynunda
Ve unutma
Ey mavi deniz
Seni ne çok sevdiğimi*

KURBAĞAMIN ŞARKISI

*Kurbağam şarkı söyler
Biz kiraz takınca
Kulaklarımıza
Hiç dinmez şarkısı
Kurbağamın bütün yaz
Sonra susar kurbağam*

*Düşünce sulara
Sarı yapraklar
Biter kurbağamın şarkısı.*

Gökhan Akçiçek'in incelediğimiz eseri olan Bülbul Deresi Şiirleri içerisinde ele alınan konulardan biri olan aile bağları ve aile sevgisi konusu incelendiğinde, özellikle anne sevgisi, annenin çocuğuna duyduğu sevgi yanında baba-çocuk ilişkisi ve baba sevgisi gibi konulara yer veren şiirlerin kitapta sıkça yer aldığı ifade edilebilir.

Bu konular etrafında yazılan şiirlere şu şiirler örnek olarak verilebilir:

KARANFİLLER VE ANNEM

*Anneciğim
Çiçekler getireceğim sana
Sen uyurken bir sabah
Karanfiller takacağım
Saçlarına usulca
Ve karanfiller dökülecek
Saçlarından yüzüme
Sen eğilip öptüğünde
Alnımı.*

*Koşardım bahçelerde
Çiçek çiçek gezerdim
Boynuma papatyalardan
Zincirler dizerdim.*

*Yankısı var kulağımda
O güzel ninnilerin
Öpesim gelir ellerini
Bütün annelerin.*

*Dilerdim Rabbimden
Yıldızlarım hiç sönmesin
Sıcacık yuvamızdan
Sevgiler eksilmesin.*

*Gül taşırdım durmadan
Gönlümdeki saraylara
Uçardım ben de kuşlarla
Uzak sessiz diyarlara.*

KUŞLAR GİBİ UYUMAK

*Babacığım,
Sana sarılıp
Bir kuş gibi
Uyuyacağım.
Kanatları yorulmuş
Bir kuş gibi
Göğsünün
Güneşli kırlarında.*

Gökhan Akçiçek'in en sık ele aldığı konular içerisinde savaş, ölüm, kayıplar, ayrılıklar, yalnızlık ve hastalıkların yer aldığı olumsuz içerikler de bulunmaktadır. Bu

şairlerde yine anne özlemi, savaşın olumsuz etkileri, olumsuzluklara karşı mücadele gibi konuların işlendiği tespit edilmiştir. Özellikle, Bülbul Deresi Şairleri kitabında 1990'lı yıllarda dünya coğrafyasında yine çocukların acı ve zulüm gördüğü ülkelere ait yaşanan olaylara yer verilerek bu olaylar çocuk gözüyle, onların bakış açılarıyla ele alınmıştır. Ayrıca, tedavi gören kanserli çocuklar ve onların ölümle yüz yüze kalmasının ele alındığı konular da bulunmaktadır. “Kum Saati Çocukları” ve “Ankara Onkoloji Hastahanesi İlkokulu öğrencileri için” başlıklı serilerde toplam sekiz ayrı şiire yer verilmiştir ve bu şiirlerde kanser tedavisi gören çocuklar için zamanın hızla azalması konuları işlenmektedir.

Bu konulara örnek olarak şu şiirler verilebilir:

SOMALİLİ ÇOCUK İÇİN

Güle ninni söyleyin anneler
Güle ninni söyleyin
Bir gül açar bizim
Dokunduğumuz her yerde
Güllerle çoğalırız
Güllerle doyarız
Bir gül kadar yalnızız
Somali'de.

Güle ninni söyleyin anneler
Güle ninni söyleyin
Bir gül büyür bizim
Gömüldüğümüz yerde.

NUR MUHAMMED'İN ŞİİRİ

Ağlama artık anne
Sil gözyaşlarını
Biliyorum sütüm olsa
Doyurmaz mısın beni.
Sen üzülme hiç anne
Utanma sütüm yok diye
Ben senin gülücüklerinle de
Doyarım
Doyarım da bir kuş gibi
Göğsünde uyurum
Biz Somali'li çocuklar
Bir kuş gibi uyuruz anne
Ölü bir kuş gibi sessizce...

ÇEÇENİSTAN ÇOCUKLARI İÇİN

Bu gidişinde
Ağlamadık ardından
Babacığım
Sadece
Dağlara bakıp

*Gülümsedik annemle
Ve bir gül açtı
Peşinden babacığım
Şafak sökerken
Sessizce...*

ŞARKIMIZIN BAŞLADIĞI YER

*Hadi gel mavi kuş
Son defa kon pencereme
Bir daha göremeyebiliriz
Birbirimizi
Sen şarkılar söyle yine
Bahar gelince çocuklara
Ben çiçekler toparım
Gizlice kırlardan
Dökerim yollarınıza*

*Hadi gel mavi kuş
Son defa kon pencereme
Ve al götür yüreğimi
Mavi kuş
Şarkımızın başladığı yere...*

4.2.2.2. Tema

Gökhan Akçiçek'in Bülbül Deresi Şiirleri kitabında en çok kullanılan ortak tema önceki şiir kitabı olan Bulutlar Örtmese Güneşi adlı kitabında olduğu gibi yine doğa ve çocukluk temasıdır. Ayrıca, özgürlük ve doğanın değeri, sevgi ve bağlılık, hüznün ve özlem, çocuk duyarlılığı ve hayalleri, umut, çocuk masumiyeti, hüznün, barış arzusu, yetim çocukların iç dünyası, hastalıklarla mücadele eden çocukların korkuları ve hayalleri, ölüm ve kayıplar, savaş ve barış gibi temalar da en çok ele alınan temalar arasında yer almaktadır. Şiirlerde özellikle tema olarak çocukluk ve masumiyetin doğa üzerinden ele alındığı tespit edilmiştir. Konu bakımından çocuk bakış açısıyla doğa ve doğada bulunan deniz, kuşlar ve diğer hayvanlar, gökyüzü vb. unsurlar ele alınsa da tema olarak çocukların doğayla ve sevdikleriyle kurduğu güçlü bağlar açığa çıkarılmıştır.

Doğa ve çocukluk temasının işlendiği şiirlerden bir örnek:

SEVGİ BİR KUŞTUR

*Dün okulda
Sevgi nedir diye
Sordu öğretmenimiz
Parmağımı kaldırıp
Usluca dedim ki,
Sevgi bir kuştur
Öğretmenim,
Sevgi bir kuştur
Biz uyuyunca
Yüreğimize konan
Uyanınca
Maviliklere uçar.*

DENİZLERİ SEVMEK

*Bak yine ben geldim
Ey mavi deniz
Bu sabah kıylarına
Karanfiller bırakacağım
Karanfillerimi
Sevgiyle sakla koynunda
Ve unutma
Ey mavi deniz
Seni ne çok sevdiğimi*

Sevgi ve bağlılık teması Gökhan Akçiçek'in Bülbül Deresi Şiirleri adlı kitabında sıklıkla işlediği temalardan biridir. Bu şiirlerde sevgi teması kuş, çiçek ve rüzgâr gibi doğa eğretilmeleriyle somut hale getirilmiş ve bu yolla ifade edilmiştir. Şiirlerde sevgi temasının sadece aile bireyleri açısından değil, arkadaşlıklar ve diğer canlılar üzerinden özlem yoluyla da aktarıldığı ifade edilebilir.

Bu temanın işlendiği şiirlere şu örnekler verilebilir:

EDİNİ UNUTMAYACAĞIM

*Ah sevgili Edin,
İsmi ni hiç unutmayacağım
Çamurdan bir kuş yapmıştın
Bana bir gün
O kuşu artık
Bir ömür boyu
Saklayacağım
Çamurlu ellerini,
Sarı saçlarını
Ve mavi gözlerini
Hiç unutmayacağım.*

*Ah sevgili Edin,
Susmuş mavi kuşlar ormanı
Gözlerin...*

GÖKYÜZÜNÜ SEVMEK

*Bir sen biliyorsun Allah'ım.
Kuşlar için Dua ettiğimi
Ve kuşlar gibi
Mavi gökyüzünü
Nasıl sevdiğimi.*

Gökhan Akçiçek Bülbül Deresi Şiirleri adlı kitabında ölüm, hüznün, barış arzusu, yetim çocukların iç dünyası, hastalıklarla mücadele eden çocukların korkuları ve hayalleri, ölüm ve kayıplar, savaş ve barış gibi temalar üzerinden derin insani ve toplumsal olaylar hem çocuk duyguları hem de toplumsal acılar bağlamında ele alınmıştır. İnsanın özellikle de

çocukların yaşadığı en gerçek ama yıkıcı olaylardan birinin de ölüm ve kayıplar olduğu belirtilebilir. Bu olay şiirlerde hüznün ve özlem bağlamında yer almıştır. Bunun yanında tema olarak savaş ve toplumsal kargaşaların, açlıkların ve yakınların kaybının çocuklarda bıraktığı izler Gökhan Akçiçek tarafından şiirlerde dile getirilmektedir. Şair, Bülbül Deresi Şiirleri kitabında hem savaş coğrafyasından bulunan çocukların duygularını, hem de yetim çocukların duygularını onların gözünden ele almıştır. Barışa duyulan ihtiyaç, kayıplara duyulan özlem ve ölüm hüznü yanında hastalıklarla mücadele eden çocukların travmaları, onların hastalıklara karşı duygusal ve psikolojik durumları, şiirlerdeki önemli temalar arasında yer almaktadır. Tüm bunlara rağmen çocukların hayata tutunma iradelerine ve umutlarına da yer verildiği tespit edilmiştir. Bu temalar etrafında gibi *Eski Bir Şarkı*, *Elveda Güvercinler*, *Mavi Gözlü Nina*, *Denizlere Söylenen Şarkı*, *Kuşlar Gibi Uyumak*, *Çiçekler Gibi Uyumak*, *Gül Getirin Yanınızda*, *Filistinli Bir Çocuğun Sabah Şarkısı*, *Somalili Çocuk İçin*, *Nur Muhammed'in Şiiri*, *Eksilen Gül*, *Çeçenistan Çocukları İçin*, *Kum Saati Çocukları İçin*, *Şarkımızın Başladığı Yer*, *Karanfil Göndereceğim*, *Kumlara Çizilen Resim*, *Kuşlarım Uçunca*, *Şarkı Öğreten Okul*, *Yağmurlu Kente Yolculuk*, *Beklenen Çocuklar*, *Rüzgarlara Verilen Şarkı*, *Çiçeklerle Örtün Bizi*, *Buruk Teselli*, *Son Dilek*, *Tuğçe Erarslan'ın Şiiri* ve *Aslı Güler'in Şiiri* gibi şiirler bulunmaktadır.

Bu temalara örnek olarak şu şiirler gösterilebilir:

ESKİ BİR ŞARKI

*Ne çok sarartmıştı
Parmaklarını,
Sakalını ve bıyığını
İçtiği sigaranın dumanı
Cemal Amca'nın.*

*Kiraz taşımıştık,
Menekşe, gül taşımıştık
Ördüğü sepetlerle
Cemal Amca'nın.*

*Biz büyüdük,
Gülbüz fidanlar gibi
Köpük köpük aktı
Bülbül deresi
Çiğdemler taşıdı
Denizlere
Gül taşıdı.*

*Biz hala buradayız
Cemal Amca
Bülbül deresi burada
Çiğdemler, menekşeler
Ve güller burada
Ama sen yoksun*

Cemal Amca
Sen ve sepetlerin...

MAVİ GÖZLÜ NİNA

*Bu gün,
Nina öldü anne,
Nina için defterime
Bir çiçek vazosunun
Resmini çizeceğim.*

*Çizdiğim vazoları
Nina'nın gözleri gibi
Mavi çiçeklerle Süsleyeceğim.
Ve Nina için
Dünyadaki bütün
Çiçek vazolarına
Mavi bir çiçek
Bırakın diyeceğim.*

GÜL GETİRİN YANINIZDA

*Burası Ordu
Yetiştirme Yurdu
Hepimiz can parçası
Ana kuzusu
Birer acılı türküyüz
Odalar dolusu.*

*Gül getirin yanınızda
Gülücük getirin
Ne olur boş gelmesin
Elleriniz.*

*Benim adım Mevlüt
Hiç görmedim babamı
Siz gördünüz mü abiler
Asılı kaldı yıllardır
Kundağımda ninniler*

*Kuş getirin yanınızda
Düş getirin
Ne olur boş gelmesin
Elleriniz.*

*Benim adım Ümmühan
"Kızıma iyi bakın" olmuş
Son sözleri annemin
Saçlarından üç tel
Saklamışlar bana
Kınası soldu elimin.*

*Sevgi getirin yanınızda
Şefkat getirin
Ne olur boş gelmesin
Elleriniz.*

*Benim adım Halil
Eski bir resmim var
Saklıyorum cebimde*

*Küçücük bileğime
Babam saatini takmış
Bazen gizli gizli bakıyorum
Çiçek açıyor kalbimde.*

*Güneş getirin yanınızda
Işık getirin
Ne olur boş gelmesin
Elleriniz.*

*Benim adım Elif
Dün gece bir rüya gördüm
Kucağındaydım annemin
Kuşlar geçti yanımızdan
Çiğdem kokuyordu ellerim*

*Tomurcuk getirin yanınızda
Öpücük getirin
Ne olur boş gelmesin
Elleriniz.*

*Benim adım Ali
Kimsem kalmamış dünyada
Bakınırım utangaç sessiz
Saçlarımı tarayacak
Bir el ararım aynada.*

*Sevinç getirin yanınızda
Umut getirin
Ne olur boş gelmesin
Elleriniz.*

*Burası Ordu
Yetiştirme Yurdu
Hasretiz hepimiz
Öpülmeye sevmeye
Öksüz yetimiz üstelik
Gözlerimizde hep
Yalnızlık korkusu
Söylenmemiş türküyüz
Odalar dolusu.*

EKSİLEN GÜL

"BM Askerleri Somalili bir çocuğu döverek öldürdüler."

10.11.1994-Gazeteler-

*Biraz önce bir gül düştü
Dalından
Yeni açmış tomurcuk
Nazlı bir gül
Gökyüzü gördü düştüğünü,
Kuşlar gördü, bulutlar gördü
Ben gördüm.*

*Anlayacaklar anne
O gülün eksildiğini
Bahçemizden
Somalili çocukla
Adım gibi biliyorum
Anlayacaklar...*

KARANFİL GÖNDERECEĞİM

*Benden sonra
Bu odada yatacak
Çocuklar için
Karanfiller göndereceğim
Her bahar kuşlarla
Siz hep açık bırakın
Pencerenizi çocuklar.*

KUMLARA ÇİZİLEN RESİM

*Kumdan evler yaptım
Kuş isimleri yazdım kumlara
Ama artık kumlar da bitiyormuş
Çizeceğim daha çok resim
Vardı oysa.*

4.2.2.3. Dil ve anlatım

Gökhan Akçiçek'in Bülbul Deresi Şiirleri adlı kitabında yer alan şiirlerde, çocukların dünyasına uygun, basit ve anlaşılır bir dil kullanımının öne çıktığı ifade edilebilir. Şiirlerde tercih edilen dilin, çocukların zihinsel gelişimine ve algılarına hitap edecek şekilde sade ve akıcı olduğu söylenebilir. Somut imgeler ve doğa unsurları, çocukların çevresindeki dünyayı tanımasına ve anlamlandırmasına yardımcı olabilir. Örneğin, kitapta yer alan şiirlerde kuşlar, çiçekler, deniz ve gökyüzü gibi unsurlar, çocukların doğayla olan bağlantılarını ve onların hayal gücünü ifade etmede kullanılan temel unsurlardır. Gökhan Akçiçek'in genellikle bir çocuğun bakış açısını yansıtarak, çocukların saf ve içten duygularını dile getirdiği belirtilebilir. Şiirlerde bulunan tekrarlı yapıların, çocukların şiiri daha kolay öğrenmelerini ve hatırlamalarını sağlama açısından olumlu olduğu kabul edilebilir. Şiirlerdeki doğa unsurları, anne ve çocuk ilişkisi gibi konular çocukların metinle daha güçlü bir bağ kurmalarına olanak tanımaktadır. Gökhan Akçiçek şiirlerinde dünyanın farklı coğrafyalarından çocukların maruz kaldığı kötülöklere ve hatta ölüm ve kayıplara geniş yer vermektedir. Şiirlerdeki duygusal derinlik, çocukların duygusal gelişimlerini desteklerken, savaş gibi olumsuz duyguların basit bir dille anlatılması, çocukların duygusal farkındalıklarını arttırabilir. Şiirlerdeki imgeler, çocukların hayal dünyasını yansıtacak niteliktedir. "Mavi gökyüzünü sevme" veya "denize şarkı söyleme" gibi ifadeler, çocukların soyut kavramları somutlaştırmasına yardımcı olabilir ve onların hayal gücünü harekete geçirebilir. Dolayısıyla, Bülbul Deresi Şiirleri adlı kitapta yer alan şiirlerin, çocukların dil gelişimi, duygusal anlayışları ve hayal güçlerini geliştirmelerine yardımcı olan, çocuk edebiyatının temel öğelerini barındıran metinler olduğu iddia edilebilir. Basit dil kullanımı ve anlamlı imgelerle zenginleştirilmiş metinlerin, çocukların dünyayı keşfetmelerine, duygusal bağlar kurmalarına ve hayal kurmalarına olanak tanıyabileceği ve bu süreçte

duygusal, zihinsel ve dilsel gelişimlerini destekleyebileceği düşünülmektedir.

Gökhan Akçiçek'in Bülbül Deresi Şiirleri kitabında bazı yazım yanlışları ve noktalama işaretlerinin kullanımı ile ilgili eksiklikler tespit edilmiştir. Örneğin kitabın 24. sayfasında yer alan 'Dua' şiirinde ve 26. sayfada yer alan 'Gökyüzünü Sevmek' şiirlerinde "Allahım" ifadesi kesme ile ayrılmadan yazılmıştır. Ayrıca, 37. sayfada yer alan "Mutsuz Çocuk" adlı şiirinde yazım yanlışları bulunmuştur. Şiirde, "Birşeyler eksik, Birşeyler galiba..." ifadeleri ayrı yazılması gerekirken birleşik halde verilmiştir. Bu şiirler kitapta şu şekilde yer almaktadır:

DUA

Allahım

*Ne olur
Bizimle sessiz sessiz
Kur'an dinleyen
Güvercinler de
Girsin cennete.*

GÖKYÜZÜNÜ SEVMEK

*Bir sen biliyorsun Allahım.
Kuşlar için Dua ettiğimi
Ve kuşlar gibi
Mavi gökyüzünü
Nasıl sevdiğimi.*

MUTSUZ ÇOCUK

*Kırmızı bir balığım var
Akvaryumda,
Mavi bir kuşum var
Kafeste,
Balkonda suladığım
Çiçeklerim var
Yorulmadan çıkmak için
Oturduğumuz kata
Asansörümüz bile var.*

*Ama yine de
Mutlu değilim
Birşeyler eksik
Birşeyler galiba...*

4.2.2.4. İleti

Gökhan Akçiçek'in Bülbül Deresi Şiirleri kitabında yer alan iletilerin hem doğrudan bir duygu aktarımı hem de içsel düşüncelerin dışa vurumu olarak öne çıktığı iddia edilebilir. Gökhan Akçiçek'in şiirlerinde, çocuklarla duygusal bir bağ kurarak çeşitli yaşam anlarını, doğa unsurlarını ve kişisel ilişkileri betimlemekte ve çocukların iç dünyasını açığa çıkardığı görülebilir. Örneğin, 'Şiir Başladı' adlı şiirinde, doğal bir olay olan gelincik düşüşü, annelik

ve duygusal bir kaybın sembolü olarak işlenmektedir. Bunun, şairin okura yalnızca görsel bir imge sunmakla kalmayıp, aynı zamanda kayıp, özlem ve hüznün gibi duyguları da iletme istediğinin göstergesi sayılabilir. Ayrıca, 'Elveda Güvercinler' şiirinde ise, şairin toplumsal ve kişisel anlamda bir veda sürecini, bir tür değişim ve kayıp duygusuyla iletmediği ifade edilebilir. Burada, "güvercinler" hem barışın hem de özgürlüğün simgesidir, ancak bir kentte çocukların korkarak büyüdüğü bir dünyada bu simgelerin artık kaybolduğuna dikkat çekilmektedir. Şiirin, toplumsal eleştiri ve bireysel özlem arasında bir ileti sunduğu belirtilebilir. "Denizlere Söylenen Şarkı" şiirinde ise deniz, Gökhan Akçiçek'in iç dünyasının derinliklerini ve duygusal durumunu yansıtır durumdadır. Buradaki ileti, sevginin bir biçimi olarak denizlere yöneltilen bir şarkı aracılığıyla, duygusal korunma ve yakınlık arzusu olabilir. "Kuşlar Gibi Uyumak" şiirinde, sevgi ve güven arayışı bir kuş ve baba üzerinden aktarılmıştır. Bu şiirlerde ileti, genellikle doğa unsurları, aile bireyleri ve günlük yaşamla bağlantılı duygusal betimlemeler üzerinden aktarılmaktadır.

ELVEDA GÜVERCİNLER

*Elveda güvercinler,
Elveda
Konacak bir yeriniz
Kalmadı daha
Camilerden başka
Bu şehirde.*

*Elveda güvercinler
Elveda
Bu şehrin çocukları
Korkarak giriyor
Artık yataklarına,
Korkarak bakıyorlar
Gökyüzüne, denizlere
Ve dağlara...*

KUŞLAR GİBİ UYUMAK

*Babacığım,
Sana sarılıp
Bir kuş gibi
Uyuyacağım.
Kanatları yorulmuş
Bir kuş gibi
Göğsünün
Güneşli kırlarında.*

4.2.3. Çocuklara Ölüm Yakışmaz adlı kitabın iç yapı unsurlarına ilişkin bulgular

4.2.3.1. Konu

Gökhan Akçiçek'in Kültür Bakanlığı tarafından 2001 yılında yayımlanan Çocuklara Ölüm Yakışmaz isimli şiir kitabında toplamda 30 şiir yer almaktadır. Şiirlerin konuları ele alındığında, Gökhan Akçiçek'e ait daha önceki şiir kitaplarında olduğu gibi, Çocuklara Ölüm Yakışmaz adlı eserinde de ortak konuların yer aldığı tespit edilmiştir. Bu şiir kitabında yer alan şiirlerde en çok anne-çocuk ilişkisi, savaş ve çocuklar, kayıp ve özlem, doğa ve çocuk ilişkileri gibi konulara yer verildiği ifade edilebilir. Kitapta, en sık işlenen konunun anne-çocuk ilişkisi olduğu söylenebilir.

Anne-çocuk ilişkisinin konu alındığı şiirlere örnekler şu şekildedir:

ANNESİNE BENZEYEN ÇOCUKLARIN ŞİİRİ

*Hep aynı yerlerinden
Vuruyorlar çocukları
Annelerine en çok
Benzedikleri yerden
Göz uçlarından ve gülümsedikçe
Yüzlerinde uzayan çizgilerden
En fazla da avuçlarından
Öpmesin diye anneleri bir daha
Kuşlar konmasın diye.*

*Tahammülleri yok
Mavi gözlü bir çocuğun
Gülümsemesine
Ve istiyorlar ki
Hiç biri
Büyüdükçe
Benzemesin annesine.*

AYŞEN BAŞARAN'A İKİNCİ ŞİİR **Yanlış bir iğne sonucu kolu kesilen kız çocuğu**

*Yeniden öğreneceğim
Alfabeyi öğrenir gibi
Sana ve insanlara
Tek kolla sarılmayı.*

*Kucaklarken seni
Bir yanın hep boş kalacak
Buna hazırla kendini.*

*Sevgin hiç azalmasın anne
Sana eskisi gibi
Sımsıkı sarılamayacağım diye.*

Gökhan Akçiçek'in Çocuklara Ölüm Yakışmaz adlı şiir kitabında en sık işlenen konulardan biri de savaş ve çocuklardır. Savaşların farklı coğrafyalarda bulunan çocuklara

ne tür etkilerinin olduğu çocukların gözünden ve onların duyguları bağlamında ele alınmıştır. Burada da şairin savaşlar ve onların çocukların yaşamlarındaki kötü hatıraları konusundaki hassasiyeti diğer kitaplarda olduğu gibi açığa çıkmaktadır. Savaş ve çocuklar bağlamında yer alan şiirlere örnek olarak "*İki Milyon Çocuk İçin Birinci Şiir*", "*İki Milyon Çocuk İçin İkinci Şiir*", "*Kosovalı Çocuklar İçin*" ve "*Afgan Çocuklarına Mayın Dersleri*" gösterilebilir.

AFGAN ÇOCUKLARINA MAYIN DERSLERİ

"Afganistan'da ilkokullara mayın dersi konu"- -Gazeteler-

1. Şiir

Beni hep bekle sen
İsmimi ve koltuk değneklerimi
Alır
Seke seke gelirim
Sana anne.
Gelişimle şenlenir gönlün
Çiçeklenir dağlar,
Belki de
Gülümser yüzün...

2. Şiir

Bağcıklı bir potinim
Sulu boyam
Resim defterim
Ve bir de sarı bisikletim
Olsun isterdim
Ne yazık ki olmadı
Ama engel değil hiç biri
Ellerim ceplerimde
Yıldızlara bakarak
Şarkı söylememe...

İKİ MİLYON ÇOCUK İÇİN BİRİNCİ ŞİİR

"Son on yılda savaşlarda iki milyon çocuk öldü." -B.M. Raporu-

Hadi ne duruyorsunuz
İki milyon çiçek resmi çizin
Dünyanın bütün duvarlarına
İki milyon şarkı besteleyin

Sizi seviyoruz diye bağırın
Ve öpün çocuklarınızı
İki milyon defa.
Yetiyorsa ömrünüz.

İKİ MİLYON ÇOCUK İÇİN İKİNCİ ŞİİR

Asık yüzlü görünmek istemezdim
Savaşta ölen çocuklar
Albümünde
İyi ki gülümsemişim
Son resmimde

Gökhan Akçiçek'in şiirlerinde ele aldığı konulardan biri de kayıp ve özlemlerdir. Bu şiirlerde çocukların kayıplara karşı hissettikleri yoğun duygu, onların kayıplarla yüzleşmesi ve ortaya çıkan özlemle başa çıkma süreçleri farklı imgelerle konu edinmiştir. Bazen çocuk

ölümleri çocukların kendi ağzından dile getirilmiştir. Ayrıca, Gökhan Akçiçek bu şiir kitabında 2000’li yıllara ait hem ülkemizde hem de dünyanın farklı coğrafyalarında yaşanmış olaylara atfen bu olayları konu alan şiirlere yer vermiştir. 1999 depremi, Afganistan’ın işgali, Balkanlarda yaşanan savaş ve hastalık veya yanlış teşhis sonucu travma yaşayan çocuklar gibi toplumsal olaylara yer verilmiştir. Bu konuda yazılan şiirlere “*Kar Çocuklarının Şiiri*”, “*Deraber Berba*” ve “*Sessiz Bekleyiş*” gibi şiirler örnek olarak gösterilebilir.

KAR ÇOCUKLARININ ŞİİRİ

***"Bingöl'de 12 Mart 1999 Cuma günü yatlı okuldan köyelerine dönen üç çocuk donarak öldü."
(Basından)***

*Hiç böyle düşmemişti
Saçlarımıza kar
Hiç böyle yağmamıştı
Çocuk yüzlerimize
Ayışığı taşımış rüzgâr
Sabaha kadar gözlerimize.*

*Ve artık hiç üşümüyoruz
Anne
Karanlıkta açan
Mor çiçekler gibi
Sarıldık sımsıkı birbirimize.*

*Büyütüp asın
Fotoğraflarımızı
Kış manzaralı
Takvimlerin yerine.*

ÖMRÜ CEBİNDE ÇOCUK

*Ne çıkar
Ölü bir çocuğun ceplerinden
Serçe parmağı kadar kalmış
Bir kurşun kalem
Birkaç kuş tüyü
Tozlar içinde bir mendil
Biraz susam tanesi
Ne çıkar
Ölü bir çocuğun ceplerinden
Yağmurlarla yıkanmış
Bir orman belki.*

4.2.3.2. Tema

Gökhan Akçiçek’in Çocuklara Ölüm Yakışmaz şiir kitabı çocukların dünyasından hem bireysel hem de kitabın yayımlandığı 2000’li yıllara ait toplumsal olaylara karşı geliştirilen duyarlılığı açığa çıkaran temalara yer vermektedir. Şiirlerde daha önceki kitaplarda da olduğu gibi, çocukluk ve masumiyet, anne-çocuk sevgisi, savaş ve umut, savaş

ve yıkıcı etkileri, doğa sevgisi ve duyarlılığı, özlem ve umut, yaşamın küçük çocuklardaki olumsuz etkilerinin yanında empati ve duyarlılık temaları işlenmiştir. Şiirlerde sıklıkla çocukların kırılgan ruh hallerine, umut dolu dünyalarına ve acılara rağmen umutlu olma yanında hayal kurma unsurlarına yer verildiği ifade edilebilir. Ayrıca, çocukların özellikle anneyle olan bağları ve sevgileri başka konular etrafında ele alınmıştır. Çocuklara Ölüm Yakışmaz adlı kitapta ölüm temasına ise dünyada yaşanan olaylar noktasında sıklıkla yer verildiği tespit edilmiştir.

Gökhan Akçiçek'in bu kitabında ele aldığı farklı temalara örnek şiirler şu şekildedir:

ÇOCUKLARA ÖLÜM YAKIŞMAZ

Antalyalı öğretmen Ayşe Özkurt'un ilik nakli yapılacak yeğeni Alişan için başlattığı kampanyanın ismidir.

*Nasıl yakışırsa bahara
Işıktan desenleriyle
Bir kır kelebeği
Öyle yakışır bir anneye
Göğsüne parmaklarıyla
Irmaklar çizen bebeği.*

*Anne yüzüdür
Dağ yalnızlığıyla
Odalara döken sesini.*

*Biraz ölümdür çocuk biraz düş
Sayfaları açılmamış bir defter gibi
Bekler önünde her annenin
Kırık bir hayatın ucuna
Eklenmek için.*

BİR ÇİÇEĞE AĞLAMAK

*Bir çiçeği severken gördüm
Annemi
Yapraklan ömrümden
Sayfalar gibi
Siyah beyaz bir resimde
Dağıtmış saçlarımı rüzgar
Annemin titreyen ellerinden belli,*

*Bir çiçeğe ağlarken gördüm
Annemi
Saklıyordu gözyaşlarını bizden
Bakışları buluştuğunda
Duvardaki resimle
Buğulanırdı gözleri
Korkardım o zaman
Duyacak diye
İçimde ezilen karanfilleri*

*Rüyalar, ırmaklar ve sesim
Akıyordu ellerinden annemin.*

DERABE BERBA

Feride için...
Unuturuz yüzünü sesini
Belki de hiç gidemeyiz o yerlere
Hatırlamak istesek de
Yıllar sonra ismini
Kanar dudaklarımız
İlk yazlarda açılan
Bir gül olur yüzü
Feride'nin
Savrulan saçları
Çarpar yüzümüze
Ve bir gül dikenini ansızın
Batar yüreğimize...

4.2.3.3. Dil ve anlatım

Gökhan Akçiçek'in Çocuklara Ölüm Yakışmaz adlı şiir kitabında yer alan şiirlerin sade, akıcı ve genel olarak anlaşılır bir dille yazıldığı belirtilebilir. Şiirlerde yoğun duygusallık hakimdir ve genelde doğa ve aile bağları yanında çocuk masumiyeti tekrar eden konu ve temalar arasındadır. Şiirlerin birçoğunda gerçek hayattan alınan savaş olayları ve ölüm yer almaktadır. Bazı şiirlerde eğretilmeler ve soyut imgelere yer verilmiştir. Örneğin, “Bir Çocuğa Ağlamak” şiirinde “içimde ezilen karanfiller” ifadesi veya “İşaretli Çocuk” şiirinde “alnımdaki mermi izi” gibi ifadeler küçük yaştaki çocuklar için anlamlandırma açısından zorluk çıkarabilir. Ölüm, savaş ve kayıp temaları, çocuklara görelilik ilkesi açısından ele alındığında, bu yaş grubundaki çocukların psikolojik gelişimini olumsuz etkileyebilecek düzeyde yoğun olabilir. Özellikle savaş, ölüm ve fiziksel zarar gibi konulara değinilen şiirlerde çocuğa görelilik ilkesi tam anlamıyla sağlanmamış olabilir. Şiirlerde genel olarak yazım kurallarına dikkat edilmiş olmakla birlikte, bazen yazım yanlışları ve imla hataları tespit edilmiştir. Örneğin, “Ömrü Cebinde Çocuk” şiirinde “çocuğun” yerine “çoçuğun” şeklinde bir yazım yanlışlığı mevcuttur. Ayrıca, kitapta “Annesine Benzeyen Çocukların Şiiri” ve “Afgan Çocuklarına Mayın Dersleri” adlı iki farklı şiirde “hiçbiri” ifadesi ayrı olarak “hiç biri” şeklinde yanlış yazılmıştır.

Bu yanlışlar şiirler şu şekilde geçmektedir:

ÖMRÜ CEBİNDE ÇOCUK

Ne çıkar
Ölü bir çocuğun ceplerinden
Serçe parmağı kadar kalmış
Bir kurşun kalem
Birkaç kuş tüyü
Tozlar içinde bir mendil
Biraz susam tanesi

Ne çıkar
Ölü bir **çocuğun** ceplerinden
Yağmurlarla yıkanmış
Bir orman belki.

Afgan Çocuklarına Mayın Dersleri

2. Şiir

Bağcıklı bir potinim
Sulu boyam
Resim defterim
Ve bir de sarı bisikletim
Olsun isterdim
Ne yazık ki olmadı
Ama engel değil **hiç biri**
Ellerim ceplerimde
Yıldızlara bakarak
Şarkı söylememe...

ANNESİNE BENZEYEN ÇOCUKLARIN ŞİİRİ

Hep aynı yerlerinden
Vuruyorlar çocukları
Annelerine en çok
Benzedikleri yerden
Göz uçlarından ve gülümsedikçe
Yüzlerinde uzayan çizgilerden
En fazla da avuçlarından
Öpmesin diye anneleri bir daha
Kuşlar konmasın diye.
Tahammülleri yok
Mavi gözlü bir çocuğun
Gülümsemesine
Ve istiyorlar ki
Hiç biri
Büyüdükçe
Benzemesin annesine.

4.2.3.4.İleti

Gökhan Akçiçek'in Çocuklara Ölüm Yakışmaz kitabında yer alan şiirler, insani duyguları ve toplumsal gerçeklikleri ele almaktadır. Şair, şiirlerinde sevgi, umut, acı ve eleştiri temalarını işlemektedir. Özellikle çocukların masumiyeti ve savunmasızlığı üzerinden toplumsal sorunlara dikkat çekilmiş, savaş, doğal afetler ve adaletsizlik gibi meseleler duygusal bir biçimde aktarılmıştır. Şiirlerde, bireysel acılardan yola çıkılarak toplumsal farkındalık yaratma amacının öne çıktığı tespit edilmiştir. Kosovalı ve Afgan çocuklara yazılan şiirlerde savaşın yıkıcı etkileri; deprem ve yanlış tıbbi müdahalelerle ilgili şiirlerde ise bireyin yaşadığı kayıplar ve zorlukların dile getirildiği söylenebilir. Buna karşın, umudun ön plana çıktığı bir anlatımla, doğanın ve insanlığın yeniden iyileşme gücünün de şiirlerde dile getirildiği görülebilmektedir. İnsan ilişkilerinin sıcaklığı, çocukların saflığı ve doğanın güzelliği, şiirlerin iletisini çeşitlendirmekte ve çocuklarda hem bir farkındalık hem de duygu derinliği oluşturabileceği düşünülmektedir.

4.2.4. Denizlere Söylenen Şarkı adlı kitabın iç yapı unsurlarına ilişkin bulgular

4.2.4.1. Konu

Gökhan Akçiçek'in Denizlere Söylenen Şarkı isimli şiir kitabı şairin daha önce yayınlamış olduğu dört farklı şiir kitabında yer alan şiirlerden derlenen bir seçkidir. Denizlere Söylenen Şarkı adlı kitaptaki seçkiler Bulutlar Örtmese Güneşi, Bülbül Deresi Şiirleri, Çocuklara Ölüm Yakışmaz ve İnce Hüzünler Senfonisi adlı kitaplardan alınmıştır. Daha önceden de belirtildiği gibi Gökhan Akçiçek şiirlerinde ortak konuları ve temaları işlemektedir. Bu şiir kitabında da anne ve çocuk ilişkisi, doğa ve çocuk, çocukluk ve özgürlük konuları sıklıkla ele alınan konular arasındadır.

Bu şiirlerde anne ve çocuk ilişkisi annenin çocuğuna karşı şefkati ve koruma içgüdüğü, çocuğun gözünden annesini hayatta bir sevgi, ilham kaynağı olarak görmesi, anne fedakarlığı, anne özlemi, anneye duyulan sevgi ve bağlılık gibi konular bazen doğa ile annenin özdeşleştirilmesiyle ortaya koyulmuştur. Gökhan Akçiçek'in Denizlere Söylenen Şarkı adlı şiir kitabında anne ve çocuk ilişkisi konusunu ele alan şiirlere örnekler şu şekildedir:

KARANFİLLER VE ANNEM

*Anneciğim
Çiçekler getireceğim sana
Sen uyurken bir sabah
Karanfiller takacağım
Saçlarına usulca
Ve karanfiller dökülecek
Saçlarından yüzüme
Sen eğilip öptüğünde
Alnım.*

İSMİ KONMAMIŞ ÇOCUKLAR ANNESİ

*Gülüştünü bir yerlere yazmalıyım
Bir yağmur tanesine çizip
Boynuna astığın gülüşünü
Başka türlü saklamak
Mümkün değil.*

*İsmi konmamış çocuklar annesi
Gün gelir
Senin de şarkın unutulur
Odalara sığmayan sesin
Başboş bir top gibi koridorlarda
Zıplar, zıplar ve durur.*

Gökhan Akçiçek'in bu şiir kitabında da doğa ve çocuk ilişkisini konu olarak ele aldığı ifade edilebilir. Özellikle çiçekler, karanfiller, dağ, deniz, gökyüzü, güneş gibi doğa unsurları

bu kitapta sıklıkla işlenen konulardandır. Şiirlerde çiğdem, karanfil ve gül gibi çiçekler çocuk saflığı ve masumiyetini simgelemiştir. Aynı zamanda çiçekler Gökhan Akçiçek şiirlerinde geçmişe yönelik güzel anıların da sembolü olarak ele alınmıştır. Ayrıca, çiçeklerin açması veya solması yaşam içinde döngü, yenilenme ve sürekliliği açıklamaktadır. Bu kitapta yer alan doğa ve çocuk ilişkisi konusunu işleyen şiirlerden bazıları şöyledir:

BİR ÇİÇEĞİ TAŞIMAK

*Bir çiçeği taşır gibi yüreğim
Öyle yalnız öyle nazenin
Sözcüklerim olsun isterdim
Söylemek için böyle zamanlarda
Güneşi götürmek isterdim
Bir kardelen sıcaklığı
Düşün diye içimize
Ve sesimizin üşüdüğü mevsimlere*

YÜZÜMÜ DAĞLARA DÖNÜP

*Her sabah kıyısından
Çiğdemler topladığım deniz
Oyuncaksız günlerde
Avunduğum şarkılar
Yüreğimde sürgün veren karanfil
Ve
Sizi de getirirler diye
Yükleyip kanatlarına
Yüzümü dağlara dönüp
Yolunu gözlüyorum turnaların*

Denizlere Söylenen Şarkı isimli şiir kitabında çocukluk ve özgürlük konusu da sıklıkla işlenen konular arasındadır. Çoğunlukla çocukluk anıları, oynanan oyunlar, çocukluğun özgür ruhu Gökhan Akçiçek tarafından şiirlerinde çokça yansıtılmış konulardandır. Bunlara *Şarkılar İçinde*, *Evcilik Oynayan Bir Kızın Şiiri*, *Uçurtmalı Şiir* gibi şiirler örnektir.

EVİLİK OYNAYAN BİR KIZIN ŞİİRİ

*Evcilik oynar bir kız çocuğu
Küçük yastıklarıyla
Boş fincanlarda
Kahve ikram eder
Misafirlerine
Beyaz düşler saklar
Büyüyeceği yıllar için
Ve özenle tarar saçlarını
Bez bebeğinin
Yorulur ince parmakları
Düşer avuçlarına*

Annesinin.

*İşten dönen babası
Kıyamaz uyandırmaya
Bir öpücük kondurur usulca
Kırpiklerinin ucuna*

ŞARKILAR İÇİNDE

*Bir gün dönecek kırlangıçlarım
Göreceksin anne
Şarkılarla dolacak Bülbülderesi
Çiçek açacak erik ağaçları
Ve bademler
Karanfil kokulu
Sabahlara uyanacağız.*

*Göreceksin anne
Bir gün dönecek kırlangıçlarım
Şarkılarla dolacak Bülbülderesi.*

4.2.4.2. Tema

Gökhan Akçiçek'in Denizlere Söylenen Şarkı adlı kitabında sevgi, umut, özlem, çocukluk masumiyeti temalarının ağır bastığı görülmektedir. Bu şiirlerde doğa imgeleri çocuk sevgisini ve onların masum dünyasını yansıtmaktadır. Şiirlerde en çok anne ve doğa konuları üzerinden umut, sevgi ve özgürlük temaları işlenmiştir. Diğer kitapların aksine Denizlere Söylenen Şarkı adlı şiir kitabında savaş ve çocukların savaştan etkilenmeleri konu ve tema olarak ele alınmamıştır.

Şairin sevgi, umut, özlem ve çocukluk masumiyeti temalarını yansıtan şiirlere şu örnekler verilebilir:

BİR ÇİÇEĞİ SEVMEK

*Bir çiçeği sevdim en çok
Kırlarda birlikte seyrettik gökyüzünü,
Birlikte uyuduk geceleri
Onunla koştuk peşinden kuşların;
Birlikte taşladık denizleri.*

*Bir çiçeği sevdim en çok
Onun için hep mavi kaldı gökyüzü
Ve onun için ıtır kokuyor
Seccadesi annemin.*

GÜLLERLE GELECEĞİM

*Bir sabah babacığım
Bir sabah
Yağmurlar yağarken
Gül bahçelerine,
Denizlere açılan
Sokaklardan geçerek;*

*Martularla birlikte
Çılgılık çılgılığa
Bu şehri uykusundan
Uyandıracağım.*

*Bir sabah babacığım
Bir sabah
Yağmurları, gülleri ve denizi
Başucuna bırakacağım.*

4.2.4.3. Dil ve anlatım

Gökhan Akçiçek'in Denizlere Söylenen Şarkı adlı kitabında yer alan şiirlerin, çocuklara yönelik sade bir dil ve akıcı bir anlatım anlayışıyla kaleme alındığı söylenebilir. Şiirlerde, sade, duygu içerikli ve imgesel yönden çeşitlilik gösteren dil kullanımı olduğu tespit edilebilmektedir. Denizlere Söylenen Şarkı adlı kitabında yer alan şiirlerde anneye duyulan sevgi, doğa sevgisi, çocukluk anıları ve masumiyet temaları ön plandadır. Ayrıca, şiirlerde sevgi, doğa, aile ve masumiyet gibi evrensel temalar çocuklar için uygun şekilde işlenmiş ve çocukların hayal gücünü destekleyebilecek betimlemelerle çeşitlendirilmiştir. Bununla birlikte, bazı şiirlerde kullanılan imge ve eğretilmelerin çocuklar için soyut olabileceği düşünülmektedir. Örneğin, "*Çiçekler içinde kalmışsın diyor annem / Oysa yakama taktığım kırmızı bir karanfil*" gibi dizeler, soyut anlamlarıyla çocukların kavrayışına uzak olabilir. Kitapta bulunan şiirlerde bazı yazım yanlışları da tespit edilmiştir. Örneğin, "*Deniz Kaçağı*" şiirinde "*Bu gün*" şeklinde ayrı yazılmış olan ifade doğru olarak "*Bugün*" olmalıdır. Ayrıca, "*Rüzgâr Şarkı Söylüyor*" adlı şiirde bitişik yazılması gereken "*birkaç*" ifadesi de ayrı yazılmıştır.

RÜZGÂR ŞARKI SÖYLÜYOR

*Rüzgâr şarkı söylüyor
Bize anne,
Duyuyor musun?*

*Gökyüzü yine mavi,
Yine civil civil sokaklar
Düşüremedik en yüksekteki
Cevizleri biliyorsun.*

*Salıncaklarımız boş,
Bir kaç kuş ismi kaldı
Yüreğimizde;
Hepsini tutmak zor.*

Nasıl değişti rengi bademlerin?

*Rüzgâr şarkı söylüyor
Bize anne,
Duyuyor musun?*

4.2.4.4. İleti

Gökhan Akçiçek'in Denizlere Söylenen Şarkı adlı kitabında yer alan şiirler derin bir duygu dünyasını ve çocuklukla ilgili temaları işlemenin yanında annelik, sevgi, doğa ve büyüme gibi konuları da yansıtmaktadır. Şiirlerin genelinde, çocukların dünyası ve duygusal halleri üzerine yoğunlaşmış, duyguların doğal bir biçimde dile getirilmesi sağlanmıştır. Her şiir, doğa ile iç içe olma hali ve aile bağları üzerinden ilerlemektedir ve tüm olgu ve olaylar çocuğun gözünden tasvir edilmiştir. Özellikle annelere ve doğaya olan sevgi, şiirlerin ortak temalarındandır. *"Bir çiçeği taşır gibi yüreğim"* gibi ifadelerle, bir çiçeği koruma yaklaşımı sergilenmektedir. Benzer şekilde, *"Alfabemin sayfalarına / Gül yaprakları koymuş annem"* gibi dizelerle, aile bireylerinin sevgi biçimleri dile getirilmiştir. *"Yüzümü dağlara dönüp/Yolunu gözlüyorum turnaların"* gibi dizelerle, çocukların doğayla ve hayvanlarla kurduğu derin bağlar vurgulanmış, doğal çevreye duyulan hayranlık şiirlerdeki anlam zenginliğini artırmıştır. Çocukluk, şiirlerde bir içsel yolculuk, büyüme ve değişim süreci olarak da görülür. *"Büyüyünce Ressam olacağım; / Çağırıp bütün kargaları / Maviye boyayacağım"* gibi dizelerle, çocukların hayal gücü ve idealleri de şiirlerde birer tema olarak işlenmiştir. Şiirlerdeki ana tema olan sevgi, çocukların en derin hislerini dile getirmelerine olanak tanımaktadır. Bu sevgi hem doğaya hem de insanlara duyulan bir bağlıdır.

4.2.5. Alfabetiz Kuşlar adlı kitabın iç yapı unsurlarına ilişkin bulgular

4.2.5.1. Konu

Gökhan Akçiçek'in Alfabetiz Kuşlar adlı şiir kitabı 2018 yılında yayınlanmıştır. Bu şiir kitabında daha öncekilerden farklı ele alınan konuların varlığı dikkati çekmektedir. Daha önceki şiir kitaplarında, doğa ve çocuk, anne-çocuk ilişkisi ve çocukluk masumiyeti, özgürlük gibi konular temel olarak işlenen konularken bu kitapta bu konulara ek olarak alfabe ve harfler, şair ve şairlik, yazı ve anlam dünyası da ele alınan konular arasındadır.

Şiirlerin genel konusunun, çocuğun doğa, gündelik yaşam ve iç dünyası ile kurduğu anlamlı ilişkilere odaklandığı görülmektedir. Alfabe ve harfler, gündelik hayatın içerisinde yer alan olaylar ve nesneler, doğanın güzelliği, çocukluk masumiyeti bu şiirlerde ele alınan konular arasındadır. Diğer kitaplardan farklı olarak alfabe ve harfler, dilin ve düşüncenin yapı taşı olarak ele alınırken, aynı zamanda çocuğun duygusal ve zihinsel dünyasını yansıtmaktadır.

Alfabe ve Harfler konusu Gökhan Akçiçek tarafından *Alfabemin Kumdan Harfleri, Çamaşır İpine Tutunan Harf, İ Harfinin Rüyası, Şapkalı A Harfi* gibi şiirlerde rahatlıkla

görülebilmektedir. Bu şiirlerde harflerin kişiselleştirildiği açığa çıkmaktadır. Ayrıca, Türkçenin şiirlerde sıklıkla işlendiği, dilimize ve dilimizin zenginliğine yapılan vurgular şiirlerde rahatlıkla görülebilmektedir. Bu konulara örnek olarak şu şiirler verilebilir:

ALFABEMİN KUMDAN HARFLERİ

Para üstünü
Sonbahar yaprağıyla ödeyen
Bakkal amca
Rüyamda gördüm seni
Berberde tıraş oluyordun
Sakallarına değen makas
Ürkütmüyordu güvercinleri.
Gülümsedin bir ara
Görünce beni

Dağıttı o sabah rüzgâr,
Saçlarımın yerine
Kumdan harflerimi.
Haziran üç harftir
Ve kısaltılmışı
Nardır aslında
Söylemesini bilene.

Seneye de giysin diye
Dört harf fazlasını
Uygun görmüş
Ona Türkçe.

Bu yüzden
Tersten de okunuyor
Bazı isimler
Yaz gelince.

ÇAMAŞIR İPİNE TIRMANAN HARF -Mustafa Ruhi Şirin'e-

Geçerken size de uğradım dese rüzgâr.
Defterimin arasında kuruttuğum
Gül yaprağına

Bir sözü olsa yağmurun.
Yedisinde düşürdüm
Alfabemdeki ilk harfi...
Bu yüzden
Çamaşır ipinde uyutur
Serçe parmağımı annem
Geceleri.

İ HARFİNİN RÜYASI -İrfan Yıldız'a-

Uzağım sanma sana
İ harfi
Aramızda olsa olsa
Dört denizin mavisini
Hadi ekleyelim yanına
Üç dal da hercai.

Ne dersin
İ harfi
Büyüyünce
Serçe parmağında
Uyusun ister misin
Göçmen kuşların kalbi?

Şair ve şairlik konusu da bu kitapta diğer kitaplarda ele alınan konulardan farklı olarak ilk defa karşımıza çıkmaktadır. Gökhan Akçiçek, şiirler üzerine, şairin şiiri ortaya çıkarma süreci ve şiir yazmanın anlamı ve önemi üzerine şiirler ortaya koymuştur. Bazı şiirlerin ise başka şairlere atfedildiği görülmektedir. Bu konuda ele alınan şiirlere olarak *Bizi Şiir Büyüttü*, *Kalbine Değen Kuşlar*, *Penguenin Rüyası* şiirleri örnek gösterilebilir.

KALBİNE DEĞEN KUŞLAR ***Cemal Süreya'ya saygıyla**

Kalbine değen kuşlar
Bir alfabeden
Havalanmış olmalı.
*Önce öp sonra bağışla beni.
Sizden bize düşen
Mendilin kat izinde
Bir geyiğin yüreği çarpıyor
Nar komşuda unutuyor,
Tanelerini.

BİZİ ŞİİR BÜYÜTTÜ

Denizanası'na anne diyen
Küçük balığın
Şaşkınlığını kimseye
Mavi yengeç.
Söyleme
O kendini çocuk yuvasında
Saniyor,
Kuyruğuna denizyıldızı
Takmış bir balina
Uykusunda

PENGÜENİN RÜYASI

Büyüyünce şiir olacağım
Dedi,
Küçük Penguen.

Önceleri,
Şaka yapıyor sandım
Ciddiye almadım pek
Çünkü böyle bir isteği
Duymamıştım kimseden.

Meğer dönmeye niyetli
Değilmiş sözünden.
Baksanıza
Bir gözü kapalı
Elif çiziyor karlara
Kuyruğuyla şimdiden

4.2.5.2.Tema

Daha önce de belirtildiği gibi Gökhan Akçiçek'in Alfabetik Kuşlar kitabında ele alınan konular şairin önceki şiir kitaplarında ortak ele alınan konulara ilave olarak harfler, şiir ve şairlik gibi konuların eklenmesi açısından farklılık göstermektedir. Aynı şekilde, tema olarak da ortak ele alınan temaların yanında bazı açılardan farklılıklar göze çarpmaktadır. Öncelikle, diğer kitaplarda olduğu gibi sevgi, umut, çocuk masumiyeti gibi temalar ortak olarak bu kitapta da yer almaktadır. Ancak, harflerin ve alfabeye çocuğun ilişkisi, şiirin derinliği ve nar konusu üzerinden bereket ve kırılmalık temalarının farklılığı bulgularımız arasında göze çarpmaktadır. Bu farklı temalarda eğitim, harflerin ve alfabenin çocuk gözüyle ele alınması, şairin şiire verdiği önem ve şiirin derinliği ele alınmıştır. Bunlara örnek şiirler şu şekildedir:

ŞAPKALI A HARFİ

*Haritada bile bulamazsınız
Yerimizi, biz söylemesek.*

*Olsun!
Okul servisi alıyor ya
Hepimizi evlerimizden
Tek tek.*

*Bir çiçek nasıl
Açar ki uykusunda
Bilmezdik inanın
Yağmuru ezberlemesek.*

*Küçük bir farkımız
Var sizden
Aşkı tekrarsız öğrendik
Daha ilk derste
Şapkalı a harfi
Eklenince alfabemize...*

NAR DERSİNE GEÇ KALAN MARTI

*Nar okulunda öğrendim
Koyun koyuna uyumayı
Alfabemdeki harflerle.*

*Bir adım öne çıksa
Şaşkınlığım
Değerdi ellerine.*

*Sende kalsın sırrım
Sakın söyleme
Kumdan sonra başlar şarkısı
Sevincin her dilde.
Martılar susar bazen
Denizlerin yerine...*

KÂKÛL VE NAR

*Tesadüfen de olsa
Yan yana düşse
Aynı cümlede
Ne kadar güzel olurdu
Birbirinden habersiz
Kâkül ve nar.*

*Bunu duyan eleğimsağma
Sen git, beni bekleme
Derdi Şiiri olan yetişir nasılsa
Acemi rüzgâra.*

*Noktalı virgül durur mu hiç
O da tutar elinden
Bir ünlemin
Getirip bırakırdı
Yanağına senin.*

4.2.5.3. Dil ve anlatım

Gökhan Akçiçek'in Alfabetik Kuşlar isimli şiir kitabında yer alan çocuk şiirleri, dil ve anlatım açısından ele alındığında, çeşitli edebî öğelerle zenginleştirilmiş ve dilin eğlenceli, özgün kullanımını sergileyen şiirler olarak öne çıkmaktadır. Şiirler, kelimeleri, harfleri ve dilin yapısını farklı biçimlerde keşfederek anlam zenginliği oluşturmaktadır. Şiirlerdeki dil, sade ve akıcıdır. Özellikle şiirlerde harfler ve kelimeler arasındaki ilişki, çocukların dünyasına hitap eden bir anlatımda ele alınmıştır. Şiirlerde, özellikle alfabenin harfleri ve kelimelerle yapılan kullanımlar dikkat çekicidir. Örneğin, "*Alfabetik Kuşlar*" şiirinde harfler ve kelimeler, şairin dil aracılığıyla yeniden şekillenmektedir. "Nar" gibi bir meyvenin, birçok şiirde hem gerçek hem de soyut bir öge olarak kullanıldığı görülmektedir. Şiirlerdeki anlatım, özellikle çocukların hayal gücüne hitap etmektedir. Çiçekler, harfler, hayvanlar ve doğa unsurları sıkça yer alırken, şiirlerdeki anlam genellikle soyut bir şekilde aktarılmıştır. Bu durum, çocukların daha geniş bir hayal gücüne ve dil becerilerine sahip olmalarını sağlamaya katkı yapabilir.

4.2.5.4. İleti

Gökhan Akçiçek'in Alfabetik Kuşlar isimli şiir kitabında bulunan şiirlerde yer alan imgeler ve çağrışımlar, okuyucuya anlamlı bir okuma deneyimi sunmakta ve dilin anlam zenginliği ortaya koyma özelliğini çocuklara kazandırmaktadır. Gökhan Akçiçek, harfler ve kelimeler arasındaki ilişkileri özenle kurgulayarak şiirlerinde yansıtmaktadır. Şiirlerdeki imgeler, çoğunlukla sembolik öğelerle desteklenmekte ve farklı bir dünya yaratılmaktadır. "Nar", "alfabe", "harfler" gibi unsurlar hem görsel hem de duygusal bir etki yaratacak şekilde

kullanılarak, şiirin anlam derinliğini ön plana çıkarılmaktadır. Genellikle şiirlerde okul hayatı ve okumanın eğlenceli dünyası ve öğrenmenin keşfine yönelik iletiler yer almaktadır.

4.2.6. Kalbinden Öpülen Nilüfer adlı kitabın iç yapı unsurlarına ilişkin bulgular

4.2.6.1. Konu

Gökhan Akçiçek'in Kalbinden Öpülen Nilüfer adlı şiir kitabı 2022 yılında, "*Her yaştan çocuklar için kuş şiirleri*" alt başlığı ile yayınlanmıştır. Kitapta yer alan şiirlerin ortak konularının, doğa ve insan ilişkisi, aile bağları, çocukların hayal gücü, büyümenin getirdiği değişim, sevgi ve yakınlık olduğu söylenebilir. Gökhan Akçiçek'in, şiirlerinde, doğayla iç içe bir yaşamı, insani değerleri ve insan ilişkilerindeki sıcaklığı, kuşları ve diğer canlıları konu olarak sıklıkla ele aldığı ifade edilebilir. Doğanın çeşitli unsurlarının (çiçekler, kuşlar, ağaçlar, rüzgarlar) insanla olan etkileşimi, şiirlerin ana konularını oluşturduğu tespit edilmiştir. Bu şiirlerin, çocukların hayal gücünü, duygu dünyalarını ve çevreleriyle kurdukları bağı yansıttığı belirtilebilir. Şiirlerin çoğunda, çocukların sevgi ve umut dolu dünyaları açığa çıkarılırken onların hayatı ve çevrelerini keşfetme sürecinde yaşadıkları dile getirilmektedir. Örneğin, "*Çoğalmış sevinçlerin şiiri*" ve "*Leyla çok üzgün*" gibi şiirlerde, çocukların duygularının yoğunluğunun yansıtıldığı ifade edilebilir. Bu şiirler, çocukların ve doğanın etkileşimini, sevinç ve hüznün gibi zıt duyguları çocuk bakış açısıyla açığa çıkarmaktadır. Yine, "*Leyla çok üzgün*" şiirinde, çocukların duygusal deneyimleri ve onların yaşadığı küçük olaylar üzerinden ruh hallerinin nasıl değiştiğine dair konu ele alınmaktadır. Ayrıca, örneğin, "*Kanaviçemin şiiri*" ve "*Mercan'ın ilk şiiri*" gibi şiirlerde, çocukların yaratıcılığı ve hayal dünyasına ait bir bakış açısı getirdiği belirtilebilir. Bu şiirlerde, hayvanlar, doğa ve insan ilişkisi aracılığıyla çocukların hissettiği duygular ele alınıyor görünmektedir.

ÇOĞALMIŞ SEVİNÇLERİN ŞİİRİ

-İraz Odabaş için-

*Yaprağımı evde unuttum
Şimdi alıp geliyorum gül ağacı
Benim de yaprağım var
Çiçeklerim,
Daha bitiremediğim
Şiirlerim.*

*Bir araya toplayamadığım
İyilik dileklerim var
Tünemiş öpücüklerim.*

*Annem öpünce
Açıyorlar
Şaşırdın mı*

*Şarkı bile söylüyorlar
Bazı bazı.*

*Bu şiiri sen yazdırdın
Aslında
Çoğaltmış sevinci kuşların
Gül sesini duyunca.*

LEYLA ÇOK ÜZGÜN

-Leyla Yıldırım için-

*Leyla çok üzgün
Yem attığı kuşlar
Konmamış penceresine
Bugün.*

*Su sıçramış eteğine
Aynı hizada yazmamış
Şair amcası soy ismini
Defterine.*

*Ondan önce karşılaşmış
Sokağın başındaki
Çınar
Bir şiirin gelişini.*

*Leyla çok üzgün
Birimiz gül takalım saçlarına
Rüzgâr üflesin
En iyisi avuçlarına.*

KANAVİÇEMİN ŞİİRİ

*Ne yapabilirim senin için
Kanaviçem
Mesela
Kuşlara ders verebilirim
Yağmurda ıslanmadan
Uçma bahsinde
İstersen.*

*Martılara denize düşmeden
Atılan simitleri
Bir çırpıda kapmayı
Ve ödünç tuz istemeyi
Denizden.*

*Yengeçlere kurs verebilirim
Dahası
Su içinde şarkı söylemeyi
Gülerken.*

*Dans kursu da olabilir
Penguenlere
Öğrenebilirler pekâlâ
Halay çekmeyi
Paytak adımlarını
Değiştirmeden.*

Ya resim dersine ne dersin
Kuğulara ve sülünlere
Öğretebilirim pekâlâ
Kardan adama burun takmayı
Kömürden.

Sarıdan mavi yaparlar
Yeşilden kırmızı
Fırçaları olur hem
Kuş teleğinden.

Pisi balığına kolye yapabilirim
Hiç üşenmeden
Denizkızına bir çift küpe
Gümüşten.

Biliyorum zor olacak
Ah, kanaviçem
Senin için tavşan bile
Çizerim
Altmış ikiden...

MERCAN'IN İLK ŞİİRİ

Aynı gün gülümseyemem sana
Mercanım
Annem darılır
Üzülme, yarın nasılsa
Kuşlar bize hatırlatır.

Sevmiyor değilim
Kedilere "hoş geldin" deyişini
Ve onları
Karşıdan karşıya
Geçirini.

Senden öğrenmiş diyorlar
Yaprağını saymadan
Uyumayı ağaçlar.

Kaplumbağayı
Habersiz öpüvermeyi
Üflemeyi çay kaşığına.

Aynı gün gülümseyemem sana
Mercan'ım
Daha şiirlerimi
Saymadım.

4.2.6.2.Tema

Gökhan Akçiçek'in Kalbinden Öpülen Nilüfer adlı çocuk şiir kitabında genel olarak doğa, aile, sevgi, büyüme gibi temaların ele alındığı söylenebilir. Kitaptaki şiirlerin ortak teması, doğa ile iç içe geçmiş sevgi olarak belirtilebilir. Çocukların doğaya olan merakı, bitkilere, hayvanlara ve çevreye duydukları sevgi, şiirlerde sıklıkla ele alınmaktadır. Şiirlerde sıkça kullanılan ağaç, çiçek, kuş, deniz gibi doğa unsurları çocukların dünyasından

yansıtılmakta ve onların bu unsurlar üzerinde kurdukları hayaller dile getirilmektedir. Aile, özellikle anne figürü, şiirlerde önemli bir tema olarak yer tutmaktadır. Anne sevgisi, annenin korucu ve güven verici özelliği, anne-çocuk arasındaki bağ Gökhan Akçiçek'in Kalbinden Öpülen Nilüfer adlı kitabında da sıklıkla yer almaktadır. Büyüme ve değişim de kitabın önemli temaları arasında tespit edilmiştir. Örneğin, bir tohumun filizlenmesi, bir kelebeğin kanat açması gibi doğal olaylar, çocukların büyüme sürecine benzetilmektedir. Ayrıca, sevinç, üzüntü, merak, heyecan gibi birçok duygunun, şiirlerde farklı açılardan ele alındığı ifade edilebilir. Gökhan Akçiçek'in Kalbinden Öpülen Nilüfer adlı kitabında doğa sevgisi ile ilgili temaya örnek olarak şu şiirler verilebilir:

GÜNAYDIN GÜZELLEMEŞİ

*Senin günaydının meleğim
Neşesini artırıyor
Nilüferin.*

*Kuşlara uğruyor
"Günaydın" deyişin
En gizli yaprağına huş ağacının
Dönüp sarılıyor yine
Henüz çiçeklenmiş begonvile.*

*Taraçalara da uğramıyor değil
Komşu evin balkonuna
Baharın uyandığı
O küçük koruluğa
Annemin elma soyarken
Haftıdan çevirdiği
Serçe parmağına.*

*Günaydının efendim
Çift sıra sarmaşık
Desen almış etamin
Sabaha kanat çırpın
Boz güvercin.*

NİLÜFERİN ŞARKISI

*Hele saçları
Yere değsin
Sen ondan sonra gör
Neşesini
Nilüferin.*

*Bir şarkısı var
Yağmura iyi gelen
Ara sıra unuttur
Sözlerini
Yardıma çağırır
Su kuşunu hemen.*

*Rüyasında annesini görmüş
O gece*

*Işıklar içinde berrak
En sevdiği şarkısını
Söylüyormuş yıldızlar:
Suzinak.*

*Sabah olunca
Siyah bir kuğu gelmiş
Ziyaretine
"Ah, nilüferim," demiş
Güzelim
Yeniden öp suları
Değişsin rengim.*

Gökhan Akçiçek'in Kalbinden öpülen Nilüfer adlı kitabında yer alan aile bağları, anne/baba ve çocuk sevgisi temalarına örnek olarak şu şiirler gösterilebilir:

KIZ ANNESİNİN ŞİİRİ

1.
*Görmedim sanma kızım
Bugün de sana eğildi
Tüm leylaklar
Parmaklarının ucunu takip etti
Gün boyu
Yıldız tozuna bulanmış Sarmaşıklar.*

*Omzundan dökülüştünü
Saçlarının
Örnek gösteriyorlarmış
Şimdiden, bilesin.*

*Erkenden uyutuyormuş kuşları
Sevincinin aynalara
Çizdiği resim.*

KIZ BABASININ ŞİİRİ

1.
*Uzaklarda bile olsan
Nasıl mı anlıyorum
Gülümsediğini?*

*Biraz havalansın diye
Açılmış oluyor henüz
Hastası olan bir evin
Penceresi.*

*Dolaşıyor rüzgâr
Yanında kokusu
Kır çiçeklerinin
Göller kımıldıyor ağır usul
Uzattıyor boynunu bir kuğu
Dağlıyor baharın uykusu.*

2.
*Nasıl mı anlıyorum
Bensiz de olsan
Gülümsediğini?*

*İçine kıvrılıyor bir ağaç
O anlarda, kızım
Yeşil yapraklarda
Başlıyor müziği
Şarkımızın.*

4.2.6.3. Dil ve anlatım

Gökhan Akçiçek'in Kalbinden Öpülen Nilüfer adlı şiir kitabının, çocuk edebiyatı bağlamında dilin yaratıcı kullanımına dair önemli bir örnek teşkil ettiği söylenebilir. Şiirler, kelimelerin ve harflerin anlamsal ve yapısal çeşitliliklerini çocuklara sunmak amacıyla çeşitli edebî öğelerden yararlanmaktadır. Şair tarafından diğer kitaplarında da olduğu gibi sade ve akıcı bir dil kullanılmıştır ve kelimeler ile harfler arasındaki ilişki farklı bakış açılarıyla şiirlerde verilmiştir. Özellikle alfabedeki harflerin ve kelimelerin kullanımındaki çeşitlilik, şiirlerde sıklıkla kullanılan ikilemeler çocukların dil yapısı hakkındaki farkındalıklarını arttırabilir. Şiirlerde kullanılan doğa, hayvan ve insan imgeleri ise çocukların hayal güçlerini harekete geçirebilir. Bu sayede çocuklar, dilin sadece iletişim aracı değil, aynı zamanda düşünce ve hayal gücünü ifade etmenin bir yolu olduğunun farkına varabilirler

4.2.6.4. İleti

Gökhan Akçiçek'in Kalbinden Öpülen Nilüfer adlı şiir kitabının, çocuk duygusunu ve duyarlılığını merkeze alan şiirlerden oluşan bir kitap olduğu ifade edilebilir. Kitapta, doğa, sevgi, aile, hayvanlar ve yaşamın farklı dönemlerini ele alan konular ve özellikle doğa unsurları, insan ve hayvan sevgisi, aile bağları ve çocukluk temalarının işlendiği görülmektedir. Kitabın en belirgin temasının, çıkarsız bir sevgi ve doğayla uyum içinde yaşama mesajı olduğu belirtilebilir. Kitaptaki şiirlerin ortak paydası, insana ve çevreye karşı duyulan sevgi ve saygıdır. Örneğin, "*Misafir Rüzgâr*" şiiri, doğanın güzelliklerini ve insanlar ile doğa arasındaki iletişimi öne çıkarmaktadır. Burada ayrıca insanın doğa ile bağının önemine dair bir ileti bulunmaktadır. Aile sevgisinin ise "*Neşeli Şarkılar Makamı*" ve "*Süslenip Geliyor Mavi*" gibi şiirlerde öne çıktığı görülmektedir. Anne ve baba, sevgi ve güvenin kaynağı olarak ifade edilmiş ve bu bağların değerine dikkat çekilmiştir. "*Şiir Öğrenen Rüzgâr*" ve "*Zarf Dolusu Öpücük*" gibi şiirlerde, çocukların hayal dünyasının genişliği ve öğrenmeye açık yapıları ele alınmıştır. Bu temalar, aynı zamanda bir eğitimin önemi ile ilgili iletiye yer vermektedir ve çocuklara sanat, şiir ve doğa sevgisini aşılamayı hedeflediği belirtilebilir. Bu iletilerin yer aldığı bazı örnekler şu şekilde sunulabilir:

MİSAFİR RÜZGÂR

Uzun süredir pencerem açık
Rüzgâr girsin diye odama
Dolaşıp gelmiş olmalı
Şimdi
Gagasından öpmüştür
Bir kekliği.

Değdirmeden ırmağa
Kirpiğini
Nasıl su içtiğini ceylanın
Oturup anlatsın isterim
Boş bir koltuğa
Gitmeye yakın.

Ardıcın türküsünü, nazını
Nazenin geyiğin peşinden
Kokusunu çayın, şekerin.

Avucuma bıraksa
En son, rüyasını
Bir çileğin.

NEŞELİ ŞARKILAR MAKAMI

Gül koy arasına kaşlarımın
Anne
Sevindir beni
Sarıl bana üç kez
Avucunda gezdir
Yüreğimi.

Müziği de aç istersen
Severken ellerimi
Eşlik etsin ikimize
Buselik bir şarkının
Nağmeleri.

Hicaz olmasın anne
Duyunca hiç şaşımam
Sevinirim
Bu melodi
Ya suzidil
Ya şehnaz derim.

ŞİİR ÖĞRENEN RÜZGÂR

-Volkan Emir Baysal için-

İki şiiri olan
Birini rüzgâra versin
Neden mi anne
Öğrencisiyim her an
Türkçenin.

Şiir bilen rüzgârlar
Götürsün okula beni
Hiç bırakmasın nar
Rüzgârın harflerini.

*İki şiiri olan
Birini yağmura versin
Paylaştırsın onu yağmur
Şiirsiz evlere
Eksik yaprağını bir ağaç
Soruyor mevsimlere.*

*İki şiiri olan
Birini öyküye versin
Gökte bulut
Denizde balık
Sevinsin.*

4.2.7. Neşeli Çiçekler Mevsimi adlı kitabın iç yapı unsurlarına ilişkin bulgular

4.2.7.1. Konu

Gökhan Akçiçek'in Neşeli Çiçekler Mevsimi isimli şiir kitabı çiçek şiirleri serisi alt başlığıyla basılmıştır ve şiirler en yoğun geçen konu çiçek türleridir. Neşeli Çiçekler Mevsimi şiir kitabının, doğa, insan duyguları ve gündelik yaşamdan kesitleri bir araya getiren bir derleme niteliğinde olduğu ifade edilebilir. Kitap, çiçek çeşitleri ve doğayla insan arasındaki bağ üzerinden ilerleyen bir yapıya sahiptir.

Kitaptaki şiirlerin büyük bir kısmının doğadaki unsurları ele aldığı görülmektedir. Çiçekler, ağaçlar, yapraklar ve diğer doğa unsurları şiirlerde sıklıkla ortaya çıkmaktadır. Örneğin, "*Yaprağına Küsen Ağaç*" şiirinde bir ağacın yapraklarına küstüğü düşüncesi işlenirken, "*Kadife Çiçeği*" doğayla birey arasındaki ilişki ele alınmaktadır. Bazı şiirlerde, gündelik hayatın sıradan detaylarının konu edildiği görülmektedir. "*Naz Bize Geldi*" şiirinde bir misafirin gelişile evdeki havanın değişimi, "*Fesleğen Sohbeti*" şiirinde ise güneşin yön değiştirmesiyle çiçeklerin yüzlerini güneşe dönmesi anlatılmaktadır. Gökhan Akçiçek'in daha önce yayınlanan kitaplarında olduğu gibi Neşeli Çiçekler Mevsimi adlı kitabında da şiirlerin önemli bir kısmı, insanın doğayla ve çevresiyle olan duygusal bağını ele almaktadır. "*Çiçek Olma Hevesi*" şiiri, çocukluk hayalleriyle doğayı birleştirirken, "*Cezayir Menekşesi*" şiiri çiçekler üzerinden insan duygularını ele almaktadır. Şiirlerde sıkça işlenen bir diğer konu, çocukluk masumiyetidir. "*İlk yazın İlk Şiiri*" ve "*Narçiçeğinin Şiiri*" gibi şiirlerde, çocuk neşesi ve hayal gücünün öne çıktığı söylenebilir. "*Naz Bize Geldi*" ve "*Camgüzeli*" gibi şiirlerde misafirliğin, komşuluk ilişkilerinin ve sosyal bağların etkileri ele alınmaktadır. Misafirlerle evde oluşan hareketlilik ve neşe, somut bir konu olarak betimlenmektedir. Bu konuların bazılarının ele alındığı şiirlere şu örnekler verilebilir:

ÇİÇEK OLMA HEVESİ

*Büyüyünce ne olacak
Acaba
Karıncalara su taşıyan
Sultanküpesi?*

*Sanırım
Eksik olmaz dudağından
Saksılara
Çekidüzen veren
Gülümsemesi.*

*Onun büyüdüğü odalar
Daha geniş, daha ferah
Leke tutmaz
Kanaviçesi.*

*Şarkısı ince nağme
Bahtı kahve telvesi.*

*Kızların mı
Hiç dinmez
Çiçek olma hevesi.*

YAPRAĞINA KÜSEN AĞAÇ

*Bugünlerde iyi değilim
Hercai
Nedenini hiç sorma
Bizim okulun bahçesindeki
O ağaç
Küsmüş yaprağına.*

*Çok uğraştım
Barıştırmak için
Onları
Hatta yardıma çağırdım
Ala kargayı.*

*Söz verdi
Bir örnek hırka
Örecekle onlara annem
Renkleri uymasa da
Desenleri
Aynı çizgiden.*

FESLEĞEN SOHBETİ

*Bu yana çevir yüzünü
Güneş orada daha cömert
İstersen.*

*Nasıl geç kalmak
Senin huyun
Sevinçlerin varken.
Alışırız tabii
Küçük nazlarına
Ve müjdelere*

*Olmasın yeter ki
Sitem.*

*Göz aydınlarını,
İyi günler dileğini
Ne güzel
Duymak senden.*

İLK YAZIN İLK ŞİİRİ

*Uğramadın diye
Kırılmam ki sana
Mercimeğim
Biliyorum
Öpmekten geliyordun
Yanağını
Bir bebeğin.*

*Nasılsa ilkyaz yine gelecek
Bir martının kanatlarında
Belki
Uzansam tutacağım
O gün
Saçlarından mevsimi.*

*Ah mercimeğim!
Bir melodiye başlıyor kuşlar
Ürkek, acemi
Hep öyle diyorlar
Senin için
Kibar ve sevimli.*

4.2.7.2. Tema

Neşeli Çiçekler Mevsimi şiir kitabında, doğa ve insan arasındaki bağların çeşitli temalar üzerinden ele alındığı bir anlatımın bulunduğu söylenebilir. Şiirlerin temelinde doğa sevgisi, aile bağları ve anne/baba sevgisi, insani değerler, çocukluk masumiyeti, sosyal ilişkiler ve gündelik hayat gibi temalar öne çıkmaktadır. Çiçek ve doğa imgelerinin, insanın duygu ve düşün dünyasını yansıttığı ifade edilebilir. Gökhan Akçiçek'in doğa ile insan ilişkisini, çocuğun hayal gücünü ve duyarlılığını somut olaylarla ilişkilendirerek ele aldığı görülmektedir. Şiirlerdeki çiçek ve bitki unsurları, çoğunlukla insani özelliklerle benzetilerek kişileştirilmiş, bu da doğa ile kurulan bağı vurgulamıştır. Aynı zamanda çocukluk teması, masumiyeti, hayal gücünü ve çocuk neşesini açığa çıkarmaktadır. Bu bağlamda çocukların büyüme hayalleri, arkadaşlık ilişkileri ve günlük hayatlarındaki sevinçler, önemli bir duygu olarak sunulmaktadır. Misafirlik ve sosyal ilişkiler, şiirlerde akrabalık ve komşuluk bağları, misafirlerin getirdiği neşe ve ev içindeki hareketlilik şiirlerde ele alınan temalar olarak ortaya çıkmaktadır.

Doğa ve insan temasıyla ilgili olarak *Kadife Çiçeği* şiiri örnek verilebilir:

KADİFE ÇİÇEĞİ

*Bu yaştan sonra
Şiire öğrenci yazılsam
İlk önce sen tebrik edersin beni,
Öyle değil mi
Kadife çiçeği.*

*Çünkü sen, nerede görsen
Ütüş bir gömleği
Yakasına ilişmek istersin
Hemen
Tanırmış gibi kendini.*

*En azından şahitsin buna
Gözleri açık severdi
Seni annen
Daima.*

*Değmesin isterdi
Aslında
Kâküllerin yağmura.*

“Çiçek Olma Hevesi” şiiri, doğanın ile çocuğun hayallerini birleştiren bir tema örneği olarak verilebilir:

ÇİÇEK OLMA HEVESİ

*Büyüyünce ne olacak
Acaba
Karıncalara su taşıyan
Sultanküpesi?*

*Sanırım
Eksik olmaz dudağından
Saksılara
Çekidüzen veren
Gülümsemesi.*

*Onun büyüdüğü odalar
Daha geniş, daha ferah
Leke tutmaz
Kanaviçesi.*

*Şarkısı ince nağme
Bahtı kahve telvesi.*

*Kızların mı
Hiç dinmez
Çiçek olma hevesi.*

“Narçiçeğinin Şiiri” çocukların hayal gücünü, neşesini ve duygusal bakış açılarını öne çıkaran bir temaya sahiptir:

NARÇİÇEĞİNİN ŞİİRİ

Biliyorum
Narçiçeğim
Dokunsalar güleceksin.

Komşulardan duymuş
Annem, bu yıl
Birkaç hafta önce
Çiçeklenmişsin.

Gören olmuş seni
Gün doğarken
Bazen yağmura
Bazen de rüzgâra
Kokunu ödünç vermişsin.

Bahçedeki diğer çiçeklere
Hele yaz bir gelsin
Ya müzik dersi
Alacağım
Diyormuşsun
Ya da resim.

4.2.7.3. Dil ve anlatım

Gökhan Akçiçek’in Neşeli Çiçekler Mevsimi adlı kitabındaki şiirler, çocukların anlayabileceği şekilde sade ve akıcı bir dille kaleme alınmıştır. Kısa ifade kullanımı ve karmaşık cümle yapılarından kaçınılmasıyla, çocukların şiirleri kolay anlayabilmesi amaçlanmış olabilir. Doğa ile insan arasındaki ilişki, canlılarla kurulan bağ gibi temalar, somut ve anlaşılır imgelerle desteklenmiştir. Örneğin, “Fesleğen Sohbeti” adlı şiirde, fesleğenle kurulan sevgi ve bağlılık, onun varlığının getirdiği mutluluk ve güzelliklerle birlikte ele alınmıştır. Şiir, fesleğene duyulan sıcak duyguları ifade ederken, küçük kaprislerine karşı hoşgörüyü ve iyi dileklerinin değerini vurgulamaktadır. Kitapta kullanılan kelimeler, genellikle çocukların günlük hayatlarında karşılaştıkları kelimelerden seçilmiştir. Ancak, şiirlerde yer alan bazı çiçek isimleri, çocukların anlamakta zorlanabileceği türdendir. Örneğin, “sultanküpesi,” “hanım düğmesi,” “camgüzeli,” “vargit çiçeği,” “süsen,” “elimsende,” “unutmabeni çiçeği,” “delişmen” ve “buhurumeryem” gibi kelimeler, çocuklar için tanıdık olmayabilir. Bununla birlikte, bu tür kelimeler, çocukların yeni bilgiler edinmesi ve araştırma merakını tetiklemesi açısından faydalı bir öğrenme fırsatı sunabilir.

4.2.7.4. İleti

Gökhan Akçiçek'in Neşeli Çiçekler Mevsimi kitabında yer alan şiirlerde genel olarak doğa ve insan arasındaki bağ vurgulanmıştır. Çiçek isimleri, insanlara atfedilen karakteristik özellikler ve duygusal durumlarla ilişkilendirilmiş ve eğretilmeli bir anlatımla dile getirilmiş denilebilir. Örneğin, "*Çiçek olma hevesi*" şiirinde, çocukların doğaya olan masum hali ve onlardaki doğa merakı, çiçeklerle özdeşleştirilmiştir. Bu şiir, büyüme sürecindeki bir çocuğun hayallerini ve dünyayı anlama çabasını yansıtmaktadır. Diğer şiirlerde de çiçekler, çocuklara ait özellikleri ve onların duygularını temsil eden unsurlar olarak kullanılmıştır. "*Kız kardeşi İnci*" şiirinde, İnci çiçeği üzerinden bir kız kardeşe duyulan sevgi ve şefkat ifade edilirken, "*Naz bize geldi*" şiirinde yeni bir misafir ve onun getirdiği mutluluk, evin içindeki doğa unsurlarıyla ilişkilendirilmiştir. Bu tür imgeler, şiirlerin iletilerini güçlendirmiş denilebilir. Şiirlerde ayrıca millî bağlara ve geleneklere vurgu yapılmıştır. Örneğin, "*Kasımpatı inceliği*" şiiri, misafir karşılama ve ağırlama geleneğini betimlemiştir. Misafirperverlik ve geleneklerin önemi, şiirin alt metninde okuyucuya sunulan temel iletilerden biridir. Bazı şiirlerde ise bireysel duygular ön planda görülmektedir. "*Elimsende çiçeği*" ve "*Unutmabeni çiçeği*" gibi şiirlerde, geçmişe duyulan özlem ve hatıraların gücü işlenmiştir. "*Trene binen hercai*" ve "*Ihlamur ağacı*" gibi şiirler ise çocuğun doğa ile kurduğu dostane ilişkiye odaklanmaktadır. İnsanın doğayla bir bütün olma çabası, bu şiirlerin temel mesajını oluşturmaktadır.

4.2.8. Kardeşim Sakız Ağacı adlı kitabın iç yapı unsurlarına ilişkin bulgular

4.2.8.1. Konu

Gökhan Akçiçek'in Kardeşim Sakız Ağacı isimli son şiir kitabında, diğer tüm kitaplarında olduğu gibi, sıkça işlediği konular arasında çocukluk ve doğa ile ilişki, hayvan ve bitkiler, aile bağları ve sevgisi, çocukluk dönemi hayalleri ve umutları, çocukluk anıları ve geçmişe özlem, doğada çocukluk yaşantıları yer almaktadır. Şairin şiirlerinde en çok işlediği ortak konu, doğa ve çocukluktur. Akçiçek, çocukların doğa ile olan iç içe geçmiş dünyasını, doğaya ve hayvanlara duydukları sevgiyi ve doğayı bir yaşam alanı olarak görmelerini şiirlerinde vurgulamaktadır. Bu konu etrafında birçok şiir bulunmaktadır. Aile bağları ve aile sevgisi de Gökhan Akçiçek'in şiirlerinde önemli bir yer tutmaktadır. Akçiçek'in şiirlerinde çocukluk anıları, çocukların geleceğe dair umutları, hayal ve beklentilerini dile getiren şiirlerle öne çıkmaktadır.

Doğa ile çocuk ilişkisini konusuna örnek olarak şu şiirler gösterilebilir:

KARDEŞİM SAKIZ AĞACI

Rüzgâr çalmasın diye
Yapraklarını
Bekleyebilir miyim
Anne?
Bahçemizdeki sakız ağacını.
Mendilimle
Tozunu alırım dallarının.
Şarkılar söylerim ona.
Dil çıkarırım.

Karıncalara izin veririm.
Sadece
Ziyaret için.
Bir de
Kanadı kırık kuşlara.

Şiirler söylerim ona.
Resim defterimi de
Gösteririm İsterse.

Görenler ikiz sanırlar
Bizi.
Nasıl ayırıyorsunuz, derlerse
Birinin gül açıyor dersin
Gülünce gamzesi.

AĞACA KONAN İLK GÜVERCİN

Bugün daha sakın dünden.
Beni sevebilirsin
Güvercinim.
Yarın için söz veremem.

Kanat çırpmalısın döne döne
Üstümde.
Yorulduğunda bir süre
Dinlenmelisin gölgemde.

Önce dalıma konmalısın,
Sonra yapraklarımla tanışman.
Dilini öğrenmelisin
Çiçeğe durduğum zaman.

Şarkılarım var.
Hepsini dinlemelisin bir bir.
Hangisi yağmuru karşılar,
Hangisi rüzgâra iyi gelir.

Bugün beni sevebilirsin
Ak çiçeğim.
Sen olursun böylece
Ağaca konan ilk güvercin.

Anne ve çocuk ilişkisinin konu edildiği şiirler şairin tüm kitaplarında sıkça göze çarpan şiirlerdendir. Gökhan Akçiçek baba ve diğer aile bağlarıyla olan ilişkiyi şiirlerinde

işlese de en sık anne kavramı ve anne sevgisi, annenin çocukla ilişkisi gibi konular yoğun bir şekilde işlenmektedir.

Kardeşim Sakız Ağacı adlı kitapta bu konu etrafında yer alan şiirlerden bazıları şöyledir:

MEKTEPLİ KIZLAR ŞİİRİ

Anne, dedim dalgalanıyor
Deniz.
Yağmur yağınca duruluyor,
Nedense.

Senin de
Gülücüğünün peşinden
Hareleniyor çizgileri bir
Kadifenin.

Şaşıyorum çoğu kez
Menevişlenmesine
Durup dururken yeşilin.

O da bir şey mi, dedi annem.
Şu oyanın ismi
"Mektepli kızlar"
Bir şiirinde kullan istersen
Dalını eğmeden
Nar.

ARZUM ELA'NIN BİRİNCİ YAŞ KOLYESİ **-Arzum Ela Akçiçek-**

Sen bana birkaç yaprak ver
İncir ağacı,
Ben sana şiir.

Bir yüzünü güneşe dönersen
Diğerini de
Bize çevir.

Bahçeye çiçek ekilir.
Unutma,
Rüzgâra karanfil.

Geç kalmadım ya
İlkyaza.
Kış önemli değil.

Begonvil,
Uğurlu çiçeğim.
Burcum ise suzidil.

Zümrüt gözlüm, diye sever
Babam, annemi.
Kuşlar ise safir.

Şarkıya el edilir uzaktan
Can eriğim.
Şiire, çat kapı misafir.

4.2.8.2. Tema

Gökhan Akçiçek'in Kardeşim Sakız Ağacı kitabındaki şiirleri, doğa, kimlik ve büyüme temalarını derinlemesine işlemektedir. Şair, çocukların dünyasına hitap ederken, doğa unsurlarını yoğun bir şekilde kullanmaktadır. Şiirlerdeki ağaçlar, kuşlar, çiçekler gibi doğa unsurları çocukların doğa ile iç içeliğini yansıtmaktadır. Bu unsurlar, çocukların çevreleriyle kurdukları bağları, kendi kimliklerini keşfetme sürecinde birer araç olarak işlev görmektedir. Akçiçek, doğayı sadece bir çevre unsuru olarak değil, çocuğun ruh halini, iç dünyasını ve büyüme sürecini simgeleyen bir alan olarak şiirlerinde kullanmaktadır. Aynı zamanda, Akçiçek'in şiirlerinde sevgi ve dostluk temaları da güçlü bir şekilde yer almaktadır. Şair, sevgi aracılığıyla çocukların ailesi ve birbirleriyle olan bağlarını ortaya koymaktadır.

Bu temaların ele alındığı şiirlere örnek olarak şunlar gösterilebilir:

LİMON AĞACININ ŞİİRİ

*Yağmur diner dinmez,
Deniz köpüğü yeşili
Bir limon ağacı;
Kucaklamak ister
Kendine en yakın
Bütün kuşları.*

*Merak eder,
Daha ne kadar uzayacak
Dallarım diye.*

*Yaz müjdesi
Bu şiire.
Limon kokusu
Ondan hediye.*

*Yeşil mürekkeple yazdım
Bu şiiri.
Mavi göllerin üstünde
Uçmaktı dileğim.
Yeşil ördekler gibi.*

İYİMSER MENEKŞE

*Bu iyimserlik bana aslında,
Menekşelerden bulaştı.
Küçük bir derede
Su damlası iken,
Denizlere dökülmeyi
Öğrendim ilkin,
Bir yağmurun sesinden.*

*Tutup getirin elinden
Servis otobüsünü.
Yarım saat önceden
Bekleyen o kızı,
Kar kış demeden.*

*İlk mısraını hatırlıyor mu
Acaba?
Pencere buğusuna
Yazdığı şiirin.*

*Yıllar sonra da olsa
Ona söyleyin.
Bir harfi eksik kalmış
Kafiyesinin.*

ÇİÇEKLENİYOR KIZ KARDEŞİM

*Seni sordu biraz önce,
Denizden dönen
Güvercin.*

*Gagasında okyanus tuzu.
Parlıyordu güneşte,
Göğsündeki sim.*

*Senden önce de
Vardı zaten,
Bir adı denizin.*

*Karıştı bu kez,
Martıarla
Kumsaldaki ayak izin.*

*Balın yoksa
Üzülme.
Baldan da tatlı dilin.*

*Şiirin kız kardeşi
Gibi, çiçekleniyor
Hevesin.*

4.2.8.3. Dil ve anlatım

Gökhan Akçiçek'in Kardeşim Sakız Ağacı adlı kitabında yer alan şiirler, çocukların zihin dünyasına hitap eden sade ve akıcı bir dille yazılmıştır. Karmaşık cümle yapıları yerine kısa ve öz ifadeler tercih edilerek, çocukların şiirleri kolaylıkla anlamaları sağlanmıştır. Doğa ile insan arasındaki ilişki, canlı varlıklarla kurulan bağ gibi temalar, somut ve anlaşılır imgelerle desteklenmiştir. Örneğin, "*Kardeşim Sakız Ağacı*" şiirinde ağaçla kurulan dostluk ilişkisi, çocukların kendi dünyalarındaki yakın ilişkileriyle özdeşleşmelerine olanak tanımaktadır. Şiirlerde kullanılan kelimeler, çocukların günlük hayatlarında karşılaştıkları ve tanıdıkları kavramlardan oluşmaktadır. Bu sayede şiirler, çocukların hayal güçlerini harekete geçirerek onların dil gelişimlerine katkı sağlamaktadır. Ancak, şiirlerde çocukların anlaması zor olabilecek bazı kelime ve fiiller tespit edilmiştir. Şiirlerde birçok çiçek ismi geçmektedir. Bu çiçeklerin bazıları çocukların tanınması açısından zor olabilir. Örneğin,

hasesiküpesi, sümbülteber, suzidil, süsen, şebboy, ebruli ve ibrişim şiirlerde geçen, çocukların bilememe olasılığı olan kelimelerdendir. Ancak, bu kelimeler onların araştırma ve öğrenmelerine katkı sağlayabilir. Ayrıca, bu kitapta iki farklı şiirde “menevişlenmek” fiili geçmektedir. Bu da çocukların anlamlandırması açısından zor olabilir.

İLK YAZ ŞARKILARI

*Seni uzaktan görünce
Yaşı benzemesin, dedi.
Bu şiiri okuyan
Kızlar annesi.*

*Benim de öyle bir çiçeğim
Vardı
Çok sevdiğim.
Tüldendi elbisesi.*

*Rüzgâr sayardı bazı günler,
Bazı günlerse
Emanet alırdı
Rengini nar.*

*Sustuğunda
Yağmur öncesi,
Kendine kapanırmış
Yanağındaki doğum lekesi.*

*İlk yaz şarkıları başlıyor.
İyi ki
Menevişleniyor sular
İğne oyası gibi.*

DÜŞ AĞACINA ADRES SORAN KIZ

*Adresini sen tarif et istersen
Düş ağacının.
Şimdiden söyleyeyim
Gücenebilir.
Çok sürmez küskünlüğü.
Gülütcüğüne çiçeklenir.*

*Kimi anlattıyorum dersin?
Gül, lale, hasesiküpesi...
Belki de Yasemin.*

*Bak biraz önce geçti
Sokağımızdan.
Saçlarında ilkbahar,
Yakasından etamin.*

*Bir ipucu ister misin?
Canımın içi.
Gömleği mi onun
Mürdüm yeşili.*

4.2.8.4. İleti

Şiirlerde, çocukların duygusal dünyalarına hitap eden evrensel temalar işlenmektedir. Sevgi, dostluk, doğa, özlem gibi duygular, şiirlerde samimi bir dille ifade edilmektedir. Örneğin, "*Beyaz Benekli Kayıp Kuş*" şiirinde kayıp ve özlem duygusu, "*Ağaca Konan İlk Güvercin*" şiirinde ise yeni başlangıçlar ve umut teması işlenmektedir. Şiirler, çocuklara yaşamın farklı yönlerini keşfetme ve dünyayı daha geniş bir perspektifle görme fırsatı sunmaktadır. Ayrıca, şiirlerdeki olumlu mesajların, çocukların hayata karşı daha umutlu olmalarını sağlayabileceği söylenebilir.

4.3. Gökhan Akçiçek'in şiir kitaplarında şiirde yapı unsuruna ilişkin bulgular

4.3.1. Bulutlar Örtmese Güneşi adlı şiir kitabında şiirde yapı unsuruna ilişkin bulgular

Gökhan Akçiçek'in Bulutlar Örtmese Güneşi adlı kitabında serbest şiir tarzını benimsediği tespit edilmiştir. Nazım birimi mısradır. Ancak bir şiirinde dörtlük nazım şeklini kullanarak yazdığı '*Masalistan*' şiirinde şekil olarak farklı bir yapı özelliği sergilemiştir.

MASALİSTAN

*Ey benim şeker dedem,
Bir masal anlat bana
Ninem ninniler söylesin
Uyuyayım kana kana.*

*Bir varmış, bir yokmuş
Kaf dağında nar ağacı,
Güvercinlere yem olmuş
Bizim eski masalcı.*

*Az gittik uz gittik
Yolumuz hiç bitmedi
Masal ettik gökyüzüne
Çocuklara yine yetmedi.*

*Annemin beşiğinde
Bir mavi boncuk varmış
Annem daha üç yaşında
Bulutlarla koşarmış.*

Kafiye düzeni olarak sarmal kafiye kullanışı şairin kitap içerisinde kullandığı tek kafiye düzenidir. Diğer şiirlerinde ses ve kelime tekrarları dışında kafiye ve redif örneği bulunmamaktadır.

4.3.2. Bülbül Deresi Şiirleri adlı şiir kitabında şiirde yapı unsuruna ilişkin bulgular

Şairin bu kitabının tamamında serbest şiir teknikleri kullanılmıştır. Nazım birimi mısradır. Dörtlük ya da kıta örneklerine rastlanmamaktadır. Ancak aşağıdaki örnekte satır

tekrarları ve redif örnekleri görülmektedir. Ünlü ve ünsüz harf tekrarları ile ahenk sağlanmış şiirlerde herhangi bir ölçü kullanılmamıştır.

ŞARKILARINIZLA GELİN

*Çiçeklerinle gelin
Bu şehre
Kuşlarınızla gelin
Kelebeklerinle gelin
Uçurtmalarınızla
Ve şarkılarınızla gelin
Ama sakın,
Uçaklarınızla gelmeyin
Ne olur,
Uçaklarınızla gelmeyin...*

4.3.3. Çocuklara Ölüm Yakışmaz adlı şiir kitabında şiirde yapı unsuruna ilişkin bulgular

Şairin şiirlerinde görülen yapı özellikleri bu kitabında nazım birimi mısra olarak görülmektedir. Dörtlük, ikilik ya da beşlik gibi tek düze şekil unsurlarına hiç rastlanılmamaktadır.

MADALYASIZ OLMAK

*Madalyalı amcalar gördüm
Çok savaş kazanmışlar
Hallerinden belli
Tarih kitaplarında
Ama bilmiyorlar
O sayfaları çevirirken
Titriyor bütün çocukların
Elleri ve kalbi...*

Kafiye ve redif unsurları örnekte olduğu gibi sadece hece ve ses tekrarları ile oluşmaktadır. Ahenk sadece söyleyişte bulunmaktadır.

4.3.4. Denizlere Söylenen Şarkı adlı şiir kitabında şiirde yapı unsuruna ilişkin bulgular

Gökhan Akçiçek diğer şiir kitaplarında olduğu gibi bu kitabında da serbest şiir tekniklerini kullanmaya devam etmiştir. Yine tek kelimeden oluşan satırlar örnekte olduğu gibi dikkati çekmektedir. Nazım birimi mısradır. Bununla birlikte şiirlerin genelinde kafiye bulunmamaktadır. Örnekteki şiirin sadece 4 satırdan oluşan bir şiir olması dikkat çekicidir.

ÇİÇEKLER İÇİNDE

*Çiçekler içinde kalmışsın diyor
Annem
Oysa yakama taktığım
Kırmızı bir karanfil*

4.3.5. Alfabetik Kuşlar adlı şiir kitabında şiirde yapı unsuruna ilişkin bulgular

Şairin bu kitabı incelendiğinde yapı özellikleri bakımından tamamen serbest şiir özellikleri taşıdığı görülmektedir. Nazım birimi mısra olan aşağıdaki şiirde serbest nazım şekli ile yazılmıştır.

CUMA

*Anne sesi gibiyim
Bugün,
Sakin, huzurlu ve duru
Birazdan kuşlar konacak
Sanki avucuma.*

*Kıyamamış annem,
Akşamdan koymuş
Öpücüğünü başucuma*

*Hadi nazlanma diyor
Günışığı, aç kollarını
Bugün cuma.*

Cuma şiirinde olduğu gibi kitaptaki diğer şiirlerde de bazen tek kelimeden oluşan mısralar göze çarpmaktadır. Bazen 3 bazen dört bazen de 5 mısralık dize takımlarından oluşan bir yapı görülmektedir.

Kafiye ve redif açısından baktığımızda aynı nazım biriminde olduğu gibi bir kalıba sokulabilen bir yapı yoktur. Ancak, harf bazında benzerlikler dikkat çekmektedir. Bunları da kafiye olarak adlandırmak mümkün olmayabilir. Asonans ve aliterasyonlarla ses uyumu sağlanmıştır. Buradan şairin herhangi bir biçim kaygısı gütmeyeceği söylenebilir.

4.3.6. Kalbinden Öpülen Nilüfer adlı şiir kitabında şiirde yapı unsuruna ilişkin bulgular

Şair bu kitabında önceki kitaplarına göre çok olmasa da yapısal özellik kullanmıştır. Dörtlüklerle yazdığı aşağıdaki şiir önemli örneklerden biridir. Mısralar arası kafiye ve rediflerin olması şiire ayrı bir bakış açısı katmıştır. Birinci satırın her dörtlükte tekrar etmesi tekrar sanatının kullanılması ahenk unsurları bakımından değerlendirilebilir.

ŞİİRİN ÇAĞRISI

"Şiir" yaz, denize gönder
Maviler bulaşsın yüreğine
Albatros, yalıçapkını
Gül koksun tuz yerine.

"Şiir" yaz, yağmura gönder
İncelikler karışsın yaşama sevincine
Yalnız sanmasın kendini çınar
Anne olsun yaprakları kendine.

"Şiir" yaz, bana gönder
Doğrulsun içine eğilmiş bir mine
Ezgisi masum bir narın
Su versin tanelerine.

"Şiir" yaz, öyküye gönder
Tutuşsun bir top gelincik
Çoğalsın şarkısı çocukların
Gün doğsun ellerine.

UMAY ECE MERHABA DEDİ

Bir yağmur damlasıyım anne
Düşersem başım döner mi?
Daha önce duymadım diyor
Kime sorsam ismimi.

Beni kalbinde uyut anne
Orada yaşamak isterim
Canım sıkılırsa eğer
Aranıza yine dönerim.

Gül oyası, iyi dilekler
Yan yana iki harfin uyumu
Bir kuşun öptüğü sözcükler
Misafirimiz olmuş, doğru mu?

Şimdi kuvözdeyim anne
En ufak esintiler başucumda
Ormanın ilk ağacı sen isen
Yaprağıyım ben de dal ucunda.

Bu şiirinde de çaprak kafiye kullanması şairin bazı şiirlerinde kafiye unsurlarını kullandığını göstermektedir.

4.3.7. Neşeli Çiçekler Mevsimi adlı şiir kitabında şiirde yapı unsuruna ilişkin bulgular

Şairin bu kitabında bulunan *Balkız*, *Buhurumeryem'in şiiri*, *Nisanın misafiri* ve aşağıdaki şiir dördlülle yazılmış olan şiirlerdir. Kitaptaki diğer şiirler yine serbest teknik kullanılarak yazılan şiirlerdir. Bazı satır sonlarında kafiye örnekleri dışında kafiye ve redif örneklerine rastlanmamıştır.

GÜL DAMLASI VE NERGİS

*İki ayrı şehirde
Birbirinizden habersiz
Aynı gün doğmuş olmalısınız
Gül damlası ve nergis.*

*Biriniz, güneş alan
Köşesinde çitlerin
Sırdaşı sanki küçük
Ve mesut evlerin.*

*Beyaz yaprakları
Diğerinizin,
Daha da sevimli yapıyor
Gölgesini bir tümseğin.*

*Kim ne derse desin
Önemişiyorum sizi
Varlığınız zaten
Sakinliğin özeti.*

4.3.8. Kardeşim Sakız Ağacı adlı şiir kitabında şiirde yapı unsuruna ilişkin bulgular

Şairin incelenen son kitabında yer alan *Salkımlı Şiirler*, *Arzum Ela'nın Birinci Yaş Bestesi*, *Arzum Ela'nın Birinci Yaş Kolyesi*, *Şiirin Değiştirdiği Alfabe*, *Kırık Kalpler Tamircisi* ve aşağıdaki şiir üç satırdan oluşan kıtalar ile yazılmıştır. Kafiye ve redif bu şiir kitabında da göze çarpan bir unsur olarak karşımıza çıkmamaktadır. Aşağıdaki şiirde son satırların kendi içinde kafiyeli olduğu görülmektedir.

ÇİÇEKLENİYOR KIZ KARDEŞİM

*Seni sordu biraz önce,
Denizden dönen
Güvercin.*

*Gagasında okyanus tuzu.
Parlıyordu güneşte,
Göğsündeki sim.*

*Senden önce de
Vardı zaten,
Bir adı denizin.*

*Karıştı bu kez,
Martularla
Kumsaldaki ayak izin.*

*Balın yoksa
Üzülme.
Baldan da tatlı dilin.*

*Şiirin kız kardeşi
Gibi, çiçekleniyor
Hevesin.*

5. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Çocuğa görelilik ilkesi, çocuk edebiyatının temel yapı taşlarından biri olup, edebî eserlerin çocukların gelişim düzeyine, ilgi alanlarına ve ihtiyaçlarına uygun bir şekilde tasarlanmasını gerektirmektedir (Çer, 2016; Sever, 2008). Araştırma kapsamında ele alınan eserler; Bulutlar Örtmese Güneşi (1995), Bülbül Deresi Şiirleri (1996), Çocuklara Ölüm Yakışmaz (2001), Denizlere Söylenen Şarkı (2007), Alfabetiz Kuşlar (2018), Kalbinden Öpülen Nilüfer (2022), Neşeli Çiçekler Mevsimi (2022) ve Kardeşim Sakız Ağacı (2023) olmuştur. Çalışma, bu eserlerin dış yapı ve iç yapı özelliklerini ayrıntılı bir şekilde analiz ederek, çocuk şiirlerinin çocuğa uygunluk derecesini ortaya koymayı hedeflemiştir. Bu araştırma, Akçiçek'in şiirlerinin çocuk edebiyatındaki yerini akademik açıdan belgeleyerek, öğretmenler, aileler ve eğitimciler için rehber niteliğinde bir kaynak sunmayı hedeflemektedir. Elde edilen bulgular, çocuk edebiyatı alanında yapılan diğer çalışmalara katkı sağlayarak, bu alanda gelecekte üretilecek eserlerin çocuğa görelilik ilkesi bakımından geliştirilmesine ışık tutabilir.

Gökhan Akçiçek'in eserlerinin dış yapı unsurları özelliklerinin incelemesinde, çocuk edebiyatında büyük önem taşıyan kapak, kâğıt kullanımı, ciltleme, görsel çekicilik, kitap boyutu, yazı tipi ve boyutu gibi unsurlar dikkate alınmıştır. Araştırmanın bulgularına göre, kapak tasarımlarının estetik ve tematik uyumunun yanı sıra dayanıklı malzemelerle hazırlanmış olması, çocukların kitapla uzun süreli bir bağ kurmasına olanak tanıyabilir (Mert, 2020). Akçiçek'in şiir kitaplarında 12 punto yazı büyüklüğü ve okuması kolay yazı karakterlerinin kullanıldığı tespit edilmiştir. Ceyhan (2021) çocuk kitaplarında dik temel harflerden oluşan yazı tipinin çocuk edebiyatı için daha uygun olduğunu ifade etmiştir. Bu açıdan, Gökhan Akçiçek'in eserlerinde yazı tipi ve büyüklüğünün çocukların okuma isteğini azaltmayacak şekilde düzenlenmiş olmasının okuyucu dostu bir yaklaşımı yansıttığı belirtilebilir (Turan, 2022).

Akçiçek'in şiir kitapları, dış yapı unsurları açısından incelendiğinde, resimli kapak tasarımları, dayanıklı ciltleme ve kaliteli kâğıt kullanımı gibi özellikleriyle çocuk okuyucuların kitaba olan ilgisini arttırmaya katkıda bulunabilir. Sezer (2020), çocuk edebiyatı eserlerinin içerik ve tasarım özellikleri bakımından çocuğa uygun olması gerektiğini belirtmektedir. Bu doğrultuda, bir çocuk edebiyatı eseri oluşturmanın, içerik ve tasarım açısından çocuk gerçekliğini anlamayı gerektirdiğini vurgulamaktadır. Dolayısıyla Gökhan Akçiçek'in eserlerinden *Denizlere Söylenen Şarkı* (2007), *Alfabetiz Kuşlar* (2018), *Kalbinden Öpülen Nilüfer* (2022), *Neşeli Çiçekler Mevsimi* (2022) ve *Kardeşim Sakız Ağacı*

(2013) adlı şiir kitaplarının çocuğa görelilik ilkesi bakımından çocuk gerçekliğine daha uygun olduğu söylenebilir. Bu hususta, çalışmanın bulguları arasında Gökçiçek'in şiir kitaplarının kapak ve ciltleme açısından çocukların kullanımına uygun olduğu ancak özellikle Bulutlar Örtmese Güneşi (1995) ve Bülbül Deresi Şiirleri (1996) gibi ilk şiir kitaplarında görsellere oldukça az yer verilmesinin ise olumsuz bir durum olduğu değerlendirilebilir. Bu kitaplarda kapak resmi haricinde herhangi bir görsele rastlanılamamıştır. Ayrıca, Çocuklara Ölüm Yakışmaz (2001) adlı şiir kitabında görsel çeşitlilik bulunsa da kapak tasarımında bulunan üzgün çocuk görseli çocuğa görelilik ilkesi bakımından uygun olmayabilir. Bu konuda, Karatay (2007) edebiyatın yalnızca yazı ve söze dayanan bir sanat olmanın ötesinde, görselliğe de dayandığını; estetiğin yalnızca yazı ve sözde değil, aynı zamanda canlandırma ve görsel unsurların etkili ve estetik bir şekilde kullanılmasıyla olayları insanların beğenisine sunma sanatında da bulunduğunu ifade etmektedir. Resimler ve görsellerin içerikle uyumlu olması, çocukların metinleri anlamalarını kolaylaştırırken aynı zamanda estetik bir zevk geliştirmelerine de olanak tanıyabilir (Bulduk Türkmen, 2021). Dolayısıyla, görsel içerik ve resimler göz önüne alındığında, Gökhan Akçiçek'in ilk eserlerinden ziyade sonraki yıllarda yayınlanan şiir kitaplarının çocuğa görelilik açısından uygun olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Özellikle şairin ilk eserleri dışında yayımlanan kitaplarda bulunan resimlerin metinle uyumlu bir şekilde düzenlenmiş olması, şiirlerin anlam dünyasını destekleyerek çocukların şiirle bir bağ kurmasına yardımcı olacağı düşünülmüştür.

Gökhan Akçiçek'in şiir kitaplarında tercih edilen kâğıdın genel olarak çocuğa görelilik ilkesi açısından uygun özellikler taşıdığı söylenebilir. Çalışmanın bulgularına göre, şairin farklı kitaplarında mat beyaz, kuşe parlak beyaz, beyaz ve mat sarı olmak üzere çeşitli kâğıt türlerini tercih ettiği tespit edilmiştir. Bulutlar Örtmese Güneşi (1995) ve Bülbül Deresi Şiirleri (1996) gibi kitaplarda mat beyaz kâğıt kullanılmıştır. Parlak beyaz kâğıt ise Çocuklara Ölüm Yakışmaz (2001) kitabında tercih edilmiştir. Bu tür kâğıt, renkli illüstrasyonların canlılığını artırarak kitabın görsellerini ön plana çıkarabilir. Ancak, ışık yansımalarına neden olarak okuma rahatlığını olumsuz etkileyebilir, özellikle çocuk okuyucular için odaklanma güçlüğüne yol açabilir (Sever, 2007; Uyar, 2019). Beyaz kâğıt, Denizlere Söylenen Şarkı (2007) ve Alfabetiz Kuşlar (2017) kitaplarında kullanılmıştır. Mat sarı kâğıt ise Kalbinden Öpülen Nilüfer (2022), Neşeli Çiçekler Mevsimi (2022) ve Kardeşim Sakız Ağacı (2023) kitaplarında tercih edilmiştir. Bu kâğıt türü, çocuğa görelilik ilkesi açısından oldukça önemlidir (Mert, 2020). Çocuk kitaplarında kullanılan tüm materyallerin, çocuk okuyucuların fiziksel ve bilişsel ihtiyaçlarına uygun olması gerektiği düşünüldüğünde, Akçiçek'in mat sarı kâğıt tercih etmesi bu ilkeye uygun bir yaklaşım olarak

değerlendirilebilir.

Çocuğa görelık ilkesine uygun üretilen eserler, çocukların okuma kültürü sürecine katılarak duygularını ve düşüncelerini doğru, açık, etkili ve estetik bir şekilde ifade etmelerine; Türkçenin yaratıcı anlatım olanaklarını keşfetmelerine; sözcük dağarcıklarını zenginleştirmelerine; hayal gücünü kullanmalarına ve üst düzey düşünme becerileri geliştirme sorumluluğu üstlenmelerine destek olabilir (Çer, 2016). Çocuğa görelık ilkesi çerçevesinde yapılan değerlendirmeler, Gökhan Akçiçek'in eserlerinin büyük oranda bu ilkeye uygun olduğunu ortaya koymuştur. Şiirlerin dili sade, akıcı ve çocukların bilişsel düzeyine uygun bir şekilde yapılandırılmıştır. Duygusal ve ahlaki iletilerin açık bir şekilde aktarılması, çocukların hem dilsel hem de değer eğitimi açısından gelişimlerini destekleyebilir (Tökel, 2008).

Eserlerde, çocukların hayal gücünü ve yaratıcılığını harekete geçiren unsurların ön planda olduğu görülmüştür. Şairin, çocukların günlük hayatlarında karşılaşılabilecekleri durumları ve duyguları şiirlerine yansıtması, onların kendilerini ifade etme ve anlamlandırma becerilerini geliştirmelerine yardımcı olduğu ifade edilebilir. Bu açıdan, araştırmanın bulguları göz önüne alındığında, Akçiçek'in şiirlerinin dil ve anlatım açısından çocukların duygusal dünyasına hitap eden bir yapıda olduğunu ifade edilebilir. Şiirlerde kullanılan dilin çocuğun yaş grubuna uygun bir şekilde yalın tutulduğu, bu durumun ise çocukların anlam dünyasında kolaylıkla bir bağ kurmasını sağladığı araştırmanın bulguları arasındadır. Sever (2019), çocukları renk, çizgi ve sözcüklerin estetik diliyle buluşturan, ana dillerinin güzelliğini onlara hissettiren ilk araçların çocuk kitapları olduğunu ve bu eserlerin, çocukların gelişim sürecinde etkili birer eğitim aracı niteliği taşıdığını ifade etmiştir. Ayrıca, çocuk edebiyatı eserleriyle karşılaşan çocuklar, yazarlar tarafından yazılmış ve kendi düzeylerine uygun çeşitli metin türlerinin dil ve anlatım özellikleri aracılığıyla Türkçenin anlatım gücünü hissederek dilsel becerilerini etkili bir şekilde kullanabilmelidir (Çer, 2016b). Dolayısıyla, Gökhan Akçiçek şiir kitaplarının çocukların karşılaşılabileceği ilk şiir kitapları olma ihtimali açısından Türkçe'nin şiir yoluyla çocuklara kazandırılması hususunda gerek kullanılan dil gerekse şiirlerde yer verilen sadelik ve akıcılık açısından çocukların dil gelişimi açısından önemli bir yere sahip olduğu söylenebilir.

Gökhan Akçiçek'in eserlerde kullanılan betimlemeler, çocukların hayal gücünü destekleyecek ve onları yaratıcı düşünmeye yönlendirecek bir şekilde tasarlanmıştır. Gök (2022) hayal kurmanın çocuk için hayatla bağ kurmanın bir yolu olduğunu ve edebiyatın çocuğun hayatla olan bağııı güçlendirmede çok önemli bir rolü bulunduğunu ifade etmiştir.

Bu açıdan, Gökhan Akçiçek'in eserlerinde, özellikle hayal gücü unsurlarına fazla yer verildiği ve çocuğun dünyasında kurduğu hayalleri şiirlerinde etkin bir şekilde aktardığı sonucuna varılabilmektedir.

Dil ve anlatım açısından Gökhan Akçiçek'in bazı eserlerinde bazı yazım yanlışları tespit edilmiştir ve bu bulgunun çocuğa görelilik ilkesi açısından uygun olmadığı ifade edilebilir. Dil ve anlatım açısından çocuk kitaplarında Türkçenin doğru kullanımı ve çocukların dile maruz kalırken yanlış veya doğru olmayan yapı, kelime ve ifadelerle karşılaşmamaları önemlidir. Çocuklara yönelik yazılan eserlerde yazım yanlışları olmamalıdır. Ayrıca, noktalama işaretlerinin kullanımına da dikkat edilmelidir (Sever, 2007).

İncelenen eserlerin tematik açıdan evrensel değerleri ve çocukların günlük yaşamlarında karşılaşabilecekleri durumları yansıttığı tespit edilmiştir. Arkadaşlık, doğa sevgisi, anne-baba ve aile ilişkileri yanında umut gibi temaların işlendiği şiirlerin, çocukların sosyal ve duygusal gelişimlerine katkı sağlayabileceği söylenebilir (Mert, 2020; Sever, 2007). Bu temalar, çocuğun dünyasını anlamlandırmasına ve bu değerler ışığında doğaya, çevreye, aile ilişkilerine ve erdemli birer birey olma konusunda duyarlı olmalarına destek olma imkanına sahip olabilir (Ewers, 2018).

Gökhan Akçiçek'in bazı eserlerinde çocukların duyuşsal gelişimleri açısından olumsuz etkiler yaratabilecek bazı konu ve temaların ele alındığı ortaya çıkmaktadır. Bunların içerisinde ölüm konusu ağır basmaktadır. Bulduk Türkmen'e göre (2021), ölüm gibi tanımlanması zor bir konunun ele alındığı çocuk kitapları, aileden bir bireyin kaybı durumunda çocuk ve ebeveynlere bu süreci nasıl yönetecekleri konusunda rehberlik eder ve çocuğun, hikâyedeki kahramanın yerine kendisini koymasını sağlar. Kitaplar, çocukların çatışmalarla başa çıkmalarına yardımcı olmak için uzun zamandır kullanılan bir araç olarak kullanılmaktadır ve çocuklar okuduklarıyla, başkalarının yaşadığı korkuları, hayal kırıklıklarını ve endişeleri empatik yoldan anlayabilirler. Hatta, kendileri ile çocuk eserindeki karakterler arasındaki benzerlikleri fark ederek, çocuklar sorunlarını çözmeye çalışabilirler (Denkova, 2017). Ancak, ölüm, kayıp ve acılar gibi hassas konular çocuk edebiyatında dikkatle ele alınmalıdır. Bulduk Türkmen (2021) ölüm kavramının çocuk eserlerinde ileti olarak doğrudan değil duyumsatıcı bir şekilde verilmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Bu bağlamda, çocuk pedagogları resimli çocuk kitaplarının içerik geliştirme sürecinde aktif bir rol üstlenmeli, çocuk psikolojisine uygun hikâyeler oluşturulmalı ve resimlemeler, yaş grubunun algı düzeyine uygun olarak çocuğa görelilik ilkesi doğrultusunda tasarlanmalıdır.

Gökhan Akçiçek'in eserlerinde bulunan şiirler yapı olarak değerlendirildiğinde; dörtlük, ikilik, ya da üç satırlık standart bir yapısı olan kıtaların bulunmadığı sonucunda ulaşılmıştır. Ayrıca, bazı şiirler dışında kafiye ve redif gibi yapı unsurlarına rastlanmamıştır. Şairin hitap ettiği kesimin somut işlemler döneminde olması ve yapı bakımından serbest şiir tekniklerinin sıkça kullanılması çocuk şiirlerinin anlaşılması bakımından önemli görülebilir. Bulgularda tespit edilen bazı şiirlerde kafiye ve dörtlüklerin olması çocukların şiirin bu özellikleri ile tanışması açısından önemli hususlardır. Ancak, genel anlamda sabit bir yapıya sahip olmayan şiirlerin çocuklar tarafından anlaşılması ve içselleştirilmesinin daha olağan olduğu düşünülebilir.

Sonuç olarak, Gökhan Akçiçek'in eserleri, çocuğa görelilik ilkesi bağlamında incelendiğinde hem olumlu hem de dikkat edilmesi gerek hususlar barındırmaktadır. Kitap tasarımı ve kâğıt seçimi açısından, Akçiçek'in eserlerindeki çocuğa görelilik açısından olumlu bir değişim dikkat çekmektedir. Özellikle, Kalbinden Öpülen Nilüfer (2022), Neşeli Çiçekler Mevsimi (2022), ve Kardeşim Sakız Ağacı (2023) adlı eserlerinde kapak tasarımlarında görsel çeşitliliğin artması ve mat sarı gibi göz yormayan kâğıtların tercih edilmesi çocuğa görelilik açısından uygun bulunmuştur. Ancak, tüm çocuk kitaplarında olduğu gibi, Akçiçek'in eserlerinde de kapak tasarımlarında daha dayanıklı malzemelerin kullanılması ve çocuk dostu renk tonlarına ağırlık verilmesi önerilebilir. Dil ve anlatım konusunda, Akçiçek'in şiirlerinin sade ve akıcı olmasının ve çocukların anlayabileceği bir dil kullanmasının çocuğa görelilik ilkeleri doğrultusunda uygun olduğu sonuncuna varılabilir. Ancak, kitaplarda yazım yanlışlarına, noktalama işaretlerine dikkat edilmesi önerilebilir. Ayrıca, konu ve tema bakımından, savaş, şiddet, acı, ölüm, yoksunluk ve kayıplar gibi hususların özellikle Bulutlar Örtmese Güneşi (1995), Bülbül Deresi Şiirleri (1996) ve Çocuklara Ölüm Yakışmaz (2001) kitaplarında sıkça yer alması çocuğa görelilik açısından uygun olmayabilir. Bu sebeple, kitaplarda bu tür konulara hassasiyetle yaklaşılması önerilebilir.

6. KAYNAKÇA

- Aslıhan Küçükavşar, S. H. (2013). Türkçe ders kitaplarındaki şiirlerin çocuğa göreliği. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10(24), 57–76.
- Aydın, İ., & Uzun, M. (2020). Çocuk kitaplarının taşınması gereken özellikler: Cemil Kavukçu'nun Bir Öykü Yazalım Mı? ve Masal Anlatma Oyunu adlı eserlerine eleştirel bir bakış. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, 7(Ö7), 315–340. <https://doi.org/10.29000/rumelide.808713>
- Bal, P. N., Murat, M., Bozna, F., Koç, S., & Ekmen, F. (2020). Ortaokul Türkçe ders kitaplarında soyut düşünme becerileri. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 13(69), 1007–1024.
- Başbayrak, M., & Sağlam, M. H. (2024). Çocuk edebiyatı ders kitaplarında çocuk kavramı. *Uluslararası Çocuk Edebiyatı ve Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 7(2), 19–35.
- Birleşmiş Milletler. (2024). *Children and the Convention on the Rights of the Child*. 16 Eylül 2024 tarihinde <https://www.un.org/en/global-issues/children#:~:text=The%20Convention%20on%20the%20Rights,an%20earlier%20age%20of%20majority> adresinden erişildi.
- Bulduk Türkmen, B. (2021). Çocuk kitabı resimlemelerinde ölüm kavramı: Kavram öğretimi ve resimleme bağlamında çocuk kitabı incelemeleri. *Sanat ve Tasarım Dergisi*, 28, 99–126. <https://doi.org/10.18603/sanatvetasarim.1048583>
- Cabacı, N. (2022). *Fazıl Hüsnü Dağlarca'nın çocuk şiirlerinin çocuğa görelik ilkeleri bakımından incelenmesi*. Amasya Üniversitesi.
- Canlı, S. (2015). Türkçe ders kitaplarına seçilecek metinlerin belirlenmesinde çocuğa görelik ilkesi. *Dil Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 98–123.
- Çeltik, H. (2006). Gazel merkezli klasik nazım şekillerinin öğretimi. *Milli Eğitim Dergisi*, 34(169), 1–13.
- Çer, E. (2014). *Edebiyatta çocuk gerçekliği ve çocuğa görelik ilkelerinin incelenmesi*. Ankara Üniversitesi.
- Çer, E. (2016a). Preparing books for children from birth through age six: The approach of appropriateness for the child. *Journal of Education and Practice*, 7(6), 78–99. <https://doi.org/10.13189/ujer.2016.040512>

- Çer, E. (2016b). Türkçe öğretiminde çocuğa görelilik ilkesine uygun edebiyat yapıtlarının önemi. *İlköğretim Online*, 15(4), 1399–1410. <https://doi.org/10.17051/io.2016.22814>
- Ceyhan, M. (2021). *Ahmet Şerif İzgören'in çocuk kitaplarının çocuk edebiyatının temel ilkeleri açısından incelenmesi*. Siirt Üniversitesi.
- Chak, A. (2002). Understanding children's curiosity and exploration through the lenses of Lewin's field theory: On developing an appraisal framework. *Early Child Development and Care*, 172(1), 77–87. <https://doi.org/10.1080/03004430210874>
- Coats, K. (2013). The meaning of children's poetry: A cognitive approach. *International Research in Children's Literature*, 6(2), 127–142. <https://doi.org/10.3366/ircl.2013.0094>
- Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2000). *Research methods in education*. Routledge, Taylor & Francis Group.
- Çolak, M. T. (2022). *Ortaokul Türkçe ders kitaplarındaki şiirlerin çocuğa görelilik ilkeleri açısından incelenmesi ve tavsiye şiirler seçkisi*. Ondokuz Mayıs Üniversitesi.
- Dağ, A. (2021). *Şermin Yaşar'ın çocuk kitaplarının çocuğa görelilik ilkesi ve eğitsel iletiler açısından incelenmesi*. Necmettin Erbakan Üniversitesi.
- Demirel, Ş., & Kökçü, Y. (2019). 6. sınıf Türkçe ders kitaplarındaki şiirlerin estetik unsurlar açısından incelenmesi. *Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 64, 515–533.
- Demiryürek, G., & Kılıç, A. F. (2023). Çağdaş çocuk şiirinde değerlerin keşfi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 12(4), 1660–1683.
- Denkova, J. (2017). The theme of death in literature for children and youth. *Teacher International Journal of Education*, 13(February), 6–11.
- Dilidüzgün, S. (2004). *Çağdaş çocuk yazını*. Morpa.
- Eroğlu, M. (2023). Çocukluk döneminde bilişsel gelişim: Piaget ve Vygotsky'nin bilişsel gelişim kuramlarının incelenmesi ve karşılaştırılması. *Eğitim ve Yeni Yaklaşımlar Dergisi*, 6(1), 69–77. <https://doi.org/10.52974/jena.1258278>
- Erol, F. Z., Elhakan, G. B., & Burulday, V. (2021). 3-6 yaş dönemindeki resimli çocuk kitaplarının iç ve dış yapı özelliklerinin incelenmesi. *Akademik Matbuat*, 5(1), 115–130. <http://dergipark.gov.tr/matbuat>,

- Ewers, H. (2018). Çocuklara mı yetişkinlere mi? Geçmişte ve günümüzde çocuk edebiyatının birden çok kitleye hitap etmesi. *Çocuk ve Medeniyet*, 3(6), 9–20.
- Gök, V. (2022). Çocuk edebiyatında nitelik ve çocuğa görelilik. In Ş. Şimşek & F. Bulut (Eds.), *Çocuk Edebiyatı* (pp. 17–30). Akademisyen Kitabevi.
- Gönen, M., Aydos, E. H., Şentürk, Ç., Karacan, G., Kahraman, C., & Tuna, P. (2013). Resimli çocuk kitaplarının değerlendirilmesi. *Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(1), 1–14.
- Holmes, R. M., Liden, S., & Shin, L. (2013). Children's thinking styles, play and academic performance. *American Journal of Play*, 5(2), 219–238.
- Hoş, G., & Deretarla Gül, E. (2020). Bilişsel edebi yaklaşım açısından resimli öykü kitaplarındaki duygu ifadelerinin incelenmesi ve 60-72 aylık çocuklara bu duyguların yansımaları. *Erken Çocukluk Çalışmaları Dergisi*, 4(3), 469–504. <https://doi.org/10.24130/eccd-jecs.1967202042206>
- Karaağaç, H. G., & Alikılıç, D. (2023). Çocuk edebiyatı ve çocuğa görelilik kavramı. *Education and Technology in Information Science (ETIS)*, 1(1), 58–66. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/etis>
- Karadoğan, U. C. (2019). “Çocuk ve Çocukluk” kavramının tarihsel süreçte değerlendirilmesi. *Çocuk ve Medeniyet*, 4(7), 195–226.
- Karaoğlu, H., & Ünüvar, P. (2017). Okul öncesi dönem çocuklarının gelişim özellikleri ve sosyal beceri düzeyleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 43, 231–254. <https://doi.org/10.21764/efd.12383>
- Karasar, N. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Akademi
- Karatay, H. (2007). Dil edinimi ve değer öğretimi sürecinde masalın önemi ve işlevi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(3), 463–475.
- Kıral, B. (2020). Nitel bir veri analizi yöntemi olarak doküman analizi. *Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15, 170–189. <http://orcid.org/0000-0001-5352-8552>
- Koç, O. (2021). Çocuk edebiyatı ve çocuk kitaplarına yönelik toplumsal bir bakış. *International European Journal of Managerial Research*, 5(9), 384–385. <https://orcid.org/0000-0002-5356-5940>
- Kol, S. (2011). Erken çocuklukta bilişsel gelişim ve dil gelişimi. *Sakarya Üniversitesi Eğitim*

- Koyuncuoğlu, A. (2021). Çocuk edebiyatının Dünya'daki ve Türkiye'deki tarihsel gelişimi. *Spor, Eğitim ve Çocuk*, 1(1), 1–16. <https://doi.org/10.5505/sec.2021.25743>
- Kökçü, Y. (2015). İlk dönem çocuk şiir kitaplarının biçim ve içerik açısından karşılaştırılması. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 4(4), 1616–1638.
- Merriam, S. B. (2015). *Nitel araştırma: Desen ve uygulama için bir rehber* (Çev. S. Turan). Nobel Yayıncılık.
- Mert, E. L. (2020). Çocuk Edebiyatı. In *Sonçağ Akademi*. <https://doi.org/10.14527/9786257582391>
- Okuyan, H. Y., Gedikoğlu, Y. G., & Karagül, S. (2012). Çocuk edebiyatı yapıtlarında aile kavramı. *İlköğretim Online*, 11(2), 395–407.
- Önkaş, N. A. (2009). Çocuk edebiyatı kitaplarında şiirin yeri. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 23, 1–12.
- Özdemir, O., Özdemir, P. G., Kadak, M. T., & Nasıroğlu, S. (2012). Kişilik gelişimi. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 4(4), 566–589. <https://doi.org/10.5455/cap.20120433>
- Pakpahan, F. H., & Saragih, M. (2022). Theory of Cognitive Development by Jean Piaget. *Journal of Applied Linguistics*, 2(1), 55–60. <https://doi.org/10.52622/joal.v2i2.79>
- Rabindran, & Madanagopal, D. (2020). Piaget's theory and stages of cognitive development: An overview. *Scholars Journal of Applied Medical Sciences*, 8(9), 2152–2157. <https://doi.org/10.36347/sjams.2020.v08i09.034>
- Şahin, E. Y., Çelik, G., & Çelik, B. (2012). Anne-babaların çocuk edebiyatı kavramına ilişkin görüşleri (Çanakkale örneği). *Çanakkale Araştırmaları Türk Yıllığı*, 10(12), 109–125.
- Sak, R., Sak, İ. T. Ş., Şendil, Ç. Ö., & Nas, E. (2021). Bir araştırma yöntemi olarak doküman analizi. *Kocaeli Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 4(1), 227–250. <https://doi.org/10.33400/kuje.843306>
- Sever, S. (2008). *Çocuk ve edebiyat* (12. Baskı). Tudem Yayıncılık.
- Sever, S. (2007). Çocuk Edebiyatı Öğretimi Nasıl Olmalıdır? In S. Sever (Ed.), *II. Ulusal Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Sempozyumu, Gelişmeler-Sorunlar, Çözüm Önerileri* (Vol. 1, pp. 41–56). Ankara Üniversitesi Basımevi.

- Sezer, K. (2020). Çiğdem Kaplangı'nın çocuk kitaplarının çocuğa görelik ilkesi açısından incelenmesi. *Türkiye Bilimsel Araştırmalar Dergisi*, 5(2), 347–359.
- Şimşek, K., & Kartal, A. (2022). Çocuk edebiyatının başlangıcına dair bir değerlendirme. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, 29, 344–356. <https://doi.org/10.29000/rumelide.1164173>
- Şimşek, T. (2014). Çocuk edebiyatı tarihine ön söz. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, 107(756), 15–58.
- Tan, A. (2021). Bir bilgi kaynağı olarak duygu-akıl ilişkisi. *Atlas Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(6), 1–32. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/atlas>
- Tanju, E. H. (2010). Çocuklarda kitap okuma alışkanlığı'na genel bir bakış. *Aile ve Toplum*, 6(22), 30–39.
- Tekşan, K., Set, G., & Çinpolat, E. (2019). Çocuk kitapları ve idealist kahramanlar. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 51, 241–261. <https://doi.org/10.21764/maeuefd.535773>
- Tökel, İ. (2008). *Gökhan Akçiçek'in çocuk şiirlerinin değer aktarımı açısından incelenmesi*. Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi.
- Turan, L., & Gücüyeter, B. (2010). Çocuklar için yazılan her manzumeye şiir denir mi? *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(2), 189–205.
- Turan, Ö. (2022). *Behiç Ak'ın çocuk edebiyatı yapıtlarının çocuk edebiyatının temel öğeleri açısından incelenmesi*. Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi.
- Türk Dil Kurumu. (2024). Türk Dil Kurumu Sözlükleri. 15 Eylül 2024 tarihinde <https://sozluk.gov.tr/> adresinden erişildi.
- Uyar, Y. E. (2019). *Hasan Kallimci'nin destan romanlar serisinin çocuk edebiyatının temel ilkeleri bağlamında değerlendirilmesi*. Ondokuz Mayıs Üniversitesi.
- Yener, M. (2014). Çocuk şiiri üzerinden çocuk edebiyatının olanaklarını yeniden düşünmek. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, 107(756), 503–507.
- Yıldırım A. & Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. (9. Baskı). Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, O. (2016). Çocuk kitaplarında bulunması gereken özellikler. In T. Şimşek (Ed.), *Okul*

öncesinde çocuk edebiyatı ve medya (pp. 61–105). Grafiker Yayınları.

Yılmaz. O. (2018). Gökhan Akçiçek. *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*. 23 Eylül 2024 tarihinde <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/akcicek-gokhan> sitesinden erişildi.

ÖZ GEÇMİŞ

Ayşegül ERARSLAN

Eğitim ve Mesleki Geçmişi:

- Ondokuzmayıs Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü (2002-2007)
- Pamukkale Üniversitesi Tezsiz Yüksek Lisans Programı (2008-2010)
- 2011-2012 Konya İlgın Şehit B. Harun Çoban Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi
- 2012-2017 Denizli Orhan Abaloğlu Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi
- 2017-2022 Alanya Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi
- 2022-2023 Alanya Kestel Sultan Alparslan Anadolu Lisesi
- 2023-2024 Alanya A. Fevzi Alaettinoğlu Anadolu Lisesi
- 2024- Alanya Hüseyin Girenes Fen Lisesi

Yayınları ve Bilimsel/Sanatsal Faaliyetleri:

- Erarslan, A., & Bayram, B. (2023). Gülten Dayıoğlu'nun Uçurtma adlı eserinin eğitsel değerler açısından incelenmesi. *Sosyal Bilimler ve Değerler Eğitimi Dergisi*, 4(1), 44–56.
- Bayram, B., & Erarslan, A. (2022). Yabancılar Türkçe öğretimi üzerine yapılan metin uyarlama çalışmalarının değerlendirilmesi: Bir meta-sentez çalışması. *14. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu*, 197–205.
- TÜBİTAK 2204 Projesi Bilim Fuarı (Danışman Öğretmen)

